

Utvärdering av Nationella sekretariatet för genusforskning

Verksamhetsperiod 2009-2013

**Utvärdering av Nationella sekretariatet för
genusforskning – verksamhetsperiod
2009-2013**

Genomförd på uppdrag av Göteborgs universitet

September 2014

Kontaktperson

Analytiker Emilia Johansson
Oxford Research AB

Oxford Research AB

Box 7578
103 93 Stockholm
Besöksadress:
Norrlandsgatan 11, Stockholm
Tel: +46 8 24 07 00

Innehåll

FÖRORD	3
SAMMANFATTNING	4
1. AVGRÄNSNINGAR OCH UTVÄRDERINGSANSATS	6
2. SEKRETARIATETS UPPDRAG	12
3. ORGANISATION, STYRNING OCH LEDNING	24
4. UPPFATTNINGAR OCH KÄNNEDOM OM SEKRETARIATETS ROLLER OCH FUNKTIONER	33
5. SEKRETARIATETS EXTERNA KOMMUNIKATION	41
6. SEKRETARIATETS GENOMSLAG	56
7. SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER	70
FIGURFÖRTECKNING	88

Förord

Förra året, 2013, fyllde Nationella sekretariatet för genusforskning 15 år. Som vid alla jubileum ledde det till tankar på och reflektioner kring det som varit och det som skulle kunna bli. Det hade hänt en hel del sedan förra gången sekretariatet fyllde jämnt. Personalstyrkan hade ökat, nya uppdrag tillkommit och styrningen förändrats. Även i omvärlden hade mycket hänt. Webbens utveckling ställer andra krav på kommunikationsarbetet. Förändringar i forskningspolitiken skapar nya förutsättningar också för genusforskning.

Vad betyder detta och annat för verksamhetens utveckling? Hur går det nya ihop med det gamla uppdraget? Kan vi bygga vår organisation smartare? Det var den sortens frågor vi ställde oss. Och förstås – den kanske viktigaste frågan av alla – hur uppfattas vi av dem vi jobbar med och vänder oss till? Slutsatsen blev att vi borde be vår huvudman om att få bli utvärderade.

Sedan 2009 är sekretariatet ett nationellt uppdrag som regeringen lagt på Göteborgs universitet. Även innan dess var sekretariatet administrativt placerat i Göteborg men lydde under en särskild förordning och en av regeringen utsedd styrelse. Grunduppdraget emanerar ur forskningspolitiken. Sedan 2008 har dock sekretariatet också fått specifika och tidsbegränsade uppdrag av jämställdhetsministern. Göteborgs universitet har därutöver placerat en centrumbildning för genusforskning på sekretariatet och dessutom vann sekretariatet ett anbud från Nordiska ministerrådet att driva NIKK – Nordisk information för kunskap om kön.

Sammantaget betyder det att sekretariatet vuxit och gjort det ganska snabbt. De externa uppdragen är tidsbegränsade och kräver flexibilitet såväl ekonomiskt som vad gäller specifik kompetens. I september 2014 är framtiden för flera av våra uppdrag inte klar. Vi vet inte hur förutsättningarna för 2015 ser ut och vi måste vara beredda på att avsluta men också redo för att driva vidare. En sådan situation skapar påfrestningar i en organisation såväl ekonomiskt som personalpolitiskt. Samtidigt har de nya uppdragen varit stimulerande och roliga att arbeta med. Vi tycker själva att vi gör ett gott jobb! Samtidigt inser vi, att vi för att kunna fortsätta utvecklas, behöver se över hur vi är organiserade och hur vi på ett bättre sätt än i dag kan skapa synergieffekter i verksamheten.

Därför är vi glada att Göteborgs universitet lät oss bli utvärderade. Det är vår förhoppning att föreliggande utvärdering ska bidra till att stärka sekretariatet och fungera som en viktig input i det förändringsarbete som vi påbörjat. Vi har vuxit rejält sedan 2009 och har nog lite växtvärk men samtidigt ser vi stora möjligheter att fortsätta växa och utvecklas. Det är det vi vill göra oss redo för!

Kerstin Alnebratt, föreståndare

Sammanfattning

Oxford Research fick under våren 2014 i uppdrag av Göteborgs universitet att utvärdera Nationella sekretariatet för genusforskning. Nationella sekretariatet för genusforskning är sedan 2009 ett nationellt uppdrag som regeringen lagt på Göteborgs universitet. Sekretariatet var även innan dess förlagt vid universitetet men lydde då under en särskild förordning och styrdes av en styrelse utsedd av regeringen. Syftet med utvärderingen var ”att genomföra en analys av den externa verksamheten i relation till verksamhetens mål och interna organisation under 2009-2013”. För att göra det har sekretariatets externt riktade verksamhet ställts mot mål och intern organisation under samma tidsperiod.

För att kunna genomföra utvärderingen inom de givna ramarna har den avgränsats till sekretariatets övergripande resultat. Oxford Research har inte haft möjlighet att bedöma sekretariatets externa uppdrag var för sig. Vi kan ändå konstatera att uppdragsgivarna överlag är nöjda med det arbete som sekretariatet utför. Avgränsningarna avspeglar sig i valet av metod. Utvärderingens resultat bygger på dokumentstudier, en enkätundersökning med inriktning mot verksamhetens genomslag och en med inriktning mot kommunikationsarbetet, samt en intervjustudie med 40 intervjupersoner. Avgränsningarna var särskilt betydande för valet av webbportaler för distribution av enkätundersökningar och för valet av intervjupersoner. Inför utvärderingen fastställdes tre utvärderingskriterier som har varit vägledande i planering av datainsamling och analys:

- Ändamålsenlighet: Möjligheten att uppnå mål och i vilken mån de uppfylls
- Relevans: Hur väl något (t.ex. mål, organisation eller aktiviteter) stämmer överens med syftet
- Hållbarhet: Uthållighet i satsningarnas resultat och effekter

Utvärderingens viktigaste övergripande slutsats är att sekretariatet är en välfungerande organisation som har lyckats åstadkomma goda resultat under en period av avsevärd växt. En viktig orsak till att sekretariatet växt är att det sedan år 2008 tagit sig an externa uppdrag, utöver det uppdrag som ursprungligen kommer från regeringen och som år 2009 lades på Göteborgs universitet. De externa uppdragen har bidragit till att sekretariatet har fått fler uppdragsgivare och breddat sekretariatets ursprungliga fokus på genusforskning till att även inkludera jämställdhet och jämställdhetsintegrering.

Utvärderingens resultat indikerar att sekretariatet lyckats med att synliggöra svensk genusforskning. Sekretariatets verksamhet bidrar till att förbättra tillgängligheten till information om genusforskning och jämställdhet i Sverige och i Norden. Särskilt anmärkningsvärd är sekretariatets förmåga att sprida relevant information av hög kvalitet och på en passande nivå för alla de olika typer av respondenter som Oxford Research kommit i kontakt med. En klar majoritet av mottagarna har användning av informationen och anger att sekretariatet har bidragit till en höjd kunskapsnivå vad gäller genusforskning och jämställdhet. Det gäller både forskare och personer som inte arbetar inom akademien. De externa aktörer Oxford Research varit i kontakt med är nöjda med sekretariatets former och kanaler för kommunikation. Sekretariatets strategiska vägval att koncentrera kommunikationsarbetet till webben har dock öppnat upp för ett behov av förbättrade webbplatser.

Något lägre genomslag har sekretariatet inom de områden som rör att förbättra villkoren för genusforskning av hög internationell klass och att underlätta svensk genusforskningens internationalisering. En anledning till det något lägre genomslaget inom dessa områden är att den uppdragsformulering som sekretariatet lyder under sedan 2009 öppnar upp för en bred och flexibel verksamhet.

Den breda och flexibla verksamheten har visat sig ha för- och nackdelar. Som liten organisation under utveckling är flexibiliteten positiv, men på lång sikt ger det trubbiga verktyg att utveckla verksamheten. För att kunna fortsätta verka som en god värd för externa uppdrag måste sekretariatet arbeta med långsiktig styrning och ledning. I samband med att ansvaret för sekretariatet knöts närmare universitetet försvann den av regeringen tillsatta styrelsen som viktig styrningsfunktion. Styrelsens funktioner ersattes endast till viss del av insynsrådet och har sedan nedläggningen av det senaste insynsrådet utgjort föreståndarens ansvar. Nuvarande styrningsfunktioner är i hög grad beroende av föreståndarens goda relationer med universitetet och dess ledning, och är i alltför hög grad personbundna. Universitetets redovisningssystem bidrar i hög grad till en reaktiv ekonomistyrning, vilket inte tillfyllest uppfyller sekretariatets behov av framåtsyftande budgetunderlag. Avsaknaden av styrningsmekanismer, otydligheten i uppdragsformuleringen och behov av förbättrade funktioner för intern kompetensöverföring riskerar att hindra sekretariatet från att realisera den växtpotential som byggts upp under de senaste åren. Mot bakgrund av dessa slutsatser rekommenderar Oxford Research följande:

- Rekommendation 1. Tydliggör sekretariatets identitet och inriktning genom att renodla verksamheten i riktning mot dess styrkor.
- Rekommendation 2. Avgränsa verksamheten till geografiska arenor där sekretariatet har möjlighet att göra avtryck och där sekretariatets närvaro är som mest relevant för dess målgrupper.
- Formulera om det övergripande uppdraget (se rekommendation 4) avseende den del av verksamheten som rör jämställdhet.
- Rekommendation 4. Formulera om uppdraget från universitetet för att skapa tydligare ramar för verksamheten.
- Rekommendation 5. Operationalisera uppdragsformuleringen med ett system för uppföljning baserat på tydliga verksamhetsmål.
- Rekommendation 6. Utveckla styrmedel för strategisk planering av verksamhetens inriktning och ekonomi.
- Rekommendation 7. Ta fram en modell för resultatstyrning utifrån tydligt formulerade mål.
- Rekommendation 8. Säkra kompetensförsörjning och ett förbättrat system för kompetensöverföring med hjälp av säkra anställningar och vidareutveckling av befintlig ansvarsstruktur.
- Rekommendation 9. Stärk det goda kommunikationsarbetet genom bättre webb och förmedling av sekretariatet som avsändare.

1. Avgränsningar och utvärderingsansats

Under tidig vår 2014 lämnade Oxford Research anbud avseende uppdraget att utvärdera Nationella sekretariatet för genusforskning vid Göteborgs universitet. I detta kapitel beskrivs de avgränsningar som gjorts inför genomförandet av uppdraget och vilka konsekvenser dessa fått på val av metod. Därefter presenteras de metoder som Oxford Research har använt för att genomföra uppdraget. Sist beskrivs de utvärderingskriterier och den utvärderingsansats som har använts i utvärderingens alla steg.

1.1 AVGRÄNSNINGAR

Oxford Research har utifrån sitt anbud och i samråd med Nationella sekretariatet för genusforskning valt att avgränsa uppdraget då det annars skulle bli alltför omfattande i relation till tillgänglig tid och resurser. Avgränsningarna är dels tidsmässiga och dels omfattningsmässiga. Avgränsningarna har påverkat valet av metod för datainsamling.

Tidsmässigt avgränsas utvärderingen, utifrån Göteborgs universitets uppdragsformulering, till perioden 2009-2013. Eftersom utvärderingen genomförs under våren och sommaren 2014 inkluderas aktuella beskrivningar av organisation, styrning, ledning och personalsammansättning.

Av tids- och resursskäl avgränsas utvärderingens omfattning till sekretariatet som helhet sedan 2009. Utvärderingen inriktas mot att undersöka sekretariatets organisation och samlade aktiviteter bidrag till resultat utifrån de uppdragsformuleringar som formulerats specifikt för Nationella sekretariatet för genusforskning. Oxford Research har inte möjlighet att utvärdera sekretariatets externa uppdrag var för sig och förhåller sig därför inte heller i sina bedömningar till uppdragsformuleringarna för de enskilda externa uppdragen. Utvärderingens resultat bör därför betraktas översiktligt för sekretariatet. Resultat i frågor som i huvudsak hanteras inom ramen för enskilda uppdrag bör inte betraktas som fullödiga. För att kunna bedöma sekretariatets prestation i de enskilda uppdragen hade datainsamlingen behövt omfatta fler intervjuer och andra webbportaler. En enskild utvärdering har tidigare genomförts av det tidigare Jämi-uppdraget.

Utvärderingen inriktas mot att undersöka resultat som sekretariatet har uppnått i förhållande till aktörer som sekretariatet har haft kontakt med sedan 2009. Utvärderingen fokuserar därför på sekretariatets genomslag hos främst etablerade kontakter och aktörer som själva söker sig till sekretariatet. Utvärderingen omfattar inte effekterna av sekretariatets arbete på genusforskningens ställning nationellt och internationellt. En sådan undersökning skulle kräva en mer omfattande studie som inbegriper att undersöka genusforskningens nuvarande och tidigare ställning internationellt. Likaså avgränsas översikten av sekretariatets budget och resursanvändning till huruvida sekretariatets ekonomiska prioriteringar ligger i linje med uppdragsbeskrivningen. Däremot undersöker vi inte om resurserna är effektivt utnyttjade i förhållande till det uppnådda resultatet.

Vi skiljer på *extern styrning* och *intern ledning* av sekretariatet. Med *extern styrning* avses de övergripande policys, mål, resursfördelning och krav på uppföljning som ger sekretariatet ramar och förutsättningar att verka. Med *intern ledning* avses de formella och informella processer som sekretariatet använder för att förverkliga mål, budget och resultat.

1.2 METODER FÖR DATAINSAMLING

Avgränsningen avspeglas i valet av metod och medför, som alla val av metoder för datainsamling, möjligheter och begränsningar. I syfte triangulera användningen av källor har utvärderingen genomförts med hjälp av dokumentstudier, enkätundersökningar och intervjuer. Särskilt avgörande är utvärderingens avgränsningar för valet av webbportaler för genomförande av enkätundersökningar och för valet av respondenter för intervjuer.

1.2.1 Dokumentstudier

I samband med att utvärderingen påbörjades efterfrågades Oxford Research tillgänglig dokumentation av sekretariatets verksamhet. Tillgången till interna dokument visade sig vara fullständig när det gäller underlag för planeringen av den fortlöpande verksamheten, såsom verksamhetsplaner för sekretariatet och de externa uppdragen samt verksamhetsberättelser för sekretariatet. En mängd information har även inhämtats ur protokoll från personalmöten och ur dokument som sekretariatet tagit fram för särskilda ändamål, till exempel den identitetsanalys som genomfördes internt under 2014, en möjlig modell för utvärdering av sekretariatets verksamhet som togs fram 2012 samt en målgruppsanalys för jämställ.nu.

Däremot har tillgången till dokument av strategisk karaktär varit ofullständig. Utöver universitetets beslut om uppdragsformulering för sekretariatet har vissa dokument, såsom återrapportering till universitet utöver verksamhetsberättelsen endast kunnat inhämtas för år 2013. Liknande redogörelser saknas för föregående år och för de externa uppdragen. Protokoll från insynsrådets möten saknas nästintill uteslutande. Endast två mötesprotokoll har kunnat uppbringas. Kommunikationsplaner för perioden 2008-2011, samt en preliminär plan för 2013-2015, har inhämtats. Kommunikationsplan för perioden däremellan saknas.

Den ekonomiska redovisning som Oxford Research mottagit består till största del av budgetuppföljningar och utdrag ur Göteborgs universitets redovisningsprogram. Den rapportering som finns tillgänglig hos sekretariatet består dels av Göteborgs universitets årliga ekonomiska uppföljning av alla sekretariatets verksamheter och dels av sekretariatets egna uppföljningar för NIKK år 2012-2013 samt JiM och Jämställ.nu år 2013. För NIKK finns även en framåtsyftande resultatbudget för 2014.

Avsaknaden av dokument med inriktning mot sekretariatets långsiktiga och ekonomiska planering gör att intervjustudien inom dessa områden utgör det primära underlaget till utvärderingen. Det gör också att insynsrådets insatser för sekretariatet är svårbedömda.

1.2.2 Enkätundersökningar

När utvärderingen inleddes hade Oxford Research för avsikt att genomföra en enkätundersökning för att täcka in alla de frågor som är relevanta för utvärderingen. En sådan enkät visade sig bli alltför lång och komplicerad. Därför har Oxford Research kommit att genomföra två separata enkätundersökningar; en ”verksamhetsenkät” med fokus på sekretariatets funktion och genomslag hos mottagare av information och samarbetspartners, och en ”kommunikationsenkät” med fokus på externkommunikationens form.

1.2.2.1 Distribution av enkätundersökningar

Valet av distributionskanaler för enkäterna gjordes i samråd med sekretariatet. Sekretariatet har, inklusive externa uppdrag, tillgång till ett stort antal kommunikationskanaler, till exempel webbsidor som genus.se, jämställ.nu, nikk.no och genuskolan.se, samt nyhetsbrevet Genus, Genuslistan och NIKK:s nyhetsbrev etc.

Verksamhetsenkäten skickades ut i riktade epostutskick till totalt 2 024 respondenter. Epostutskicken gjordes via respondentlistor sammansatta av Fredrik Bondestam (forskningsamordnare och Oxford Researchs kontaktperson vid Nationella sekretariatet för genusforskning) utifrån Oxford Researchs förslag på respondentgrupper. Till respondentslistan lades ett hundratal forskare ur sekretariatets databas Greda. Därutöver användes några av sekretariatets huvudsakliga kommunikationskanaler för spridning av information inom ramen för sekretariatets grunduppdrag – genus.se och nyhetsbrevet Genus. Prenumeranter av nyhetsbrevet Genus ingick också i den totala listan av drygt 2 000 respondenter som fick verksamhetsenkäten. Kommunikationsenkäten lades ut som en pop-up på sekretariatets hemsida genus.se.

Nackdelen med valet av distributionskanaler är att vi med största sannolikhet missar en betydande andel av de aktörer som söker sig till sekretariatet via de externa uppdragens egna kanaler, exempelvis Jämställ.nu och nikk.no eller via deras nyhetsbrev. Därför kan enkätundersökningarna inte förväntas ge fullständiga svar på frågor som främst hanteras inom de externa uppdragen. Fördelen med valet av distributionskanaler är att de bidrar till att avgränsa respondenterna till de som söker sig till sekretariatet snarare än inkom till de externa uppdragen.

Ett alternativt tillvägagångssätt hade varit att använda ett bredare urval av distributionskanaler. Fördelen med det hade å ena sidan varit att det bidragit till att samla information om sekretariatets hela verksamhet. Nackdelen är att det å andra sidan varit svårt att utforma enkätundersökningar som både får tillräcklig svarsfrekvens och där svaren från respondenter med kontakter till olika delar av sekretariatets verksamhet kan urskiljas. Risken är överhängande eftersom en stor andel av de aktörer som Oxford Research varit i kontakt med inte har den

överblick av sekretariatets verksamhet som gör det möjligt för dem att ange särskilda svar för sekretariatets olika verksamheter.

1.2.2.2 Svarsfrekvens och statistisk signifikans

Verksamhetsenkäten har 504 (24,9 procent) svar medan kommunikationsenkäten har 131 svar. Antalet svar på verksamhetsenkäten är tillräckligt högt för att göra en analys av den statistiska signifikansen. Under förutsättning att urvalet av respondenter är representativt för populationen är antalet svar för verksamhetsenkäten så stort att konfidensintervallet för en ja/nej-fråga vid 95 procents konfidensintervall är drygt fyra procentenheter oavsett populationens storlek. Dessa skattningar baserar sig på ett antal antaganden och ska inte tolkas som objektiva mått på sannolikheten. De är ett verktyg för att få en indikation på vilka resultat som är tillförlitliga till en hög grad samt att jämföra tillförlitligheten av olika resultat. Generellt bör bedömningen av den statistiska signifikansen åtföljas av kvalitativ data och analys som kan förklara resultaten. Kommunikationsenkäten dras med mycket lågt deltagande varför den inte kan användas för att dra definitiva slutsatser. I rapporten används de med försiktighet endast i de fall svaren är så övervägande tydliga att de kan antas ge en fingervisning om resultatens riktning.

Verksamhetsenkätens resultat analyseras närmare genom att svaren för enskilda frågor bryts upp för olika respondentgrupper. Respondentgrupperna kan delas in antingen utifrån respondenternas främsta sysselsättning eller utifrån specifika frågor om huruvida de arbetar med forskning inom genus, jämställdhet respektive med praktiskt arbete för jämställdhet. Uppdelade svar per respondentgrupp kan göras för grupper där det finns tillräckligt många svar. Sådana grupper är forskare och personal vid universitet eller högskolor, personer som arbetar praktiskt med jämställdhet eller anställda vid offentliga myndigheter. Oavsett indelning kan vissa generella slutsatser dras om signifikansen för olika grupper. I rapporten visas uppdelade resultat i det fall att det förekommer signifikanta skillnader mellan olika respondentgrupper. I de allra flesta fall förekommer uppbyggnad på grupperna forskare respektive icke-forskare, då det är häremellan de signifikanta skillnaderna förekommer.

Representativiteten i urvalet av respondenter för verksamhetsenkäten kan analyseras ur två perspektiv, dels urvalets representativitet i relation till populationen och dels hur bortfallet påverkar representativiteten (en extern bortfallsanalys). Respondentgruppen är sammansatt på pragmatiska grunder och hänsyn tagna till de avgränsningar som gäller för utvärderingen. Urvalet är gjort för att samla en tillräckligt stor grupp av respondenter som samtidigt kan antas vara representativa för populationen för att dra statistiskt signifikanta slutsatser. Representativiteten i urvalet grundar sig på antagandet att respondenterna utgör ett någotsånär representativt urval ur populationen. Svartsfrekvensen är högre bland de respondenter (ca 50 procent) som identifierats av sekretariatet än bland nyhetsbrevet Genus prenumeranter (drygt 20 procent).

1.2.3 Intervjustudie – semistrukturerade intervjuer

Totalt genomförs 40 intervjuer med ett urval av intervjupersoner bestående av sekretariatets personal, uppdragsgivare och externa aktörer. Urvalet gjordes utifrån en bruttolista med förslag på intervjupersoner som Oxford Research fått från sekretariatet. Utifrån denna lista gjorde Oxford Research ett urval i syfte att nå en blandning av aktörer inom olika typer av verksamheter, med geografisk spridning och med spridning i representation mellan könen. Några av respondenterna nekade deltagande och byttes under arbetets gång ut mot andra personer på bruttolistan. I sådana fall valdes en så snarlik respondent som möjligt ut. I några fall gav personer som själva nekade deltagande rekommendationer om alternativa intervjupersoner.

Intervjuerna genomfördes med hjälp av semistrukturerade intervjuguider utifrån specificerade teman där följdfrågor ställdes beroende på vilka delar av sekretariatets verksamhet som varit mest relevant för respondenten och vilka frågor som Oxford Research ansett varit särskilt viktiga för respektive respondent. Totalt användes tre olika intervjuguider; en för intervjuer med personal vid sekretariatet, en för intervjuer med uppdragsgivare och en för intervjuer med externa aktörer. Förutom att bidra med information om sekretariatets olika verksamheter har intervjuerna bidragit till att måla en bild av i vilken mån olika aktörer har en övergripande bild av sekretariatets verksamhet.

1.3 UTVÄRDERINGSKRITERIER OCH UTVÄRDERINGSANSATS

Oxford Research har valt en formativ¹ utvärderingsansats. Utvärderingsansatsen syftar dels till att ge Göteborgs universitet inspel om framtida organisation och prioriteringar för sekretariatet och dels till att ge sekretariatet underlag för att underlätta pågående omstrukturering av verksamhetsprocesser och intern organisation. Oxford Researchs val av analysram och utvärderingskriterier har tagits fram mot bakgrund av sekretariatets övergripande syfte för utvärderingen – ”att genomföra en analys av den externa verksamheten i relation till verksamhetens mål och interna organisation under 2009-2013”. Syftet med utvärderingen var att ställa sekretariatets externt riktade verksamhet mot mål och intern organisation under 2009-2013. För att göra det specificerades tre utvärderingskriterier för utvärderingen:

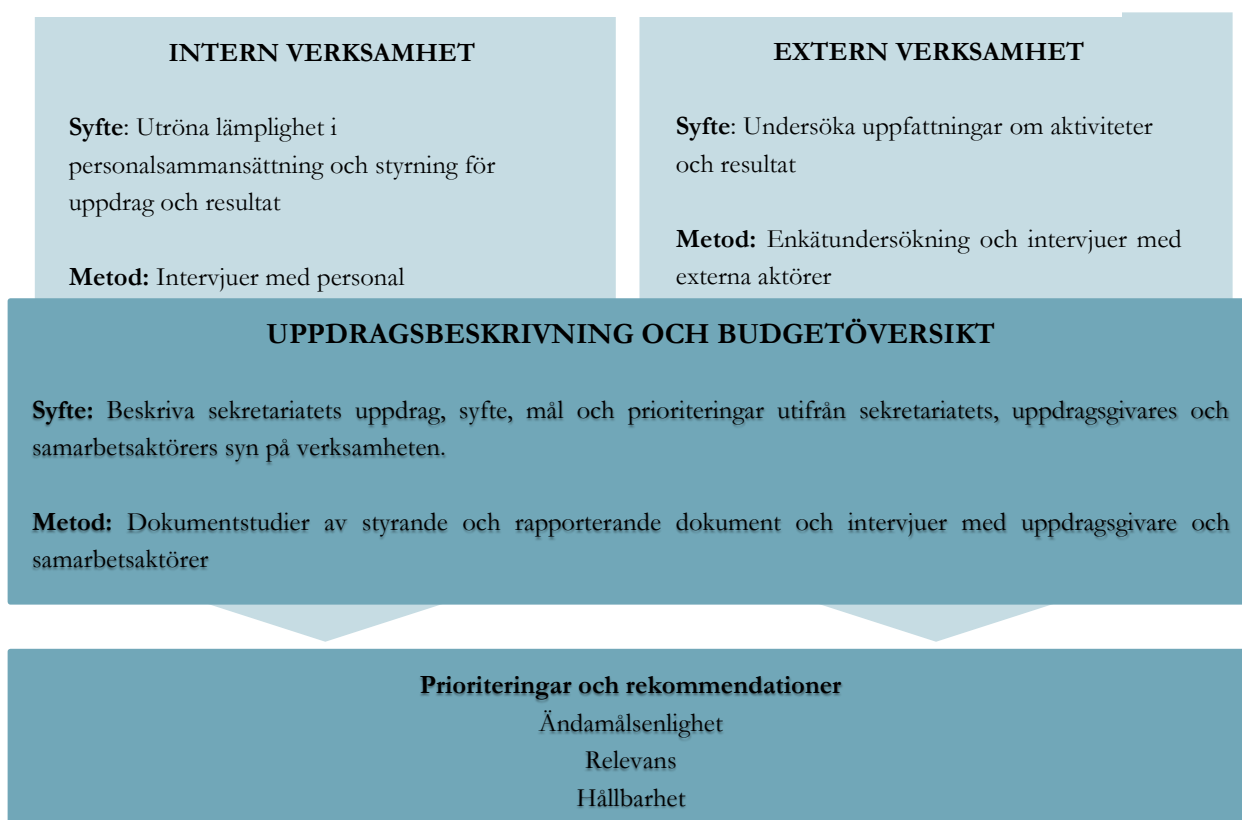
- **Ändamålsenlighet:** Möjligheten att uppnå mål och i vilken mån de uppfylls
- **Relevans:** Hur väl något (t.ex. mål, organisation eller aktiviteter) stämmer överens med syftet
- **Hållbarhet:** Uthållighet i satsningarnas resultat och effekter

---

¹ Vedung, E. (2009) Utvärdering i politik och förvaltning, Studentlitteratur AB.

Kriterierna har formulerats utifrån det faktum att sekretariatets verksamhet har utvecklats dynamiskt över lång tid. Målen för verksamheten handlar om att *förbättra*, *synliggöra* och *underlätta* svensk genusforskning, vilket lämnar stort utrymme för tolkning. Därför inleddes utvärderingen med att undersöka vad som egentligen ligger i begreppen förbättra, synliggöra och underlätta svensk genusforskning, varpå vidare utvärderingsinslag följer för att möjliggöra diskussion om verksamheten. Tillvägagångssättet illustreras i Figur 1 nedan:

Figur 1. Tillvägagångssätt för utvärderingen

Utifrån de tolkningar av uppdrag, mål och förväntningar som finns hos uppdragsgivare och nära samarbetspartners kan vi bedöma hur den interna organisationen och externa verksamheten förhåller sig till utvärderingskriterierna. När olika aktörers uppfattning av sekretariatets uppdrag beskrivits kan vi diskutera extern respektive intern verksamhet. Utifrån det kan prioriteringar och rekommendationer tas fram.

2. Sekretariatets uppdrag

Nationella sekretariatet för genusforskning har bedrivit verksamhet i nästan 20 år. Förutsättningarna för, innehållet i och kraven på verksamheten har i vissa delar förändrats över tid. Vi avser inte att i detta kapitel göra en historisk exposé över sekretariatets uppdrag men att beskriva sekretariatets verksamhet och peka ut några externa och interna förändringar som påverkat sekretariatets förutsättningar och innehåll sedan det grundades 1998.

2.1 FRAMVÄXTEN AV ETT NATIONELLT SEKRETARIAT FÖR GENUSFORSKNING

Nationella sekretariatet för genusforskning bildades 1998 och är förlagt vid Göteborgs universitet. Nationella sekretariatet för genusforskning lydde fram till 2009 under en särskild förordning (1997:61) om ett sekretariat för genusforskning. Sekretariatet upprättades till följd av forskningspropositionen 1996/97:5 som lades fram av dåvarande utbildningsminister Carl Tham. Prop. 1996/97:5 föranledde flera satsningar för att utveckla genusforskningen och jämna ut könsskillnader vid universitet och högskolor i Sverige. En av de satsningar som föreslogs i propositionen var att Nationella sekretariatet för genusforskning inrättades vid Göteborgs universitet:

*”Utredningen föreslår att ett sekretariat inrättas med uppgift att nationellt koordinera, utreda, skapa opinion, informera om och dela ut bidrag till kvinno- och jämställdhetsforskning. Sekretariatet skall ha till uppgift att sprida kvinnoforskningens resultat och därigenom bidra till samhällsdebatten. Det skall ha motsvarande uppgifter när det gäller mansforskningen. Det skall vidare arrangera ämneskonferenser på olika områden i syfte att utveckla den vetenskapliga diskussionen samt stödja uppbyggandet av nätverk mellan olika generationer av kvinnoforskare.”*²

Utöver satsningen på ett sekretariat förlagt vid Göteborgs universitet föranledde propositionen flera andra initiativ för att stärka genusforskning och jämställdhet inom akademien. I syfte att stärka genusforskningen infördes sex *genusprofessurer* med vardera en tillhörande forskarassistent- och en doktorandtjänst. Tham påtalade en ofrånkomlig koppling mellan (o)jämställdheten inom akademien och genusperspektivets varande inom densamma. Därför föreslogs inrättandet av *Thamprofessorerna* utifrån argumentet ”kön går före kompetens”³. Syftet var att störa rådande normer för vad som anses vara meriterande inom akademien. Totalt infördes ett 30-tal professorstjänster för underrepresenterat kön, framförallt inom områden där kvinnorepresentationen var särskilt låg. Parallellt instiftades Tema Genus vid Linköpings universitet som sedan 1999 bedrivit genusvetenskaplig forskarutbildning och tvärvetenskaplig genusforskning, och Jämställdhetscentrum vid Karlstad universitet tilldelades medel för att utveckla sin forskning.

---

² Prop. 1996/97:5

³ Törnqvist, M (2006) Könspolitik på gränsen: debatterna om varannan damernas och Thamprofessorerna. Aktiv Förlag.

En anledning att placera sekretariatet vid Göteborgs universitet, som återkommer i såväl propositionen som i intervjuer med sekretariatets personal och uppdragsgivare, var universitetets kvinnohistoriska samlingar, KvinnSam:

”Det är lämpligt att sekretariatet blir en självständig inrättning. Regeringen förordar att det skall finnas vid Göteborgs universitet. Härigenom kan sekretariatet på bästa sätt använda sig av den resurs som de Kvinnohistoriska samlingarna utgör och en ömsesidigt förstärkande effekt bör kunna uppnås. Sekretariatet skall ha en nationell överblick över genusforskning samt aktivt sprida forskningens resultat. Sekretariatet skall även följa forskningsrådets arbete och därvid verka för att genusforskningen stimuleras och integreras i forskningsrådets ordinarie verksamhet.”⁴

KvinnSam hade varit placerat i Göteborg sedan 1958 och förväntades stärka sekretariatet i ansvaret att sprida och främja genusforskning genom tillgången till kvinnohistorisk information. Parallellt med att sekretariatet inrättades gjordes KvinnSam till nationellt ansvarsbibliotek för kvinno-, mans-, och genusforskning.

Enligt det ursprungliga uppdraget såsom det beskrivs i propositionen och i förordning (1997:61) ska sekretariatet vara självständigt. Särskilt betonas sekretariatets ansvar att ha en nationell överblick över genusforskning och att sprida forskning inom områdena genus-, kvinno-, mans- och jämställdhetsforskning. Dessutom ska sekretariatet koordinera, utreda, bidra till samhällsdebatt, informera om och dela ut bidrag till forskning inom de ovannämnda områdena. Därutöver ska sekretariatet verka nätverkande, anordna ämneskonferenser och främja genusforskning genom att följa och påverka forskningsråden.

2.2 KÄRNSEKRETARIATET 2009-2013

I enlighet med Prop. 2009/10:1 kom sekretariatet efter 2009 att lyda under Göteborgs universitet istället för under den förordning som lett till sekretariatets inrättande. Sekretariatet lyder därmed inte längre direkt under uppdragsformuleringen från regeringen, utan istället under Göteborgs universitets uppdrag att hålla ett nationellt sekretariat för genusforskning. Trots förskjutningen till universitetet kvarstår sekretariatets övergripande uppgifter⁵, det vill säga Nationella sekretariatet för genusforskningens grunduppdrag som kallas det så kallade *kärnsekretariatet*. Utifrån sitt uppdrag att hålla ett sekretariat fattade Göteborgs universitet beslut om en ny uppdragsformulering för sekretariatet 2009.

---

⁴ Prop. 1996/97:5

⁵ Se Prop. 2009/10:1 Utgiftsområde 16

2.2.1 Uppdragsbeskrivning för kärnsekretariatet

Även om Göteborgs universitet formellt fattade beslut om uppdragsformuleringen år 2009 är den huvudsakligen framtagen av sekretariatet för att sedan godkännas av rektor. Formuleringen i universitetets beslut lyder⁶:

- **Förbättra villkoren för genusforskning av hög internationell klass genom att:**
  - skapa mötesplatser för svensk genusforskning genom seminarier och konferenser
  - stödja uppbyggandet av nätverk mellan genusforskare inom och mellan ämnesområden, fakultetsområden och lärosäten
  - följa och analysera utvecklingen i Sverige och verka för en förbättrad infrastruktur för genusforskningen
  - öka kunskapen om svensk genusforskning och dess förutsättningar hos forsknings- och utbildningspolitiska beslutsfattare, anslagsgivande myndigheter och organisationer i syfte att öka deras kunskap och intresse för området
- **Synliggöra svensk genusforskning och bidra till samverkan med omvärlden genom att:**
  - aktivt sprida genusforskningens resultat inom och utom universitet och högskolor
  - utveckla metoder och verktyg för att möta omvärldens efterfrågan och behov av genusforskning inom olika områden
  - tillhandahålla kompetenskataloger, databaser och andra resurser som underlättar kontakten mellan forskning och samhället i övrigt
  - vara en plattform för möten och samverkan mellan forskning och politik
- **Underlätta svensk genusforsknings internationalisering genom att:**
  - tillhandahålla information om utlysningar, konferenser och nätverk
  - upparbeta och sprida kompetens om ansökningsförfaranden för och projektledning av internationella projekt
  - initiera en diskussion om placeringsfrågor, kvalitet och kvalitetsmått samt etik inom svensk genusforskning
  - delta i internationella nätverk av strategisk betydelse

I jämförelse med de formuleringar som presenterades i Prop. 1996/97:5 och förordning (1997:61) om ett sekretariat för genusforskning är uppdraget från Göteborgs universitet tydligare indelat utifrån de tre huvudpunkterna att förbättra villkoren för genusforskning, att synliggöra svensk genusforskning och bidra till samverkan med omvärlden samt att underlätta svensk genusforsknings internationalisering. Huvuddragen i uppdragsformuleringarna överensstämmer. Varken formuleringen i propositionen, förordning eller från universitetet antyder något annat än att alla delar i uppdraget ska betraktas som likställda, även om förekomsten av främjande och spridning av genusforskning av olika slag gör sig tydlig på flera ställen i båda beskrivningarna. Formuleringarna skiljer sig åt vad gäller val av ord. I propositionen föreslogs sekretariatet bli en organisation

---

⁶ Göteborgs universitet Besluts-PM, dnr. A3 5368/09.

som ska *koordinera, skapa opinion* och *utreda*. Liknande inslag i den senare formuleringen understryks genom att sekretariatet bland annat ska *följa, analysera, vara en plattform för möten* och *tillhandahålla kompetenscataloger, databaser och andra resurser*.

En av de största skillnaderna formuleringen emellan är att uppdragsformuleringen från Göteborgs universitet inte innehåller specifikationer om hur sekretariatet ska styras i motsvarande mån som förordningen innehöll skrivelser om att sekretariatet ska styras med hjälp av en styrelse som ”skall besluta i frågor som rör planeringen av sekretariatets verksamhet. Styrelsen skall också besluta om budgetering och användning av de medel som anslås för sekretariatets verksamhet eller annars ställs till sekretariatets förfogande”.⁷

En annan av de största skillnaderna är att den senare uppdragsformuleringen inte innehåller någon direkt koppling till KvinnSam. Det kan bero på att ansvarsbiblioteken avskaffats, även om KvinnSam fortfarande har visst nationellt ansvar på genusområdet. Ytterligare en skillnad formuleringarna emellan är att sekretariatet, enligt propositionen, ska ge bidrag till kvinno-, mans- och jämställdhetsforskning, vilket inte förekommer i den senare lydelsen. Istället förekommer formuleringar om att sekretariatet ska tillhandahålla och sprida information om bland annat utlysningar. I den senare formuleringen understryks också svensk genusforsknings ställning ur ett internationellt perspektiv, vilket varken förekommer i förordningen eller propositionen.

2.2.2 Kärnsekretariatets aktiviteter 2009-2013

Sekretariatet har expanderat avsevärt sedan 2009, inte minst genom att sekretariatet har tagit sig an externa uppdrag och därmed fått fler uppdragsgivare. Samtidigt som sekretariatet har förändrat vissa delar av sin verksamhet har flera aktiviteter, exempelvis deltagande och anordnande av konferenser och spridning av information via webben, stått oförändrade över tid. Nedan beskrivs några av de större förändringarna i kärnsekretariatets verksamhet mellan 2009 och 2013. Därefter ges en kort överblick av aktiviteter som genomförs vid sekretariatet.

2.2.2.1 Större förändringar i verksamheten 2009-2013

Under 2009-2013 har det funnits en ambition hos sekretariatet att tydligare följa grunduppdraget och att undvika spretighet i aktiviteterna. I enlighet med ambitionen började sekretariatet under hösten 2010 arbeta tematiskt. Genom att specificera sina aktiviteter utifrån teman var tanken att grunduppdraget skulle vara lättare att fullfölja och följa upp⁸. Från och med 2013 riktades fokus på ett större årligt tema istället för tidigare tre mindre teman. Förhoppningen var att sekretariatet skulle få större kraft och fokus i temaarbetet⁹. Inför 2014

---

⁷ Förordning (1997:61) om ett sekretariat för genusforskning

⁸ Verksamhetsplan 2011.

⁹ Verksamhetsplan 2013.

beslutade sekretariatet att inte arbeta utifrån något tema utan istället lägga fokus på att förvalta och utveckla tidigare genomförda teman samt åt att utveckla formerna för att kommunicera dessa.¹⁰

Delvis till följd av det tematiska arbetet har verksamheten fått utbildningsinriktade inslag. Inriktningen följer uppdraget att utveckla metoder och verktyg för att möta omvärldens efterfrågan och behov av genusforskning inom olika områden. I samarbete med genusforskare med pedagogisk inriktning inledde sekretariatet år 2010 ett pilotprojekt för att identifiera efterfrågan av genusforskning och stöd i genusfrågor hos lärare och liknande yrkesgrupper¹¹. Det så kallade skolprojektet har fortsatt och utmynnade 2011 i Genusskolan.se; en webbportal med syfte att tillhandahålla resurser för personal i förskola, grundskola och gymnasieskola.

Utgivningen av tidskriften Genus har varit ett viktigt sätt att sprida genusforskning. Under 2013 sågs utgivningen av pappersmaterial över och resulterade i att tidskriften lades ner från och med 2014. Under 2013 lades också nyhetsbrevet Genusperspektiv ned som publikation och ersattes med ett nyhetsbrev från genus.se, istället lades fokus helt på att förmedla information genom webben och genus.se samt via sociala medier. Syftet med att koncentrera resurserna till dessa kanaler är att öka löpande rapportering av forskningspolitik och genusvetenskap. För att samtidigt göra rapporteringen mer överskådlig har inriktningen på de forskningsförmedlande insatserna delvis styrts om, med start 2013, genom att i den löpande forskningsrapporteringen fokusera på ett fåtal artiklar som lyfter en relevant frågeställning. I syfte att påvisa genusforskningens relevans började även genusforskare intervjuas på webben som ett led i detta.

Internationaliseringen gick från att ha varit en undanskymd del i kommunikationsstrategin för 2008-2011 till att bli en viktig aspekt i sekretariatets uppdrag från och med 2009 när verksamheten formellt lämnade regeringens uppdrag. Samtidigt som internationaliseringen gavs större fokus i verksamheten har denna del av uppdraget främst fokuserat på att bredda sekretariatets internationella nätverk och föra aktiv bevakning av infrastrukturella frågor på europeisk nivå. Just denna del av uppdraget beskrivs av personal vid sekretariatet som den svåraste att hitta rätt roll i¹².

För att konkretisera internationaliseringen av verksamheten, med inriktning mot forskningspolitik, inrättades 2011 en tjänst som forskningssekreterare med den huvudsakliga uppgiften att underlätta informationsutbyte mellan sekretariatet och utländska aktörer. Detta ses också som en följd av att sekretariatet under 2010 gick in i nätverket ATGENDER (The European Association for Gender Research, Education and Documentation) för att stärka den internationella kompetensen i sekretariatet. Däremot har sekretariatet minskat ambitionen med att förmedla information om internationella utlysningar till genusforskare, där ansåg sekretariatet att lärosätena själva innehade kontinuerlig och initierad kompetens och att sekretariatet inte kunde göra det på ett sätt som skapade mervärde för forskarna.

---

¹⁰ Verksamhetsplan 2014.

¹¹ Verksamhetsplan 2010.

¹² Övergripande verksamhetsplan 2014.

2.2.2.2 Översikt över kärnsekretariatets aktiviteter 2009-2013

Kärnsekretariatets uppdrag har varit detsamma under perioden 2009-2013. En mängd olika aktiviteter har genomförts varje år för att uppfylla uppdraget inom de tre områden som nämns ovan. Vissa av aktiviteterna sker löpande medan andra planeras ad hoc-mässigt eller för genomförande vid enstaka tillfällen. En stor del av uppdraget sker i dialog eller samverkan med andra organisationer. Några exempel på aktiviteter som sekretariatet genomfört under 2009-2013 ges i Tabell 1:

Tabell 1. Exempel på aktiviteter 2009-2013 för att uppfylla uppdraget

Typ av aktivitet	Aktivitet	Beskrivning	
Webbplatser	Genus.se	Portal för spridning av information inom alla de områden som sekretariatet arbetar. Innehåller bl.a. artiklar om ny forskning eller forskningspolitisk utveckling, ordlistor, listor för överblick över forskningsmiljöer och resurser inom genusforskning	
	Genusskolan.se	Kunskapsbank för personal i förskola, grundskola och gymnasieskola	
Nyhetsbrev	Genusperspektiv	Forskningspolitiskt nyhetsbrev innehållande journalistisk information om forskningspolitik	
Epostlista	Genuslistan	Interaktiv e-postlista för utbyte av information om t ex arrangemang och publikationer	
Tidskrifter	Genus	Populärvetenskapligt magasin om svensk genusforskning och aktuella samhällsfrågor som getts ut sedan 1999. Gavs under 2005-2009 ut i engelskspråkig version under namnet Gender Research in Sweden.	
Seminarier och konferenser	G12	Nationell genusforskningskonferens (G12) anordnades tillsammans med Sveriges Genusforskarförbund i Göteborg.	
	Bok- och biblioteksmässan	Monter och deltagande i seminarier vid den årliga bok- och biblioteksmässan i Göteborg	
	Forskarseminarier		Gender studies seminar at Lund University om trender i svensk forskningspolitik och genusforskning med Kerstin Alnebratt 2013
			Ojämsställdhetens pris tillsammans med Jämställ.nu under Almedalen 2012
Remissvar	Synpunkter på Forskning och innovation Prop. 2012/13:30	Hearing om forskningspolitik och genusforskning tillsammans med Sveriges genusforskarförbund och Forum för feministisk forskning i Stockholm 2010.	
		Inspel till regeringens forsknings- och innovationsproposition, 2011	

	Synpunkter inför Horizon 2020 i EU	Respons på EU-kommissionens green paper inför ramprogrammet för forskning och innovation, 2011
Nätverkande och expertuppdrag	The European Association for Gender Research, Education and Documentation (ATGENDER)	Sekretariatet deltar som medlem i ATGENDER (nätverk för forskare och praktiker inom genus- och jämställdhetsområdet) i arbete på europeisk nivå för genusforskning. Biträdande föreståndaren Maria Grönroos sitter sedan 2014 i ATGENDER:s styrelse.
	Nordic Information Network Gender (NING)	NING är ett nordiskt informationsnätverk gällande genus och jämställdhet med vilket sekretariatet samverkar kring informationsmaterial, internationella konferenser och fortbildning. Tillsammans drevs först NordKalender, numera GenderKalenterN (se NIKK)
	European Institute for Gender Equality (EIGE)	Föreståndaren Kerstin Alnebratt representerar Sverige i EIGE:s expertkommitté för genusforskning
	Vetenskapsrådet	Personal från sekretariatet har deltagit som experter på genus och jämställdhet i Vetenskapsrådets bedömningar

2.3 EXTERNA UPPDRAG OCH AKTIVITETER 2009-2013

Utöver *kärnsekretariatets* egen verksamhet utgör det bas för de externa uppdrag som placerats hos sekretariatet. Följande uppdrag finns för närvarande placerade under sekretariatet:

- Centrum för genusforskning (GIG)
- Jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM)
- Jämställ.nu
- Nordisk information för kunskap om kön (NIKK)

Denna utvärdering är avgränsad till tidsperioden 2009-2013. Utöver dessa fyra uppdrag hade sekretariatet i uppdrag att främja jämställdhetsintegrering i staten i uppdraget Jämi mellan 2008 och 2010. Nedan beskriver vi dessa uppdrag och ger exempel på aktiviteter som har genomförts för att uppfylla dessa uppdrag. Detta avsnitt syftar inte till att ge uttömmande beskrivningar av samtliga aktiviteter, utan att förse läsaren med en övergripande bild av olika typer av aktiviteter som används för att genomföra uppdragen.

2.3.1 Centrum för genusforskning (GIG)

Centrum för genusforskning (GIG) är Göteborgs universitets egen centrumbildning för genusvetenskap. Centrumbildningen har förlagts vid sekretariatet av Göteborgs universitet. GIG ska enligt verksamhetsplanen för 2014 vara:

”... en resurs för forskare på Göteborgs universitet med syfte att främja högkvalitativ genusforskning och annan forskning som behövs för genusvetenskapen.”¹³

GIG:s uppdrag är att stimulera forskning över samtliga fakultetsområden på Göteborgs universitet och att utveckla nya områden inom forskningen. GIG ska också främja samverkan mellan svenska och utländska forskare inom genusområdet. GIG är sedan 2011 organisatoriskt placerat på sekretariatet. Basorganisationen består av en föreståndare, en koordinator, en webbansvarig samt en administratör som finansieras utifrån verksamhetens indirekta kostnader men ingen av dem arbetar med GIG på heltid. Utöver detta finns en styrgrupp som förväntas bestå av en representant från varje fakultet och denna ska följa, planera och sprida verksamhetens arbete, såväl internt – i syfte att förankra verksamheten – som externt.

GIG:s aktiviteter består framförallt av föreläsningar och workshops med tvärvetenskaplig inriktning på genus, i syfte att engagera forskare med anknytning till genusvetenskap. Eftersom centret arbetar tvärvetenskapligt med genusfrågor har en rad olika teman behandlats ur ett genusperspektiv, såsom alkohol, skönlitteratur och karriärmöjligheter inom akademien.

2.3.2 Jämställdhetsintegreringsuppdragen JiM, Jämi och jämställ.nu

Sekretariatet har i omgångar haft i uppdrag att främja jämställdhetsintegrering i staten och i dess myndigheter. För närvarande sker det genom uppdraget Jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM) och jämställ.nu, och tidigare genom Program för Jämställdhetsintegrering i staten (Jämi).

2.3.2.1 Jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM)

I januari 2013 fick Göteborgs universitet i uppdrag av regeringen att stödja myndigheters arbete med jämställdhetsintegrering under 2013 och 2014. Uppdraget kallas Jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM)¹⁴ och är inriktat på 18 pilotmyndigheter¹⁵ som valts ut av regeringen. Myndigheterna har valts för att spegla olika

---

¹³ GIG Verksamhetsplan 2014.

¹⁴ U2013/377/JÅM

¹⁵ Följande myndigheter har valts ut av regeringen: Arbetsmiljöverket, Boverket, CSN, Försäkringskassan, Försvarsmakten, Konstnärnämnden, Kriminalvården, Livsmedelsverket, Musikverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Pensionsmyndigheten, Sametinget, Skatteverket, Statens institutionsstyrelse, Statens skolverk, Tillväxtverket, Ungdomsstyrelsen, Vetenskapsrådet.

verksamhetsområden, typer och storlekar av myndigheter. Förhoppningen är att lärdomarna från arbetet ska kunna användas i andra myndigheters jämställdhetsintegreringsarbete.

En anledning till att sekretariatet fick uppdraget att driva JiM var att sekretariatet haft det tidigare regeringsuppdraget Program för jämställdhetsintegrering i staten (Jämi) mellan 2008 och 2010. Utvärderingen av Jämi¹⁶ indikerade att programmet genomfördes på ett kompetent vis utifrån ett genusteoretiskt perspektiv men att genomförandet saknade inslag som möjliggjorde att programmet fick organisatorisk inverkan. Slutsatsen stämmer överens med de utsagor som ges i intervjuer med personer som arbetar med jämställdhetsintegrering i stat och myndigheter för föreliggande uppdrag. Flera av intervjupersonerna beskriver Jämi som teoretiskt och kunskapsgenererande och JiM som mer praktiskt inriktat.

En annan anledning till att regeringen valde att lägga JiM på sekretariatet var, enligt intervjuer med uppdragsgivare, att det fanns ett politiskt intresse för att skapa plattformar för jämställdhetsintegrering på nationell, regional och lokal nivå. På regional och lokal nivå hade Sveriges kommuner och landsting (SKL) redan fått i uppdrag att driva Program för hållbar jämställdhet (HÅJ).

Sekretariatets arbete i JiM går ut på att agera processtöd, samordna, koordinera och sätta ihop utbildningar till deltagande myndigheter. Stödet till myndigheterna består främst av utbildningar med koppling till myndigheternas kärnverksamhet, löpande dokumentation och spridning av lärande exempel som publiceras på Jämställ.nu. I uppdraget ingår att:

- Erbjudas stöd i planering och genomförande av berörda myndigheters uppdrag avseende jämställdhetsintegrering i kärnverksamheten
- Samordna kompetenshöjande insatser
- Anordna forum för erfarenhetsutbyte mellan myndigheter
- Identifiera och sprida lärande exempel
- Sammanställa resultat av de berörda myndigheternas arbete

Förutom det stödjande arbetet har JiM arbetat för att ta fram mer generella underlag för myndigheternas arbete, såsom att sammanställa en mall för handlingsplaner för att underlätta myndigheternas arbete och sammanställning av genomförda utbildningar som kan vara av intresse för flera myndigheter. Enligt interna dokument använde sig 70 procent av myndigheterna i stor eller mycket stor utsträckning av stöd för att ta fram egna handlingsplaner för jämställdhetsintegrering.¹⁷

---

¹⁶ Kontigo (2011) Utvärdering av Program Jämi och Program för Hållbar Jämställdhet - En utvärdering av två nationella satsningar på jämställdhetsintegrering inom stat, landsting och kommun. På uppdrag av Jämställdhets- och Integrationsdepartementet.

¹⁷ Verksamhetsberättelse 2013

2.3.2.2 Jämställ.nu

Webbportalen jämställ.nu lanserades i december 2009 och drivs idag som en samverkanssatsning mellan sekretariatet, Europeiska Socialfonden (ESF), Länsstyrelserna, Sveriges Kommuner och Landsting samt VINNOVA. Syftet med portalen är att vara ett verktyg för dagligt jämställdhetsarbete och jämställdhetsintegrering, samt en informationsplattform för att erbjuda kunskap och stöd, sprida lärande exempel och lägga grund för nätverkande. Portalen ska "... underlätta för den viktiga kopplingen mellan teori och praktik, mellan forskare och jämställdhetsarbetare". Avsikten med Jämställ.nu är fungera som ett hjälpmedel för den som önskar komma igång eller fortsätta med jämställdhetsarbete i kommuner, landsting och myndigheter. På lång sikt är målet att portalen ska fungera som ett interaktivt forum, liknande Wikipedia¹⁸.

Enligt projektplanen för jämställ.nu 2011-2013 ska portalen bli "ett självklart centrum och stöd för utvecklingsarbete inom jämställdhet, med särskilt fokus på jämställdhetsintegrering". I projektplanen beskrivs vidare att jämställ.nu:

1. Erbjuder kunskap och stöd
2. Medverkar och lägger grund för nätverkande i både ämnesspecifika såväl som tvärasektoriella nätverk
3. Sprider material, praktiska erfarenheter och information om jämställdhet, jämställdhetsarbete och strategin jämställdhetsintegrering som är användbar för breda lager av användare, efter behov och önskemål, i dialog med användare
4. Underlättar för den viktiga kopplingen mellan teori och praktik, mellan forskare och jämställdhetsarbetare, forskning och praktik
5. En långsiktig och hållbar lösning för portalens och verksamhetens fortlevnad finns klar i god tid inför planering av 2014 och framåt"

Finansieringen av Jämställ.nu sker från och med 2014 av regeringen enligt uppdrag U2013/377/JÄM. Tidigare var portalen finansierad genom Sveriges Kommuner och Landstings Program för hållbar jämställdhet (HÅJ) vilket medförde att projektets eventuella permanentande var oklart. I nuläget finns finansiering till och med 2015¹⁹ efter en överenskommelse med regeringen för att kunna sprida resultaten av JiM. Resultaten från JiM ska dessutom löpande rapporteras genom Jämställ.nu. Det gör att Jämställ.nu utgör en viktig del av det praktiska arbetet med JiM.

Ett urval av de aktiviteter som genomförts inom ramen för jämställ.nu under 2011-2013 redovisas i tabellen nedan. Informationen sträcker sig därmed utöver den period som sekretariatet innehaft ansvaret för jämställ.nu. Verksamheten är, som Tabell 2 visar, aktiv i deltagande och även i viss utsträckning i arrangerande av seminarier och konferenser.

---

¹⁸ Jämställ.nu Projektplan 2011-2013.

¹⁹ Jämställ.nu Verksamhetsplan 2014.

Tabell 2. Exempel på aktiviteter inom jämställ.nu

År	Aktivitet	Beskrivning
2013	Konferensen "Diversity Index"	Deltagande i juryarbete och konferens
	Länsstyrelserna	Utbyte av information mellan projektorganisationen och länsstyrelserna
	Almedalen	Medarrangör seminarium
	Konferensen "Equality, growth and innovation"	Deltagande i planerande samt genomförande
2012	Länsstyrelserna	Informationsturné till aktörer på regional nivå
	Almedalen	Medarrangör seminarium
	Mediedagarna	Seminarium
2011	Skolforum	Utställare och medverkare på Skolforum
	Trygghetskonferens	Konferensdeltagare
	Bokmässan	Utställare på Bokmässan

2.3.3 Nordisk information för kunskap om kön (NIKK)

Nordisk information för kunskap om kön (NIKK) är ett samarbetsorgan under Nordiska ministerrådet som från och med 2012 är placerat vid sekretariatet. NIKK var tidigare ett nordiskt institut under Nordiska ministerrådet. Under år 2011 beslöt NORDISKA MINISTERRÅDET att institutet skulle läggas ned i sin dåvarande form och istället upprättas som ett nordiskt samarbetsorgan. Göteborgs universitet vann den upphandling som NORDISKA MINISTERRÅDET genomförde för att hitta en placering av NIKK. Uppdraget pågår från oktober 2012 till och med år 2015.

NIKK ska verka för att i en nordisk kontext informera om genus och jämställdhet samt främja samverkan på området. Det formella uppdraget är att:

- Samla in och förmedla nationell forskning, politik och praxis på jämställdhetsområdet i ett nordiskt perspektiv till en bred grupp av intressenter. Detta ska bland annat ske via en webbplats, ett elektroniskt nyhetsbrev, sociala medier och utnyttjande av tillgängliga mediekanaler.
- Förmedla komparativ information om aktuell jämställdhets- och genusforskning i hela Norden som kan utgöra underlag för politiska diskussioner på MR/ÄK-möten, konferenser och seminarier i Norden och Europa samt i internationella sammanhang.
- Etablera en arbetsgång som säkerställer att man kan inhämta information från hela Norden samt förmedla denna på skandinaviska och engelska. Förmedling på andra nordiska språk än på skandinaviska önskas, och ska anpassas till resurssituationen.
- Bidra till att skapa nätverk för nordiska diskussioner inom genusforskning och jämställdhetspolitiska diskussioner samt synliggöra det nordiska jämställdhetspolitiska arbetet.

- NIKK ska kunna fungera som projektsekretariat för genomförande av aktiviteter i handlingsplaner och samarbetsprogram.
NIKK ska bidra med idéer och material till nya prioriteringar, aktiviteter och projekt i anslutning till utarbetandet av nordiska samarbetsprogram och handlingsplaner inom jämställdhet.

En stor del av de aktiviteter som genomförts av NIKK sedan starten vid sekretariatet 2012 har inneburit diskussioner med beslutsfattare och experter om jämställdhetsrelaterade frågor i en nordisk kontext. I Tabell 3 följer ett urval av arrangerade aktiviteter:

Tabell 3. Exempel på aktiviteter som genomförts inom NIKK

Aktivitet	Beskrivning
Nordisk turné	Arrangemang av dialogmöten med nyckelaktörer i de nordiska länderna
GenderKalenderN	Omfattande uppdatering av den tidigare NordKalender som samlar information om aktiviteter som sker på jämställdhetsområdet
Deltid i Norden	Kartläggning av deltidarbete i Norden. Utmynnade i en konferens i oktober 2013

Framförallt har verksamhetens prioriterade aktiviteter varit att utveckla kontaktnät med centrala aktörer på jämställdhetsområdet i Norden (t.ex. NING-nätverket), att inleda samarbeten med organisationer och nätverk som inte har kön eller jämställdhet som huvudfokus samt att producera jämförande material som bidrar till höjd kunskap om kön och jämställdhet. Viktiga arenor i NIKK:s nätverksarbete är Norden och Europa.

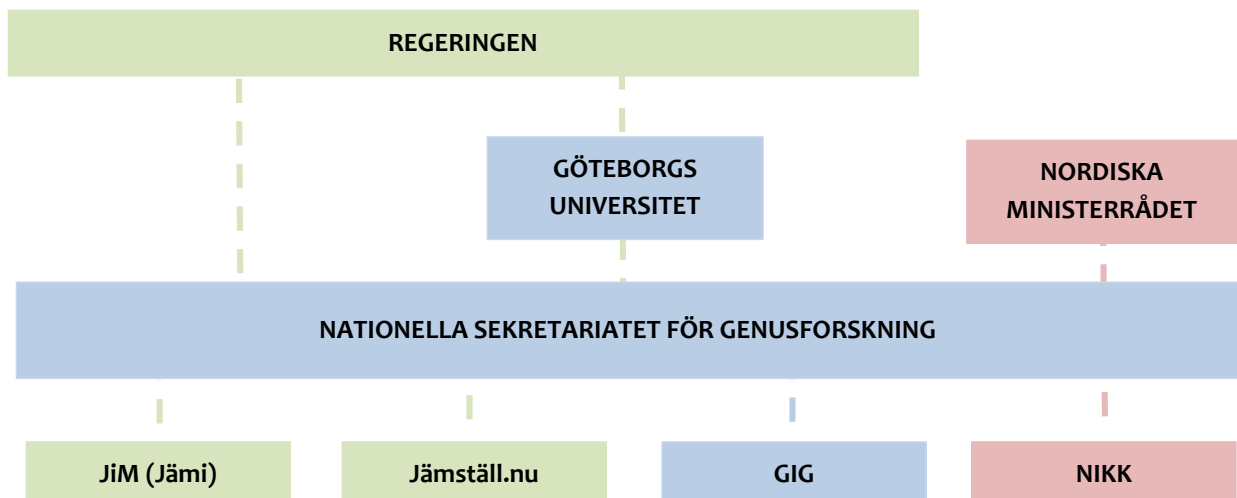
3. Organisation, styrning och ledning

Nationella sekretariatet för genusforskning är sedan 2009 en enhet under Göteborgs universitet som tidigare lydde under en särskild förordning (1997:61) om ett sekretariat för genusforskning. I detta kapitel beskrivs sekretariatets relation till sina uppdragsgivare, samt deras förväntningar och styrning av sekretariatets verksamhet. Därefter beskrivs den interna organisationen vid sekretariatet vad gäller ansvar, ledning och personalsammansättning. Med uppdragsgivare avses alla de organisationer som förlagt uppdrag vid sekretariatet, oavsett om det gäller universitetet genom sitt regeringsuppdrag att hålla ett sekretariat för genusforskning eller Nordiska ministerrådet som uppdragsgivare för det externa uppdraget NIKK.

3.1 FÖRVÄNTNINGAR OCH STYRNING FRÅN UPPDRAGSGIVARE

Förutom Göteborgs universitet har sekretariatet ytterligare två uppdragsgivare – den svenska regeringen och Nordiska ministerrådet. I Figur 2 nedan ges en överblick över sekretariatet och dess externa uppdrag för olika uppdragsgivare:

Figur 2. Sekretariatet och dess uppdragsgivare

Relationen mellan regeringen och sekretariatet består av två delar. I botten finns det ursprungliga uppdraget, som är av forskningspolitisk natur, där regeringen givit Göteborgs universitet i uppdrag att hålla ett sekretariat för genusforskning (vilket i denna rapport benämns som kärnsekretariatet). Därutöver har regeringen, inom ramen för jämställdhetspolitiken, givit sekretariatet särskilda uppdrag med inriktning mot jämställdhetsintegrering. Till dessa hör Jämi, JiM och Jämställ.nu. På uppdrag av Göteborgs universitet är sekretariatet värdorganisation för GIG, en lokal centrumbildning för genusforskning. Därutöver är

NORDISKA MINISTERRÅDET formell uppdragsgivare för Nordisk information för kunskap om kön (NIKK). Till skillnad från de övriga uppdragen ovan är NIKK ett uppdrag som sekretariatet vunnit i konkurrens med andra organisationer genom ett anbudsförfarande utlyst av NORDISKA MINISTERRÅDET.

3.1.1 Uppdragsgivarnas styrning av verksamhetens organisation

Förordningen innehöll beskrivningar av sekretariatets uppdrag, styrning och ledning. Motsvarande skrivelser om hur sekretariatet ska styras och ledas förekommer inte i uppdragsformuleringen från Göteborgs universitet. Möjligheten att ta externa uppdrag omnämns varken i uppdragsformuleringen från Göteborgs universitet eller i den förordning som sekretariatet tidigare lydte under. I och med att ansvaret att hålla ett sekretariat för genusforskning lades på Göteborgs universitet har uppdragsformuleringen från universitet kommit att styra verksamhetens inriktning. Formen för styrning av sekretariatet har förändrats över tid, från en styrelse, till ett insynsråd som sedan lagts ner.

3.1.1.1 Från styrelse till insynsråd

Enligt förordningen (1997:61) skulle sekretariatet styras av en styrelse godkänd av regeringen. Styrelsen skulle besluta i frågor som rör planering av verksamheten och användning av ekonomiska medel. Styrelsen skulle bestå av en ordförande och sex andra ledamöter som alla skulle utses av regeringen. I samband med att förordningen upphörde att gälla avskaffades styrelsen. För att kompensera styrelsens tidigare roll infördes år 2010 ett insynsråd med uppgift att följa verksamhetens långsiktiga inriktning, ge råd i strategiska frågor och säkerställa den nationella och interdisciplinära genusvetenskapliga förankringen²⁰. Rådet skulle verka som en referensgrupp för att upprätthålla förankring, informationsutbyten samt föra diskussioner om verksamhetens inriktning och behov. I sekretariatets verksamhetsplan för år 2010 kan utläsas att insynsrådet ska ha en strategisk ställning och bestå av 13 ledamöter som utses av sekretariatet. Utöver skrivelserna i verksamhetsplanen finns få beskrivningar av insynsrådets uppgifter och tillsättning.

En konsekvens av att den regeringstillsatta styrelsen avskaffades var att sekretariatets direkta koppling till regeringen förändrades – från inflytande från regeringstillsatta styrelsemedlemmar till rådsledamöter tillsatta av sekretariatet. En beskrivning av varför den förordning sekretariatet lydte under upphävdes finns att hämta i regeringens budgetproposition för 2010. En skrivelse från Göteborgs universitet påtalade svårigheter för universitetet att leda och styra sekretariatet under dåvarande organisation. Regeringen såg det som angeläget att sekretariatet skulle finnas kvar men påtalade att en förändring av organiseringen i riktning mot att låta sekretariatet bli en del av universitetets verksamhet också låg i linje med regeringens avsikt att minska detaljstyrningen av verksamhet vid universitet och högskolor.²¹

---

²⁰ VP 2010

²¹ Prop. 2009/10:1 Utgiftsområde 16.

Efter ett par års arbete med insynsrådet ifrågasattes dess bidrag till verksamheten. Sekretariatets ledning konstaterade att insynsrådet i sin dåvarande form och sammansättning inte uppfyllde sekretariatets behov. Avsikten med insynsrådet var därtill att det skulle förnyas kontinuerligt varför det lades på is i väntan på att dessa rådande behov skulle klargöras. Sekretariatet behövde se över utformningen av insynsrådet så att kompetensmässig och geografisk spridning kunde garanteras. Bland annat efterfrågades kompetens utanför genusforskningen.

Insynsrådet utgjorde den funktion vid sekretariatet som skulle bidra till strategisk styrning för att underlätta och förbättra ledningen av verksamheten. Under den tid rådet varit avskaffat²² har sekretariatets ledning haft tillgång till andra forum för diskussion av strategiska frågor vid Göteborgs universitet, till exempel dialogmöten på olika universitet, studierektorsnätverk, professorsmöten samt verksamhetsdialog med rektor. Sekretariatet ingår också i ett råd för de av universitetets organisationer som bär nationella uppdrag. Rådet har regelbundna träffar med universitetsdirektören. Varken sekretariatets personal eller universitetets representanter upplever att verksamhetens inriktning styrs eller ska styras av universitetet. Istället betonar universitetet att deras roll är att stödja sekretariatets verksamhet, vilket utifrån såväl sekretariatet som universitetets representanter sker utifrån en god dialog.

3.1.1.2 *Styrning av enskilda uppdrag*

Styrningen av de enskilda uppdragen sker utifrån bestämmelser med respektive uppdragsgivare. JiM avrapporteras löpande till Utbildningsdepartementets Jämställdhetsenhet, som administrerar uppdraget som kommer från regeringen. Även jämställ.nu finansieras inom ramen för JiM men styrs av en styrgrupp bestående av samtliga samverkanspartners.

För styrningen av NIKK pågår en kontinuerlig diskussion med NORDISKA MINISTERRÅDET. Den har i högre grad än för övriga uppdrag kommit att handla om uppdragets avgränsning och inriktning. Styrningen av NIKK beskrivs vara förknippad med tydligare krav från uppdragsgivaren än vad styrningen är från övriga uppdragsgivare. Gemensamt för samtliga uppdragsgivare är, enligt intervjuer med representanter för dem, att dialogen med sekretariatet upplevs som konstruktiv och välfungerande.

3.1.2 **Uppdragsgivarnas förväntningar på sekretariatet**

Av intervjuer och dokumentstudier kan utläsas att de aktörer som är eller tidigare har varit direkta uppdragsgivare för kärnsekretariatet har snarlika förväntningar om sekretariatets verksamhet. Samtliga uppfattar att sekretariatets grunduppdrag fortfarande är det som beskrivs i proposition och förordning med

---

²² Ett nytt insynsråd kommer att tillsättas inför hösten 2014 utifrån interna diskussioner om utformning och sammansättning.

fokus på att främja och sprida genusforskning. Denna bild ligger i linje med regeringens uppfattning när den förordning som styrde sekretariatet fram till och med 2009 upphörde att gälla.²³

Flera av de tjänstemän som representerar olika uppdragsgivare beskriver kärnsekretariatets uppdrag som en del av akademiens tredje uppgift²⁴ – att sekretariatet ska agera brygga mellan genusforskning och övriga samhället. Utöver den tredje uppgiften nämner samtliga av dessa respondenter att sekretariatet på olika sätt ska företräda genusforskning i vetenskapsvärlden, till exempel genom att verka för jämställda bedömningar av forskningsanslag och för jämställdhet i akademien. Samtliga av dessa intervjupersoner har noterat att sekretariatet också har tagit sig an eller blivit ålagda uppdrag utöver kärnsekretariatet, men ingen av dem anser sig ha någon detaljerad inblick i sekretariatets arbete. Det gäller även för NORDISKA MINISTERRÅDET, som är den enda uppdragsgivaren som inte har någon direkt koppling till sekretariatets övergripande arbete utan enbart till NIKK. De övriga uppdragsgivarna förväntar sig att sekretariatet ska ge kontinuerliga inspel till de respektive verksamheter de representerar och i deras eget dagliga arbete genom att underlätta deras egen omvärldsbevakning eller bidra med kunskapsunderlag. För Utbildningsdepartementets tjänstemäns del innebär det att sekretariatet kan ge inspel i form av kunskap om genus och jämställdhet till jämställdhets- och forskningspolitiken och för universitetet till jämställdhetsintegrering av verksamheten.

3.1.3 Finansiering och finansiell styrning av sekretariatet

Sekretariatet har under perioden 2009-2013 haft intäkter från flera finansieringskällor. Källorna är främst svenska men även nordisk finansiering förekommer. Den huvudsakliga finansieringskällan är anslaget från Göteborgs universitet som uppgår till cirka nio miljoner kronor per år. Anslaget ökar årligen med två procentenheter. Sekretariatet har i tillägg till grundanslaget direkt riktade stöd genom anslag eller sökta projektmedel. Denna övriga externa finansiering har växt sig allt starkare under 2011, 2012 och 2013.

Den rapportering som finns tillgänglig hos sekretariatet är uppdelad på Göteborgs universitets årliga ekonomiska uppföljning av alla sekretariatets verksamheter samt sekretariatets egna uppföljningar för NIKK 2012-2013 och för JiM och Jämställ.nu 2013. För NIKK finns även en framåtsyftande resultatbudget för 2014.

²³ Se Prop. 2009/10:1 Utgiftsområde 16.

²⁴ Högskolornas och universitetens första två huvuduppgifter är forskning och utbildning. Uppgiften att dela med sig av kunskap till omgivande samhälle brukar kallas för högskolor och universitets ”tredje uppgift”. Den tredje uppgiften har inkluderats i den lagstiftning som reglerar högskolor och universitet. I en ändringsförordning för Högskolelagen från 2009 (SFS 2009:45) beskrivs att ”I högskolornas uppgift ska ingå att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta”. Den tredje uppgiften inkluderades i Högskolelagen redan på 1970-talet (1977:218) och formulerades då till att ”Till verksamheten inom högskolan skall höra att sprida kännedom om forskning och utvecklingsarbete. Kännedom skall också spridas om vilka erfarenheter och kunskaper som har vunnits och om hur dessa erfarenheter och kunskaper skall kunna tillämpas.” samt att ”Högskolorna skall också samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet.”

Redogörelser för sekretariatets intäkter och kostnader finns även dokumenterade i Göteborgs universitets årsredovisningar för perioden 2010-2013.

År 2010 var det första bokslutsåret efter att sekretariatet inordnats organisatoriskt under universitetet. Tabellen nedan visar att sekretariatets intäkter ökat med över tio miljoner kronor sedan 2011, medan verksamhetskostnaderna stigit med drygt sex miljoner kronor. Det ekonomiska resultat som redovisas för sekretariatet i Göteborgs universitets årsredovisning för 2013 visar på en god utveckling för sekretariatet på intäktssidan. Sekretariatets kostnader har inte ökat i samma takt, utan sekretariatet uppvisar ett positivt ekonomiskt resultat.

Anslaget som beskrivs i Tabell 4 nedan avser Göteborgs universitets kärnfinansiering av organisation och personal vid sekretariatet samt förvaltandet av GIG.

Tabell 4. Sekretariatets intäkter och kostnader (tkr) 2010-2013

Sekretariatet (tkr)	2013	2012	2011	2010
Summa intäkter	19 814	11 687	8 288	12 788
Varav anslag (GU)	9 125	9 085	8 013	12 513
Verksamhetskostnader	-16 249	-12 147	-10 130	-12 301

Övriga större intäkter härrör de externa uppdragen JiM, administration av Jämställ.nu samt NIKK. Medel för JiM, där kunskapsportalen Jämställ.nu är ett viktigt verktyg, kanaliseras via universitetet. För genomförande av JiM får Göteborgs universitet disponera högst 1,3 miljoner SEK för 2013 och för 2014 högst 2,3 miljoner SEK. Göteborgs universitet rekviderar medel från Kammarkollegiet och medel som inte används måste betalas tillbaka. Göteborgs universitet ska slutredovisa uppdraget, inklusive en ekonomisk redovisning, till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 31 mars 2015.

Jämställ.nu är externt finansierat, och liksom JiM, ett uppdrag från Jämställdhetsministern genom Utbildningsdepartementets Jämställdhetspolitiska enhet. Sekretariatet har begärt medel om 2 miljoner SEK vilket motsvarar de kostnader som de tidigare portalägarna SKL och Tema Likabehandling uppgett att administrationen kostar.

NIKK som samarbetsorgan har ett årligt grundanslag om 2,5 miljoner DKK som utlystes av Nordiska ministerrådet i ett anbudsförfarande 2012. Sekretariatet rekviderar medel från Nordiska ministerrådet och summan är jämt fördelat över åren 2012-2015. Utöver grundanslaget har sekretariatet som förvaltande organ

för NIKK tilldelats tilläggsuppdrag om drygt 1,2 miljoner kronor. Utöver de större anslagen får sekretariatet intäkter från andra externa källor för bland annat forskningsprojekt, databaser, konferenser och seminarier.

3.2 MEDARBETARNAS FÖRVÄNTNINGAR OCH UPPFATTNINGAR OM SEKRETARIATETS ORGANISATION

I avsnitt 4.1.1 presenterades uppdragsgivarnas förväntningar på sekretariatet. Externa aktörers förväntningar beskrivs i kapitel 5. I detta avsnitt redogörs först för personalens tolkningar av sekretariatets uppdrag. Därefter presenteras de resultat från intervjuer med medarbetarna som rör ledning- och interna ansvarsförhållanden samt personalsammansättning och kompetensförsörjning vid sekretariatet.

3.2.1 Personalens uppfattningar om sekretariatets uppdrag

I likhet med sekretariatets egen identitetsanalys²⁵ pekar Oxford Researchs intervjuer mot att det finns en samstämmighet i personalens uppfattning av vad som är sekretariatets formella uppdrag. Personalen beskriver att uppdraget är att främja och sprida svensk genusforskning. Flera medarbetare använder benämningarna *spridningsuppdraget* och *främjandeuppdraget* i sin distinktion av uppdragets olika delar. Flera av dem använder benämningen *brygga* för att förklara sekretariatets roll mellan forskning och övriga samhället och betonar sekretariatets ansvar att sprida genusforskningens resultat inom och utanför universitetsvärlden. *Spridningsuppdraget* lyfts genomgående fram först, vilket kan tolkas som att medarbetarna uppfattar att det är en särskilt omfattande eller viktig del av verksamheten.

En större bredd av beskrivningar framkommer när det gäller *främjandeuppdraget*. Några av medarbetarna betonar att forskningspolitisk påverkan handlar om att förbättra villkoren för genusforskningen i Sverige, till exempel genom att bidra till att tilldelning av forskningsmedel sker genom beaktande av ett genusperspektiv eller utifrån jämställda bedömningar. Andra medarbetare lyfter fram sekretariatets jämställdhetsinriktade uppdrag och betonar att de handlar om att främja praktisk användning av genusforskning. Några av dem lyfter fram att denna del av uppdraget också handlar om att främja jämställdhet inom akademien. Ingen av de medarbetare som intervjuats pekar särskilt ut GIG som en del av kärnverksamheten.

Flera av medarbetarna ifrågasätter vad internationalisering kan innebära inom ramen för uppdraget. De flesta understryker att uppdraget i första hand är nationellt, men att det genom NIKK även omfattar Norden. De medarbetare som ställer sig frågande till definitionen av internationalisering lägger också fram exempel på vad internationalisering kan innebära, till exempel att sprida svensk genusforskning internationellt, att genusforskare

---

²⁵ Under våren 2014 genomförde en av kommunikatörerna vid sekretariatet en identitetsanalys för sekretariatet där personalen intervjuades om sekretariatets uppdrag och målgrupper.

i Sverige ges tillgång till nätverk i Europa, att internationell forskning görs mer tillgänglig eller att påverka europeisk forskningspolitik. Den interna identitetsanalysen vittnar om att medarbetarna anser att internationalisering hittills varit en åsidosatt del av uppdraget.

3.2.2 Sekretariatets ledning och interna ansvarsförhållanden

I nedanstående avsnitt redogör vi för de resultat som framkommer av dokumentstudien och intervjustudien vad gäller ansvarsförhållanden och ledningsform- och funktion.

3.2.2.1 Ansvarsförhållanden vid sekretariatet

Föreståndaren Kerstin Alnebratt är övergripande ansvarig för sekretariatets verksamhet, inklusive verksamhetsplanering, delegering av arbete och uppföljning av verksamheten. Föreståndaren är operativt ansvarig för all extern information som förmedlas från sekretariatet. Inför våren 2014 anställdes Maria Grönroos som biträdande föreståndare med inriktning mot administration och ekonomi. Utöver sin roll som biträdande föreståndare är Maria Grönroos övergripande ansvarig för NIKK. Tillsammans ansvarar föreståndaren och den biträdande föreståndaren för ledningen av sekretariatet.

Sekretariatets personal utgörs av 15 anställda som antingen arbetar med kärnsekretariatet, med enskilda externa uppdrag eller delar sin arbetstid mellan flera uppdrag. Den interna organisationen struktureras utifrån uppdragen Jämställ.nu, JiM, NIKK, GIG och kärnsekretariatet. För GIG:s del är endast administrationen förlagd vid sekretariatet. Sedan 2014 har varje enhet en verksamhetsledare eller verksamhetsamordnare som ansvarar för samordning och ledning av respektive verksamhet.

Verksamhetsledarna ansvarar i dialog med föreståndaren för genomförandet av sitt respektive uppdrag. Beroende på uppdragets storlek har de ett antal av övriga medarbetare till sin hjälp. Även om vissa medarbetare delar sin arbetstid mellan flera uppdrag har de som intervjuats för utvärderingen en tydlig bild av hur stor del av tiden som ska spenderas på vilket uppdrag. Utöver det finns ett par personer i personalen som beskrivs ”hoppa” mer mellan olika uppdrag.

3.2.2.2 Ledningsform- och funktion sedan 2009

Samtliga medarbetare som arbetade vid sekretariatet innan den nuvarande föreståndaren tillsattes, samt en av ledamöterna i den tidigare styrelsen, påpekar att sekretariatet tidigare präglades av bristfällig ledning och långvariga interna konflikter. Den organisation som föreståndaren fick i uppdrag att leda var konfliktfylld och saknade tydlig gemensam riktning. Den negativa bilden av organisationen har förändrats och medarbetarna uppfattar numera sin arbetsplats som positiv och framåtblickande. Även flera andra respondenter, bland annat en tidigare styrelseledamot, som har sin hemvist i den akademiska världen kopplar samman en förbättrad ledning med att den nuvarande föreståndaren har kompetens inom både genusforskning och verksamhetsstyrning.

Eftersom sekretariatet tidigare präglats av konflikter inriktades ledningsarbetet från år 2009 och framåt på att svetsa samman personalgruppen och att få dem att arbeta i samma riktning. Allteftersom sekretariatets verksamhet stabiliserats och övergått till vad som av flera i personalen på sekretariatet kallar ”växtvärk” har ledarstilen förändrats. Från att först vara detaljstyrande till att anta ett mer övergripande perspektiv på verksamheten. Utöver att leda det dagliga arbetet har föreståndaren ansvar att agera extern representant för sekretariatet, medför många arbetsdagar utanför sekretariatet. Det stora antalet dagar föreståndaren spenderat utanför sekretariatet har ökat till följd av att hon periodvis haft som ambition att bedriva forskning.

Flera av medarbetarna beskriver att föreståndarens periodvis stora frånvaro har påverkat deras arbetssituation. Möjligheten att få stöd eller att bolla det dagliga arbetet med ledningen har varit begränsad. Det gör den enskilde medarbetarens frihet att tolka uppdraget alltför stor för att garantera att arbetet utförs i linje med verksamheten som helhet. De negativa effekterna av föreståndarens frånvaro från det dagliga arbetet minskar, enligt flera anställda, till följd av den nya organisation som etablerats under hösten 2013 och våren 2014. Efter att den biträdande föreståndaren tillträtt uppfattas ledningen vara mer närvarande. Den biträdande föreståndaren förväntas täcka upp det faktum att föreståndaren inte alltid är på plats i det dagliga arbetet. En av framgångsfaktorerna hos ledningen anges vara viljan att skapa synergieffekter mellan de olika uppdragen, vilket uppges bidra till att skapa en bättre sammanhållning på sekretariatet.

3.2.3 Personalsammansättning och kompetensförsörjning

För att kunna bedöma personalens uppfattning om personalsammansättning i förhållande till sin arbetsbörda samt behovet av ytterligare kompetenser tillfrågades personalen om deras uppfattning av sekretariatets övergripande respektive sina egna uppdrag. Redogörelser för intervjustudiens resultat på detta område ges nedan. Först beskriver vi resultaten när det gäller arbetsbelastning och tillgänglighet till kompetens. Därefter beskrivs den personalpolitik som används för kompetensförsörjning samt medarbetarnas uppfattning om densamma.

3.2.3.1 Arbetsbelastning och tillgänglighet till kompetens

Även om medarbetarna har en relativt samstämmig bild av sekretariatets formella uppdrag pekar intervjuerna med dem mot att arbetet med respektive uppdrag sker isolerat. Flera medarbetare har mycket god inblick i det eller de projekt hen är involverad i, men betydligt sämre inblick i andra delar av verksamheten.

Flera medarbetare lyfter, å ena sidan, fram att de själva och deras kollegor hyser ett starkt ägarskap inför sina arbetsuppgifter, vilket gör att det finns ett stort engagemang och driv hos alla medarbetare. Å andra sidan tror flera medarbetare att det finns en risk att verksamheten såsom den är organiserad blir alltför beroende av enskilda medarbetares kunskaper snarare än att vila på organisationens samlade kompetens. Eftersom de allra flesta medarbetare har sin arbetstid tydligt uppdelad mellan olika uppdrag blir arbetet personbundet. Inte minst

var det tydligt under den tid som sekretariatet hade uppdraget att driva Jämi, som upplevdes vara helt frikopplat från den övriga verksamheten.

Majoriteten av medarbetarna uppfattar att sekretariatet har tillräcklig och rätt kompetens i form av forskare, kommunikatörer, journalister och praktiker för att genomföra uppdragen. Samma bild framkommer av enkätundersökningarna där de externa aktörerna anger att personalen vid sekretariatet verkar kompetent. Sedan sekretariatet i större utsträckning tagit sig an externa uppdrag har arbetsbelastningen på personalen ökat kraftigt. Flera medarbetare betonar att det inte alltid funnits tillräckliga personalresurser för att genomföra uppdragen, utan att sekretariatet varit beroende av personalens vilja att göra ett bra jobb och villighet att arbeta hårt för att genomföra uppdragen. En osäkerhet kring verksamheten i samband med temporära bortfall av personal har lett till att nyrekryteringar i viss mån fått hålla tillbaka och flera medarbetare uppfattar att de nyrekryteringar som gjorts har varit kortsiktiga lösningar.

3.2.3.2 Personalpolitik för kompetensförsörjning

Även om det inte alltid har funnits tillräckliga personalresurser upplever medarbetarna att ledningen har vidtagit åtgärder för att åtgärda personalbrist som uppkommit vid särskilda arbetstoppar. Det råder enighet om att personalsammansättningen bidrar till en flexibilitet som gör det möjligt att snabbt ta sig an uppdrag. Möjligheten att anställa tillfällig personal uppfattas i huvudsak vara positiv men beskrivs också påverka sekretariatets arbete som helhet. Särskilt utsatt beskrivs kärnsekretariatet vara, eftersom den personal som tas in tillfälligt för specifika uppdrag inte har möjlighet att sätta sig in i kärnsekretariatets eller sekretariatet som helhet. Dessutom framhåller flera medarbetare att risken är att tillfällig, projektbaserad, personal försvinner i förtid eftersom de måste ansöka om nytt arbete även under den tid de arbetar vid sekretariatet.

Uppdelningen av verksamheten i fyra enheter har haft mindre betydelse för det operativa arbetet och allokeringen av personal i de olika uppdragen. Vissa av verksamheterna har krävt mer resurser än andra vilket lett till att personal hoppat mellan vissa uppdrag. Framförallt gäller detta under de senaste två åren då fler externa uppdrag tillkommit. Den interna organiseringen bygger till stor del på personalens driv och ambitionsnivå. Medarbetarna har stort individuellt ansvar för att driva verksamheten framåt.

För att säkra kvaliteten i kärnsekretariatets verksamhet och undvika för hög arbetsbörda tror flera medarbetare att sekretariatet måste skapa rutiner för det dagliga arbetet. Som exempel nämns kommunikatörernas möjligheter att hålla sig uppdaterade på och parera varandras arbetstoppar genom att hoppa in i varandras uppdrag. En diskussion som förs i sekretariatet gäller upprättandet av en så kallad "centraldesk" där kommunikatörerna ingår. Potentiellt skulle detta kunna skapa en mittpunkt i verksamheten för den strategiska planeringen och synergi mellan de olika uppdragen.

4. Uppfattningar och kännedom om sekretariatets roller och funktioner

Sekretariatets uppdragsformulering från Göteborgs universitet består av tre delar; att förbättra villkoren för genusforskning av hög internationell klass, att synliggöra svensk genusforskning och att underlätta svensk genusforsknings internationalisering. I detta kapitel beskrivs externa aktörers uppfattningar om sekretariatets uppdrag, funktion och roller, anledningar att söka sig till sekretariatet, kännedomen om sekretariatet samt om det finns andra organisationer med liknande uppdrag. Förväntningarna från uppdragsgivare och medarbetarnas presenterades i kapitel 3.

4.1 UPPFATTNINGAR OM SEKRETARIATETS UPPDRAG

De flesta deltagare i intervjustudien uppfattar att sekretariatets uppdrag främst omfattar spridning av forskning och kunskap. Spridningen syftar enligt ett fåtal personer, däribland några personer som jobbar praktiskt med jämställdhet inom myndighetsvärlden, till att verka för att forskningen tillämpas. Ett fåtal andra, av vilka de flesta är forskare och övriga arbetar på myndighet, påpekar att sekretariatets främsta funktion är att fungera som nav eller nod för genusforskningen. Sekretariatet ska enligt dem samordna forskare och institutioner, förmedla kontakter, ge en överblick över fältet eller ordna mötesplatser. Flera intervjupersoner beskriver att sekretariatet ska agera brygga mellan forskning och praktik eller mellan forskning och tillämpning.

Intervjupersoner från olika typer av organisationer nämner att sekretariatet har en roll att spela i forskningspolitiken. Sekretariatet har enligt dem en funktion att fylla när det gäller att berätta varför genusforskningen behövs och betonar att sekretariatet är en länk från genusforskningen och politiken. De intervjupersoner som är aktiva i spridningen av kunskap om genus och jämställdhet på internationell nivå betonar denna roll även inom detta område. Intervjupersonerna argumenterar för att det finns ett behov dels av att sprida svensk genusforskning internationellt och dels av att återkoppla händelseutvecklingen inom exempelvis EU till Sverige. Intervjupersonerna beskriver att sekretariatets utomnordiska arbete är sekundärt i jämförelse med det nationella och nordiska.

I alla respondentgrupper finns intervjupersoner som föreslår att sekretariatet ska fylla en ny funktion genom att bredda verksamheten med ett ökat fokus på intersektionalitet. Det gäller både att sekretariatet bör behandla fler maktordningar än kön och att sekretariatet bör förmedla ett intersektionellt perspektiv på genusfrågor.

4.2 ANLEDNINGAR ATT SÖKA SIG TILL SEKRETARIATET

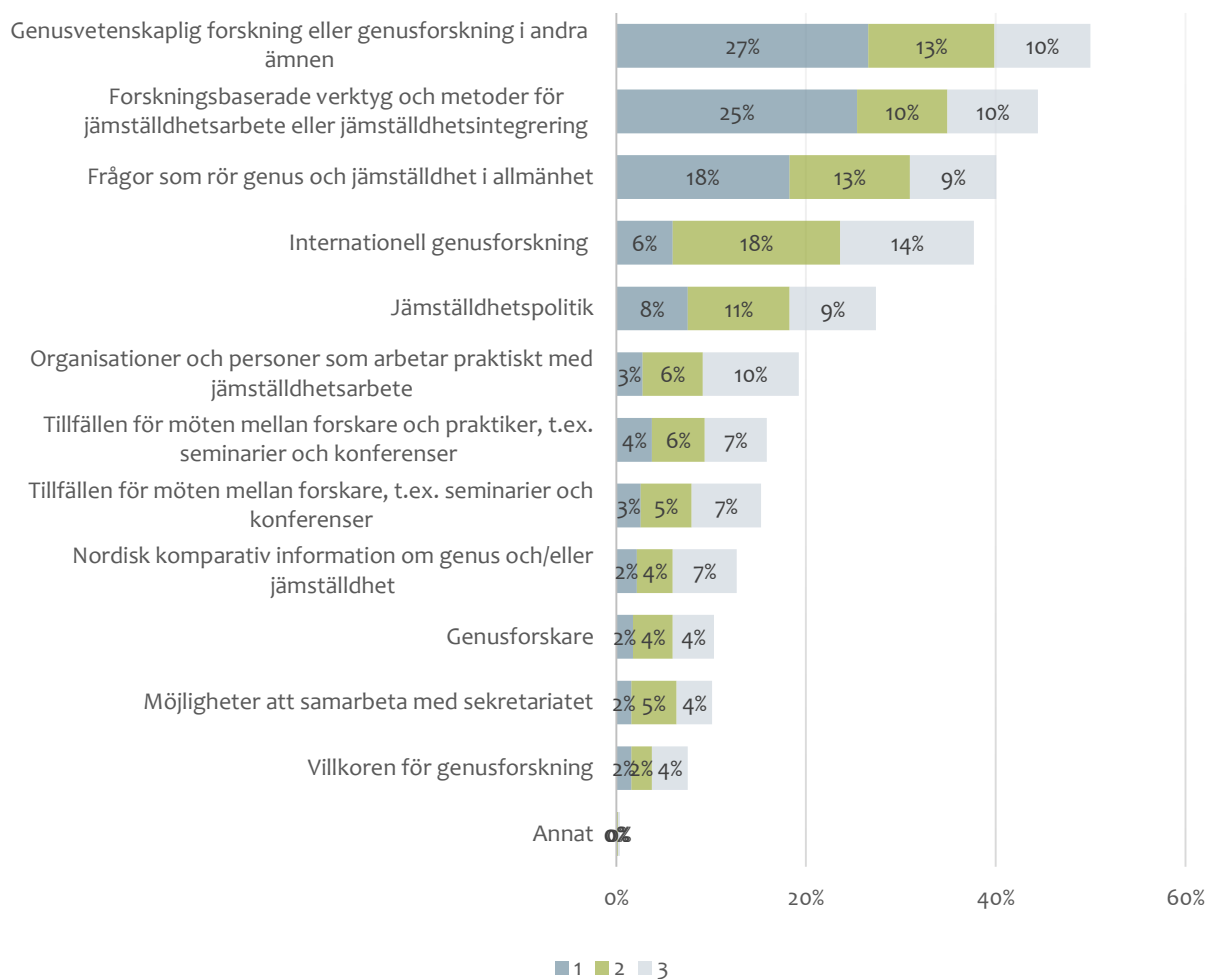
I detta avsnitt presenteras respondenternas anledningar att vända sig till sekretariatet. Först redogör vi för behoven av information och därefter diskuterar vi eventuella förändringar i behov mellan år 2009 och 2013.

4.2.1 Behov som lockar till sekretariatet

Resultaten från intervjustudien indikerar att den främsta anledningen att vända sig till sekretariatet är att hitta information. En stor majoritet av intervjupersonerna anger att antingen den organisation de representerar eller de personligen använder sekretariatet för att samla information om forskning eller allmän kunskap om genus. Beskrivningar av detta behov exemplifieras med att de försöker få del av informationsflöden, få en överblick över genusforskningen eller ta del av en kunskapsbas. Forskarna är mer intresserade av genusforskning än övriga respondenter, som i högre är grad intresserade av generella ämneskunskaper. Vissa intervjupersoner, till exempel forskare och personer som arbetar med kommunikation, ger uttryck för att sekretariatet också används för att få kontakter eller hitta kontaktinformation. Från intervjustudien finns också exempel på att sekretariatet används som en kanal för forskare att sprida sin forskning och för forskningspolitisk påverkan.

Verksamhetsenkäten bekräftar att det främsta behov som sekretariatet fyller är att förmedla information. I enkäten har respondenterna fått prioritera tre alternativ sekretariatet i en lista över tolv teman som de vill veta mer om genom, se Figur 3.

Figur 3. Rangordna vilka (max 3) av följande alternativ du vill veta mer om genom Nationella sekretariatet för genusforskning

I denna lista dominerar teman inom två områden; dels forskning/kunskap om genus och jämställdhet, dels information om jämställdhet i praktiken. Dessa två områden sammanfaller med skillnaden mellan forskare och övriga respondenter som kan utläsas av intervjustudien. Fem teman står ut som mer populära än övriga i svaren på enkätfrågan. Cirka 30 procent eller fler av respondenterna har prioriterat dessa i första, andra eller tredje hand. Det högst prioriterade området är forskning och kunskap om genus och jämställdhet. Teman som kan klassificeras inom detta område är Genusvetenskaplig forskning eller genusforskning i andra ämnen och

Internationell genusforskning. Temat Frågor som rör genus och jämställdhet i allmänhet tangerar också detta område.

Det näst högst prioriterade området är information om jämställdhet i praktiken. Två av de fem teman som är mest populära kan klassificeras inom detta område; Forskningsbaserade verktyg och metoder för jämställdhetsarbete eller jämställdhetsintegrering och Jämställdhetspolitik. Temat Frågor som rör genus och jämställdhet i allmänhet rymmer troligtvis också frågeställningar om jämställdhet i praktiken. Områdets popularitet är inte oväntat i och med att en stor grupp respondenter arbetar praktiskt med jämställdhet. Svaren indikerar att respondenterna förväntar sig att sekretariatet ska bidra till tillämpning och implementering av forskning, vilket också upprepas av flera intervjupersoner.

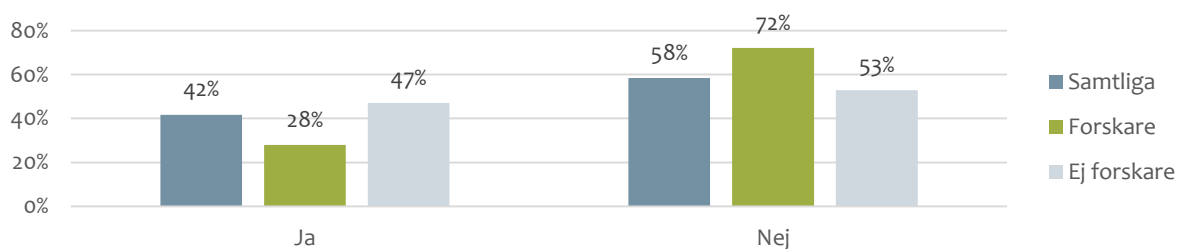
Fördelningen av prioriteringarna ser annorlunda ut när svaren på enkätfrågan bryts ner för grupperna forskare respektive övriga. För respondentgruppen forskare är genusforskning det överlägset mest prioriterade området. Genusvetenskaplig forskning eller genusforskning i andra ämnen prioriteras i någon grad av 75 procent av forskarna och Internationell genusforskning av 55 procent. Därefter följer Tillfällen för möten mellan forskare som prioriteras i någon grad av 34 procent av forskarna. Övriga alternativ prioriteras i lägre grad.

Teman som respondenterna i allmänhet prioriterar i lägre grad är kontaktinformation, till exempel till organisationer eller till genusforskare. Det är heller inte särskilt prioriterat att söka information om möten som seminarier eller konferenser. I det sammanhanget sticker forskarnas vilja att veta mer om tillfällen för möten ut som ett avvikande resultat.

4.2.2 Förändringar i behov mellan 2009 och 2013

Samtliga intervjupersoner har uppfattat att sekretariatets verksamhet har utökats mellan 2009 och 2013. Uppfattningen sammanfaller med ett ökat behov av utvecklad informationen kring praktisk tillämpning, vilket avspeglas resultaten av verksamhetsenkäten som presenteras i Figur 4.

Figur 4. Har ditt behov av information från sekretariatet förändrats sedan 2009?

Skillnaden mellan forskare och övriga är signifikant. De som har svarat ja på frågan har fått en öppen följdfråga om på vilket sätt deras behov av information har förändrats sedan 2009. Svaren på följdfrågan kan användas för att analysera resultatet.

Svaren på följdfrågan domineras av förklaringar om *varför* behovet av information har förändrats, snarare än av beskrivningar av *hur* det har förändrats. Överlag dominerar individuella förklaringar i form av att den specifika respondentens professionella roll eller personliga intressen har förändrats. Dessa förklaringar är vanligare bland forskarna där många refererar till att de har avancerat till en ny tjänst eller till att deras forskning har ändrat inriktning. Förklaringar som beskriver organisatoriska eller strukturella förändringar är vanligare bland de respondenter som inte är forskare. Bland dessa svar dominerar beskrivningar av att frågor som rör jämställdhet, jämställdhetsintegrering och genus har blivit viktigare, exempelvis genom ökad medvetenhet och intresse hos allmänheten eller hos arbetsgivaren, eller genom konkreta satsningar som speciella projekt eller regeringsuppdrag. Vissa forskare beskriver att behovet av att samordna genusforskningen och genusforskare har blivit större och att det har blivit viktigare att bevaka och påverka forskningspolitiken.

Forskarna har generellt varit i kontakt med sekretariatet under en längre tid, medan övriga respondenter huvudsakligen har varit i kontakt under de senaste åren. Det tyder på att resultatet till viss del kan förklaras av att gruppen användare utanför akademien helt enkelt har växt.

Svaren på följdfrågan tyder på att behoven bland forskare som grupp inte har förändrats, även om åsikten finns att samordning har blivit en viktigare funktion för sekretariatet. Hos övriga grupper finns däremot yttre omständigheter som har påverkat behovet av information. Sekretariatets verksamhet har blivit aktuell för en betydande del av dessa respondenter genom sekretariatets utökade uppdrag eller på grund av att jämställdhet, jämställdhetsintegrering eller genusfrågor har fått större betydelse för dem. Det är i linje med de beskrivningar som finns av hur behovet har förändrats; mot ett ökat behov av praktisk kunskap för att arbeta med jämställdhet eller genusfrågor.

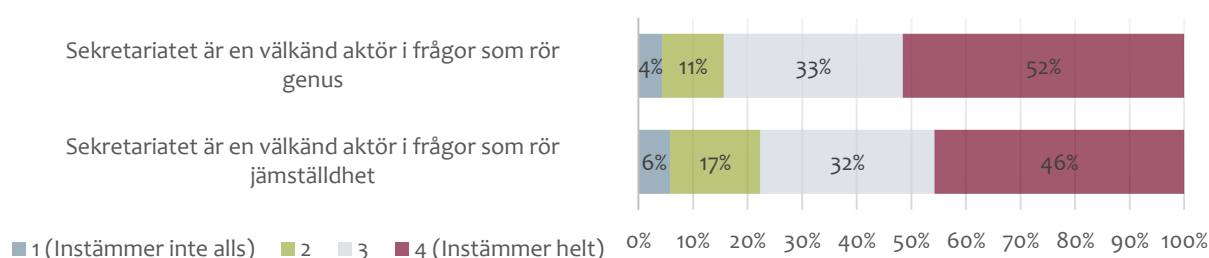
4.3 KÄNNEDOM OM SEKRETARIATET

Kännedomen om sekretariatet är en komplex fråga som kan delas upp i kännedomen om sekretariatet i sig och kännedom om de specifika uppdragen. Även om detta inte är en utvärdering av de specifika uppdragen kan kännedomen om dem och om kärnsekretariatet inte helt separeras från varandra.

Intervjupersonerna beskriver att det endast är bland gruppen forskare som sekretariatet är välkänt. Sekretariatet uppfattas inte vara känt ens bland personer med formella uppdrag inom genus eller jämställdhet eller bland personer som är allmänt intresserade eller engagerade i frågor om genus eller jämställdhet. En intervjuperson förklarar att sekretariatet inte agerar samlat som en enskild aktör utan syns utåt genom de olika uppdragen. Den låga kännedomen kan i detta hänseende förklaras av att sekretariatet inte uppfattas som avsändare för de

specifika uppdragen. De flesta intervjupersonerna känner till sekretariatets arbete för att sprida genusforskning men känner i övrigt oftast endast till något eller ett par av de övriga uppdragen. Resultaten från verksamhetsenkäten nyanserar bilden av hur kännedomen om sekretariatet ser ut, se Figur 5.

Figur 5. Vänligen ta ställning till i vilken grad du håller med om följande påståenden

Cirka 80 procent av respondenterna instämmer i hög grad eller helt i påståenden att sekretariatet är en välkänd aktör inom genus respektive jämställdhet. Svaren är något mer instämmande för påståendet om genus men skillnaden är inte signifikant. Att sekretariatet överlag ses som en välkänd aktör stärks av att det inte heller finns signifikanta skillnader mellan olika grupper av respondenter.

Skillnaden mellan hur kännedomen beskrivs i intervjustudien och i verksamhetsenkäten kan möjligtvis tolkas utifrån att intervjupersoner understryker att sekretariatet har ett gott anseende. Sekretariatets varumärke är starkt inom fältet och verksamheten är framgångsrik. Ur det perspektivet kan enkätsvaren tolkas som att sekretariatet är en viktig aktör med ett starkt varumärke i jämförelse med andra organisationer inom området, även om kännedomen om sekretariatet inte är så stor. Det är också möjligt att sekretariatets engagemang i många olika uppdrag gör det svårt för intervjupersonerna att uppskatta hur spridd och välkänd verksamheten är. Även om intervjupersonerna inte i allmänhet uppfattar att det finns en bred kännedom om sekretariatet anger flera intervjupersoner att sekretariatet har blivit allt synligare hos gruppen genusforskare sedan Alnebratt blev föreståndare vid sekretariatet. Ett par av forskarna uttrycker att det fanns farhågor om att sekretariatet skulle bli mindre synliga på nationell nivå när det direkta uppdraget lades på Göteborgs universitet, men att dessa farhågor inte har infriats.

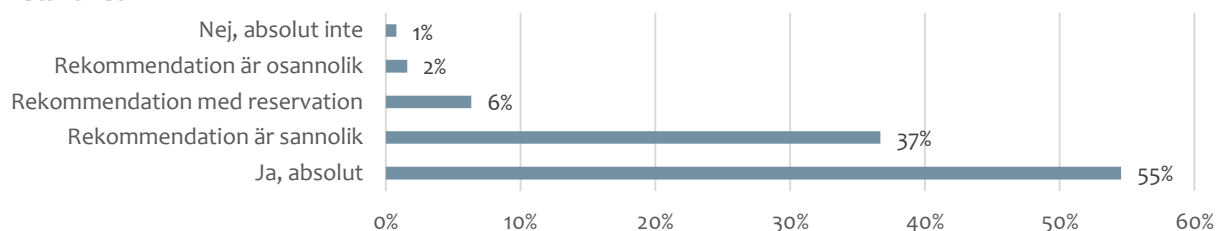
Vidare hävdar ett fåtal intervjupersoner att snarare än att kännedomen om sekretariatet i sig är central är det viktigt att sekretariatet tar plats i den offentliga debatten kring frågor som rör genus och jämställdhet. Särskilt när det gäller långsiktiga kontakter med media tror ett par intervjupersoner att sekretariatet behöver bli mer synligt. Ett sätt att göra det skulle kunna vara att i större utsträckning kommentera politiska och mediala debatter i forum som når fler människor än sekretariatets egna kommunikationskanaler. Med utgångspunkt i genusforskningens resultat skulle sekretariatet, utan att ta politisk ställning, kunna ta en tydlig ståndpunkt utifrån

faktaunderlag i olika frågor. Ett annat sätt skulle vara att bevaka nyheter och arbeta kontinuerligt och proaktivt med att förmedla forskarkontakter till media.

4.4 ANDRA ORGANISATIONER MED LIKANDE UPPDRAG

Det är inte möjligt att peka ut någon annan organisation vars verksamhet helt överlappar med sekretariatets. Den vanligaste åsikten i intervjustudien är att det saknas organisationer med liknande syfte eller uppdrag. Flera intervjupersoner beskriver sekretariatet som unikt – de vet inte vart de skulle vända sig om sekretariatet inte fanns. Även verksamhetsenkäten indikerar att målgruppen har en positiv bild av sekretariatet. Nästan samtliga respondenter (92 procent) skulle rekommendera andra att vända sig till sekretariatet i frågor om genus och jämställdhet, se Figur 6 nedan.

Figur 6. Skulle du rekommendera andra att vända sig till sekretariatet i frågor som rör genus och/eller jämställdhet?

Forskarnas svar på frågan är något mer positiva än övriga respondenters men skillnaderna mellan olika respondentgrupper är inte signifikanta. Svaren tyder på att det goda intrycket av sekretariatets verksamhet är brett förankrat. En märkbar andel av svaren på frågan hur respondenterna använder sig av informationen från sekretariatet gällde också just funktionen att hänvisa andra till eller förmedla information från sekretariatet.

Samtidigt som det inte finns någon tydlig konkurrent till sekretariatet ger majoriteten av intervjupersonerna förslag på organisationer som delvis överlappar eller kompletterar sekretariatet. Spridningen på förslagen är stor. Förutom Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) vid Uppsala universitet nämns ingen organisation av fler än tre personer. De organisationer som nämns flest gånger är NCK, Sveriges kommuner och landsting (SKL) eller deras Program för hållbar jämställdhet (HÅJ), f.d. Jämställdhetsombudsmannen (JämO) eller Diskrimineringsombudsmannen (DO), European Institute for Gender Equality (EIGE) samt institutioner och centra för genusforskning i allmänhet.

Den organisation som anses likna sekretariatet mest är NCK. NCK är placerat vid Uppsala universitet. På samma sätt som sekretariatet fungerar det som en länk mellan forskning och övriga samhället. NCK har ett spridningsuppdrag men arbetar också med att analysera och ge stöd till forskning. Flera intervjupersoner

uppfattar att NCK:s uppdrag är tydligare och mer väl avgränsat än sekretariatets. När det gäller intersektionalitet och makt anses NCK:s uppdrag vara bredare än sekretariatets, då NCK uppfattas ha ett explicit uppdrag att beakta våld i relationer som ordnas av fler maktordningar än bara genus. Det ingår också i uppdraget att arbeta med metodutveckling.

Respondenternas bild av sekretariatet illustreras närmare i öppna svar på enkätfrågan *Vilka ord (max 3) skulle du använda för att beskriva sekretariatet?* En sammanställning av dessa kan ge en illustration av vad som ligger till grund för respondenternas positiva inställning till sekretariatet. En frekvensanalys av de vanligaste orden har använts för att sammanställa en lista där olika former av samma ord har slagits samman. I Figur 7 illustreras i ett ordmoln de ord som förekommer i någon form minst fem gånger.

Figur 7. Ordmoln över de mest förekommande orden i beskrivningarna av sekretariatet

5. Sekretariatets externa kommunikation

I detta kapitel redogör vi för utvärderingens resultat vad gäller sekretariatets externa kommunikationsarbete. Överlag är intervjupersonerna och respondenterna i kommunikationsenkäten nöjda med arbetet. Först presenterar vi resultaten vad gäller olika aktörers uppfattningar om vilka som ingår i sekretariatets målgrupper samt kommunikationsarbetets räckvidd. Därefter presenteras resultaten från intervjustudien och kommunikationsenkäten vad gäller kommunikationsarbetets genomslag för arbetet. Statistiskt sett är resultaten från kommunikationsenkäten mer osäkra än svaren från verksamhetsenkäten. Osäkerheten begränsar möjligheten att dra definitiva slutsatser, men svaren kan användas för att se övergripande mönster i preferenser hos respondenterna.

5.1 SEKRETARIATETS MÅLGRUPPER OCH KOMMUNIKATIONSARBETETS RÄCKVIDD

Sekretariatet har flera olika målgrupper. Målgrupperna skiljer sig åt beroende på vilket uppdrag som avses. Först redogör vi för de olika uppfattningar som finns om sekretariatets målgrupper. Därefter beskriver vi i vilken mån några av sekretariatets webbaserade kommunikationskanaler når ut till dessa målgrupper.

5.1.1 Sekretariatets målgrupper

Resultaten från Oxford Researchs intervjustudie och sekretariatets identitetsanalys pekar åt samma håll när det gäller medarbetarnas uppfattning vilka som är sekretariatets målgrupper. Medarbetarna pekar ut flera målgrupper och betonar att tyngdpunkten mot olika målgrupper skiljer sig åt mellan olika uppdrag. Uppdragsgivare och externa aktörer upprepar de målgrupper som medarbetarna nämner. Däremot lägger vissa personer större betoning på eller anger särskilda motiveringar för specifika målgrupper. De målgrupper som lyfts fram är:

- Beslutsfattare och politiker
- ”Den intresserade allmänheten”
- Genusforskare inom olika discipliner
- Aktivister som verkar för jämställdhet
- Media
- Personer som arbetar praktiskt med jämställdhet
- Studenter
- Tjänstemän och myndigheter

Beslutsfattare och politiker lyfts genomgående fram som en av de viktigaste målgrupperna, men motiveras på olika sätt av olika intervjupersoner. Medarbetarna nämner att beslutsfattare och politiker är en målgrupp i sekretariatets påverkansarbete, till exempel när det gäller att förbättra genusforskningens förutsättningar. Andra

aktörer beskriver att beslutsfattare och politiker överlappar med målgruppen tjänstemän och myndigheter, som tillsammans utgör en grupp mottagare av sekretariatets information. Sekretariatet beskrivs ha en snarlik roll, att sprida information, gentemot den av flera medarbetare och andra aktörer så kallade ”intresserade allmänheten”. Flera medarbetare noterar att information kan förmedlas via media, varför de också anges vara en viktig målgrupp.

Medarbetarna ger ingen enad bild av hur akademien i allmänhet eller genusforskare i synnerhet ska betraktas som målgrupp. Medan vissa medarbetare betonar att genusforskare är en viktig målgrupp för spridning av information om ny forskning och forskningspolitikens utveckling hävdar andra att spridningsuppdraget handlar om att nå ut med forskning utanför akademien. Forskare anger emellertid, såväl i intervjuer som i verksamhetsenkäten, att sekretariatet förmedlar information om ny forskning som är användbar även för dem. De personer som arbetar praktiskt med jämställdhet överlappar i flera fall övriga målgrupper, exempelvis forskare eller tjänstemän. För dessa målgrupper pekar flera medarbetare ut sekretariatets tematiska arbete som särskilt viktigt, till exempel att personal inom skolan är en särskilt viktig målgrupp för arbetet inriktat just mot genus i skolan.

5.1.2 Kommunikationskanalernas räckvidd till olika målgrupper

Webbportalerna utgör en central del av sekretariatets kommunikationskanaler. Utöver webbportalerna, och främst genus.se, använder sekretariatet webben med nyhetsbrev, epostlistan Genuslistan och sociala medier för extern kommunikation. Utöver dessa kommunikationskanaler använder sekretariatet också genom möten, exempelvis på konferenser och seminarier för att skapa dialog och nå ut med information.

5.1.2.1 Från pappers- till webbaserad kommunikation

Sekretariatet erbjöd fram till år 2013 en kombination av pappers- och webbaserade publikationer. Tidskriften Genus och nyhetsbrevet Genusperspektiv publicerades fram tills dess i pappersform. Som mest trycktes den forskningsförmedlande tidskriften Genus i 8 000 exemplar. Under de år som sekretariatet arbetade med teman följde även tidningen den tematiska inriktningen och har därför haft fokus som jämställdhet, hälsa, arbete samt krig och fred. Nyhetsbrevet Genusperspektiv syftade till att bevaka, analysera och granska genusforskningens förutsättningar och hade innan den slutade att tryckas en upplaga om drygt 2 300 exemplar. Därutöver gjordes grupputskick om sammanlagt 1 205 exemplar per nummer till bland annat Sveriges riksdag, Utbildningsdepartementet, Vinnova, Vetenskapsrådet, Högskoleverket samt forskningsrådgivare på en rad lärosäten. Den elektroniska upplagan hade vid samma tidpunkt nästan tusen prenumeranter.

Anledningen till att tidskriften Genus och nyhetsbrevet Genusperspektiv lades ned i pappersform var att sekretariatet ville fokusera mer på webbaserade informationsspridning. I kommunikationsstrategin för 2008-2011 tydliggjordes att kommunikationen inom det forskningspolitiska fältet främst skulle ske just genom

tidskriften Genus och nyhetsbrevet Genusperspektiv. Efter en utredning år 2013 beslutades att arbetet kunde förbättras genom att koncentreras till och höja kvaliteten på informationen på genus.se.

5.1.2.2 Webbportalernas räckvidd

Sekretariatets externa kommunikation sker huvudsakligen via verksamheternas webbsidor, samt andra webbaserade kommunikationskanaler som nyhetsbrev och sociala medier. Övrig extern kommunikation sker till stor del genom arrangemang och deltagande i seminarier och konferenser. Kommunikationsarbetet, och däribland utgivningen av publikationer, planeras inom ramen för den årliga verksamhetsplaneringen. Vissa beslut fattas löpande under verksamhetsåret för att sekretariatet ska ha möjlighet att agera snabbt och ordna arrangemang på direkt förekommen anledning²⁶. Det tematiska arbetssättet har varit ett sätt för sekretariatet att passa in aktiviteter i respektive uppdrag. Under 2013 var en stor del av genomförda aktiviteter lagda utanför det tematiska arbetet och under första kvartalet av 2014, ett år där inget tema råder, var aktiviteterna spridda över olika teman.

I ett försök att undersöka om sekretariatet når sina målgrupper via webbportalerna redogörs i detta avsnitt för vilka besökarna till sekretariatets hemsida genus.se är. Därutöver undersöker vi hur länge besökarna stannar på sidan²⁷ och vem det är som besöker sidorna²⁸.

BESÖKSANTAL OCH BESÖKSLÄNGD

Trafiken till webbsidorna har ökat stadigt sedan 2009. Under 2013 kan en ökning av antalet unika besökare med 40 procent observeras jämfört med 2012, vilket indikerar att webben blir allt viktigare i kommunikationsarbetet²⁹. I Figur 8 nedan presenteras förändringen över tid för respektive webbplats.

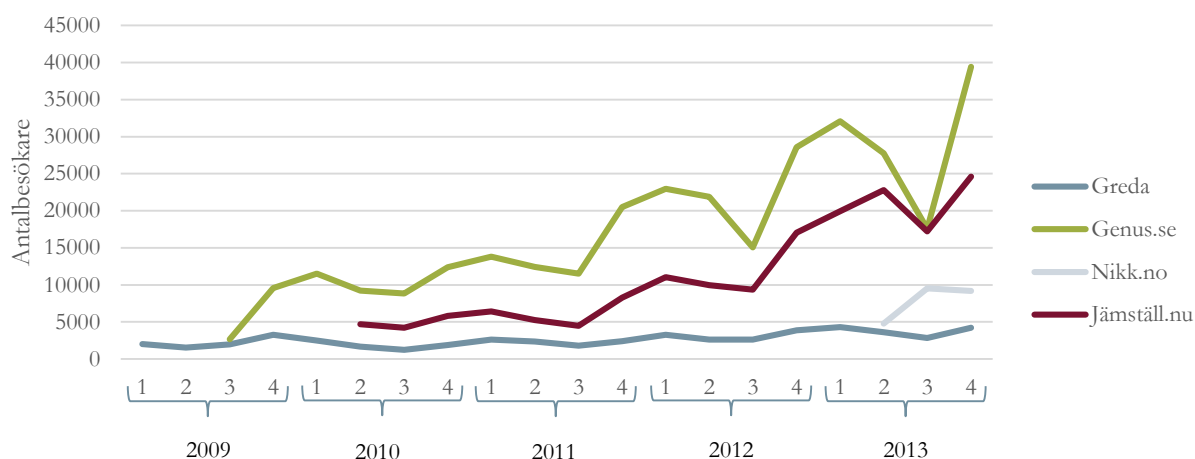
²⁶ Verksamhetsplan 2013.

²⁷ Data för olika webbplatser presenteras i den mån den tillgängliggjorts för Oxford Research. Statistiken är baserad på utdrag ur Google Analytics varför målgrupperna inte stämmer överens med de målgrupper som pekas ut av sekretariatet.

²⁸ I detta avsnitt beskriver vi räckvidden för webbportalerna med hjälp av webbstatistik. Webbstatistiken ger en indikation på vem som använder webbsidorna och på vilket sätt. Statistiken bör dock tolkas med försiktighet eftersom den påverkas av diverse inställningar på användarens dator kan påverka möjligheten att registrera besöken. När det gäller representationen av olika målgrupper bygger den på att registrering av det nätverk från vilket besökaren kommer, vilket för andra än privatpersoner ofta anger organisationsnamn.

²⁹ Google Analytics, hämtad: 2014-04-02.

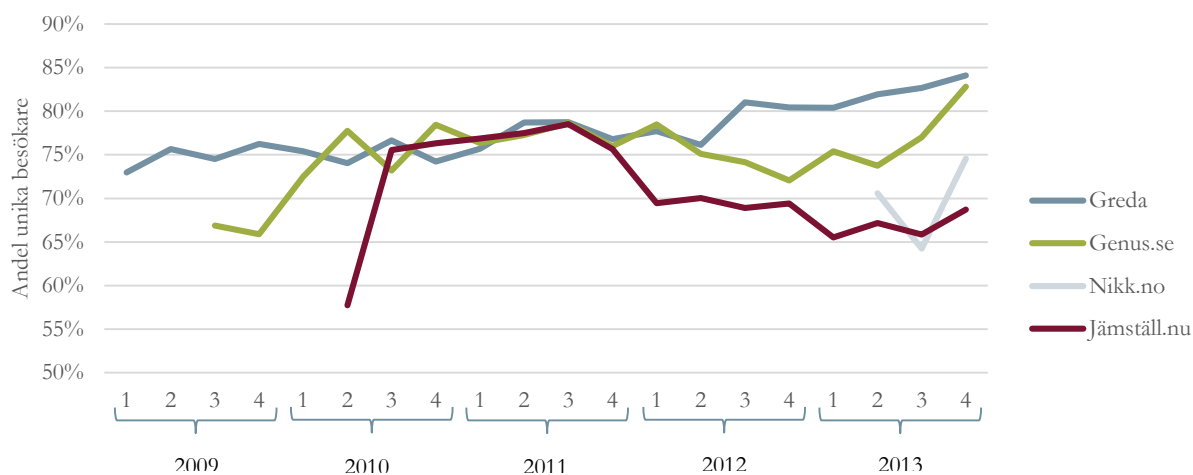
Figur 8. Antal besökare på respektive hemsida per kvartal 2009-2013

Ökningen tog fart under 2010 och 2011, när besöksantalet på genus.se började stiga över 10 000 besökare per kvartal. Under det fjärde kvartalet 2013 hade genus.se 39 440 besökare. Totalt har antalet besök ökat med 178 procent mellan 2010 och 2013. Under samma period ökade antalet besök drastiskt även på jämställ.nu. I absoluta tal hade antalet besök vid jämställ.nu ökat från 8 269 under fjärde kvartalet 2011, när ökningen började ta fart, till 24 586 under motsvarande kvartal 2013. Ökningen motsvarar en tredubbling i besöksantalet för detta kvartal under en treårsperiod. För nikk.no är analysperioden mer begränsad, men antal besök ligger stadigt kring 9 000 per kvartal.

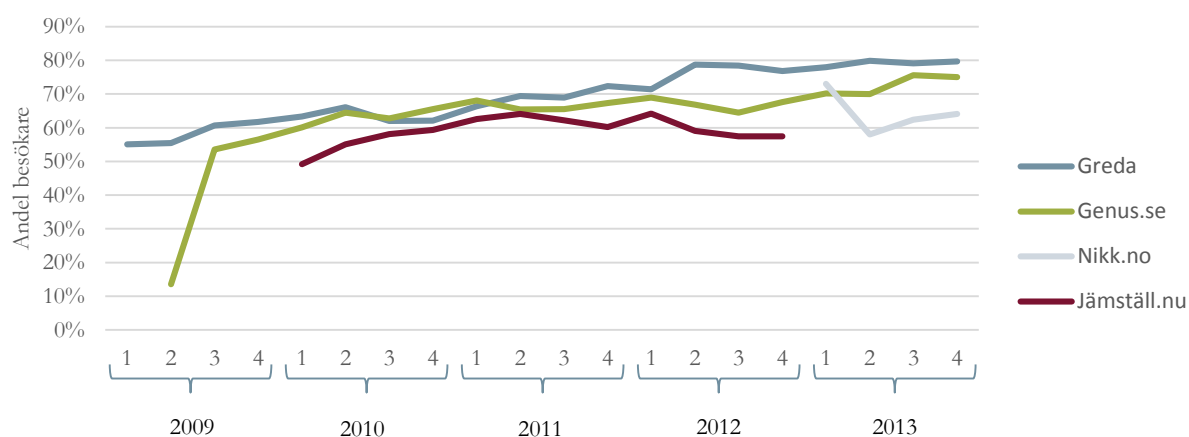
Även om antalet besök vid sekretariatets webbplatser stiger ger denna statistik inga indikationer på om besöken är fördelade över ett stort antal besökare med få besök eller få besökare som besöker sidan flera gånger. Andelen unika besökare, det vill säga när statistiken justeras för att rensa bort flera besök av samma individ, är i stort sett samma för de olika webbsidorna. Mellan 75-80 procent av besöken är unika, vilket redovisas i Figur 9. Detta förändrades 2012 och 2013 då besöken på framför allt jämställ.nu i lägre utsträckning bestod av unika besök. Samma trend finns för genus.se, men denna bröts i början av 2013 då andelen unika besökare återigen ökade.

Figur 9. Andel unika besökare per kvartal 2009-2013

Utöver besöksantalet är det intressant att fastställa i vilken grad besökarna tar del av innehållet på webbplatsen. Figur 10 nedan visar andelen besökare som endast besöker en sida under sitt besök på respektive webbplats, vilket kallas avvisningsfrekvens.

Figur 10. Andel besökare som lämnar respektive hemsida efter endast en sidvisning per kvartal 2009-2013

Avvisningsfrekvensen visar andelen av besökarna som endast besöker en sida innan de lämnar webbplatsen och är relativt hög för samtliga webbplatser. Avvisningsfrekvensen för samtliga webbplatser indikerar att endast en mindre del av besökarna söker sig djupare på sidan eller till flera undersidor för att ta del av innehållet på respektive webbplats. Däremot svarar statistiken inte på huruvida besökarna hittar den information de söker. Data för jämställ.nu är begränsad men indikerar att en större andel av besökarna där än på andra webbplatser klickar sig vidare in på sidan. En annan aspekt som är kopplad till i vilken omfattning besökarna tar del av innehållet är hur lång tid som respektive besökare spenderar på respektive webbplats. Tabell 5 nedan presenterar genomsnittlig besökslängd för respektive webbplats.

Tabell 5. Genomsnittlig besökslängd

Webbplats	Genomsnittlig längd på besök
Genus.se	1 min. 50 sek.
Nikk.no	3 min. 7 sek.
Jämställ.nu	65,8 procent*

* Jämställ.nu har endast redovisat hur stor andel av besöken som varar 0-10 sekunder.

Samtliga webbplatser har en hög avvisningsfrekvens men genus.se och nikk.no skiljer sig avsevärt vad gäller längden på besöken. Nikk.no redovisar betydligt längre genomsnittlig besökstid än de andra webbplatserna. Däremot är det viktigt att notera att besöksdata för nikk.no endast sträcker sig tillbaka till juni 2013 och därmed begränsar analysperioden till ett år. I övrigt uppvisar längden på besöken till respektive webbplats, i kombination med den höga avvisningsfrekvensen, att en stor del av besöken sker på endast en sida på webbplatsen och endast under en kort tid. Det finns flera möjliga anledningar till den höga avvisningsfrekvensen på genus.se. Antingen kan det vara så att besökarna direkt hittar den information de söker på startsidan och därför snabbt lämnar sidan utan att söka sig djupare. Som vi beskriver nedan är de flesta besökare Oxford Research varit i kontakt med nöjda med sidan och anger att de oftast hittar den information de söker. Däremot påpekar flera respondenter svårigheter att söka och navigera på sidan varför de söker sig till genus.se via sökmotorer istället för via menyerna på sidan. En anledning till den höga avvisningsfrekvensen skulle därför kunna vara att besökarna hittar den information de söker via sökmotorer som leder dem till genus.se snarare än via startsidan.

TYP AV BESÖKARE

Sammansättningen av enkätrespondenter ger en indikation på hur sammansättningen av sekretariatets användare. Verksamhetsenkäten har gått ut till prenumeranter på nyhetsbrevet Genus och i ett riktat utskick. Kommunikationsenkäten har gått ut till prenumeranter på Genuslistan och publicerats på portalen genus.se. Respondenter från det riktade utskicket är en liten minoritet och har en liknande sammansättning som hela gruppen respondenter.

Enkätrespondenterna har fått ange sin främsta sysselsättning. Det kan användas som en indikation på hur målgrupperna fördelar sig bland användarna. Den största gruppen respondenter, över en tredjedel, arbetar vid universitet eller högskola. En nästan lika stor grupp, knappt en tredjedel, arbetar vid kommun, landsting eller annan myndighet. Tillsammans utgör dessa grupper en majoritet av respondenterna. Övriga grupper som utgör fler än några enstaka procent utgörs av studenter vid universitet eller högskola samt personer som arbetar för frivillig- eller intresseorganisationer.

En av de målgrupper som pekas ut för sekretariatet är forskare och andra aktiva vid universitet och högskolor. Totalt kommer nästan 15 procent (n=53591) av det totala antalet besök från universitet och högskolor, vilket gör dem till den största besöksgruppen. En stor del av dessa besök, nästan 45 procent, kommer från Göteborgs universitet och det är troligt att en stor del av dessa är interna för sekretariatet. Särskilt troligt är det eftersom cirka 77 procent av besöken är återkommande besök. Det gör Göteborgs universitet till den besökare som har störst andel återkommande besökare, medan övriga universitet och högskolor har en majoritet av nya besökare. Bland övriga universitet återfinns andra stora svenska universitet och högskolor, vilket med stor sannolikhet kan bero just deras storlek då mindre universitet och högskolor återfinns längre ned på listan. Utländska universitet finns också representerade, då främst från de nordiska länderna, med Åbo universitet och Oslo universitet som de största besökarna.

Bland representanter för myndigheter ligger Regeringskansliet i topp med cirka en halv procent av antalet besök, drygt 1 800. De flesta av dessa – 64 procent – är återkommande besök. En stor användare är Länsstyrelsen i Västra Götaland med 1 349 besök. För lokala myndigheter står Göteborgs stad för flest besök: 2 243 stycken. Detta gör dem till den största besökaren borträknat universitet och högskolor och motsvarar totalt 0,6 procent av totala antalet besök. Totalt står lokala myndigheter för 6,6 procent (n=24147) av alla besök. Med andra ord är spridningen av genus.se störst lokalt och regionalt, då både universitet och myndigheter som frekvent besöker hemsidan har en koppling till Göteborgsområdet. Detta gäller även användningen bland medier där Göteborgs-Posten placerar sig direkt efter nationella medierna Sveriges Television och Sveriges Radio. Noterbart är att en hög andel besökare från denna grupp är nya besökare vilket tyder på att genus.se i hög grad når ut till nya journalister istället för att det är återkommande journalister som tar del av webbplatsen.

En mindre besöksgrupp är politiska partier som överlag står för endast 0,4 procent (n=1281) av det totala antalet besök. Socialdemokraterna står för 94 procent av besöken från denna grupp och totalt cirka 0,3 procent av alla besök till genus.se. Detta gör Socialdemokraterna till den fjärde största enskilda besökaren borträknat universitet och högskolor. Av riksdagspartierna saknas Sverigedemokraterna i besöksstatistiken.

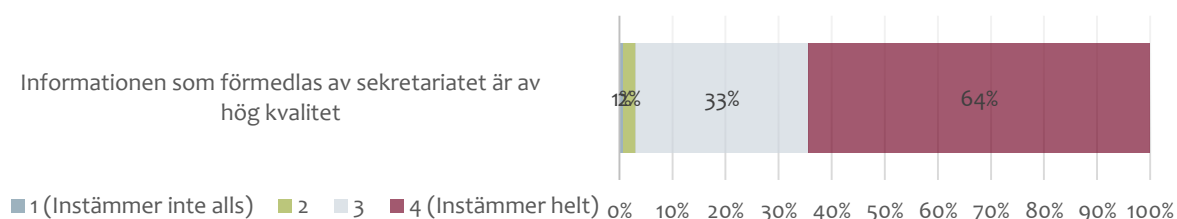
Kategorin ”Intresseorganisationer” innehåller framförallt besökare från olika fackförbund; Fackförbundet ST och Vårdförbundet är vanliga besökare i denna kategori, men överlag är det ovanligt med besök från denna kategori och besökssiffrorna når vanligtvis inte över 100. Totalt för genus.se står intresseorganisationer endast för 0,3 procent (n=941) av alla besök.

5.2 GENOMSLAG AV KOMMUNIKATIONSKANALER OCH KOMMUNIKATIONSFORMER

Sekretariatet använder flera olika kommunikationskanaler i sitt kommunikationsarbete. Oavsett kommunikationskanal är det av yttersta vikt att sekretariatet förmedlar information som uppfattas vara av hög kvalitet. Kvaliteten i informationen uppfattas genomgående som hög, i såväl intervjustudie som i enkäter, vilket illustreras i Figur 11 nedan:

Figur 11. Vänligen ta ställning till följande påståenden om sekretariatets verksamhet

Nedan presenteras resultat kring kommunikationskanaler och kommunikationsformer. Sista stycket behandlar sekretariatet som kommunikationskanal för forskare som vill sprida sin forskning.

5.2.1 Kommunikationskanaler

I detta avsnitt beskrivs först resultaten vad gäller kanalernas funktionssätt. Därefter beskriver vi vad resultaten från intervjustudien och kommunikationsenkäten ger för indikationer om vilka kommunikationskanaler som mottagarna av information föredrar.

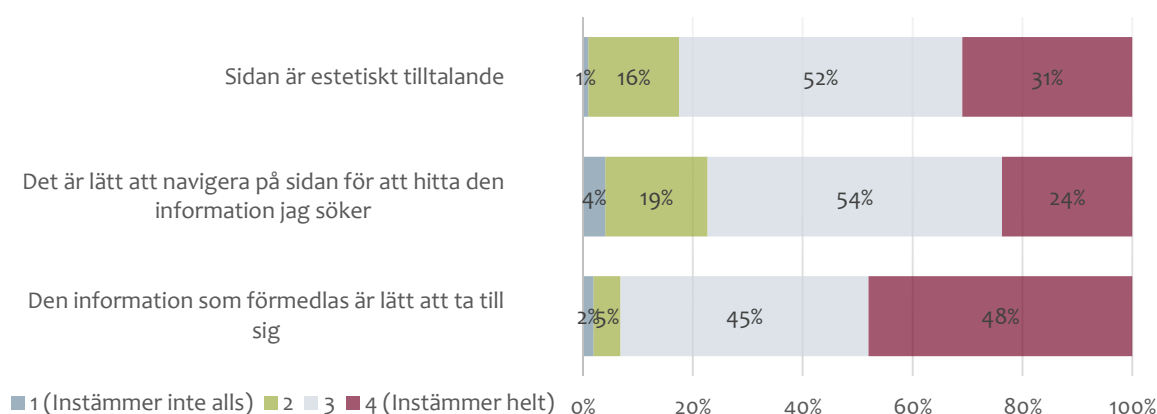
5.2.1.1 Kommunikationskanalernas funktionssätt

De flesta intervjupersonerna anser att sekretariatet har valt kommunikationskanaler som fungerar väl. Det gäller även webbportalerna, som uppfattas förmedla lättillgänglig information av hög kvalitet. Flera intervjupersoner understryker dock att kanalerna har olika funktion och att det ibland är rörigt att sekretariatet har så många olika webbportaler.

Portalerna genus.se och jämställ.nu kontrasteras genom att de anses ha olika målgrupper. Jämställ.nu riktar sig till praktiker, är lättillgänglig och fungerar som ett verktyg i operativt arbete. Vissa menar att det gör att den inte alltid förmedlar tillräckligt avancerad och specialiserad information för erfarna och teoretiskt insatta praktiker, eller att informationen är pedagogisk men inte tillräckligt konkret kring den praktiska tillämpningen. Kommentarer av detta slag förekommer både hos aktörer som har god överblick över sekretariatets verksamhet och kommunikationskanaler som hos de som har sämre överblick.

När det gäller portalen genus.se kan vi utifrån svaren på frågan ”vad är ditt intryck av hemsidan genus.se” i kommunikationsenkäten, trots statistisk osäkerhet, konstatera att de flesta har en positiv inställning till portalen. Över 90 procent av respondenterna i kommunikationsenkäten instämmer helt eller delvis i påståendet att informationen är lätt att ta till sig. Stora andelar respondenter anger också att sidan är estetiskt tilltalande och lättnavigerad. Resultaten visas i Figur 12 nedan.

Figur 12. Vad är ditt intryck av hemsidan genus.se?

Även om en majoritet av användarna av genus.se kan antas anse att sidan är välfungerande beskriver flera av de intervjupersoner som är frekventa användare av portalen att den skulle kunna vara tydligare. Flera intervjupersoner lyfter fram inkonsekvenser på sidan. Inkonsekvenserna gör att den inte uppfattas som helt överskådlig eller stringent. Ett problem är att menystrukturen med en horisontell och en vertikal komponent ibland leder till överlappningar i sidans länkar. Som exempel nämns rubriken Forskningspolitik både som överrubrik och underrubrik under Aktuellt.

Det problem som pekas ut som störst är att sidans sökfunktion är sammankopplad med sökfunktionen på gu.se istället för bara på genus.se. Det innebär att de sökträffar som genereras sällan överensstämmer med vad användaren söker. Såväl forskare som andra intervjupersoner noterar att hemsidans sökfunktion inte lämpar sig för att få en överblick över sekretariatets arbete inom ett visst område eller för att hitta artiklar exempelvis med deltagande av en viss forskare. Mot bakgrund av sökfunktionens brister anger flera intervjupersoner att det är lättare att använda en sökmotor utanför genus.se för att hitta rätt på portalen. Vid sökningar i externa sökmotorer händer det emellertid att sökträffarna leder till daterat material på genus.se, trots att det vid noggrannare läsning direkt på sidan finns nyare artiklar. Användningen av sökmotorer istället för att gå direkt till genus.se skulle kunna förklara den höga avvisningsfrekvensen för genus.se.

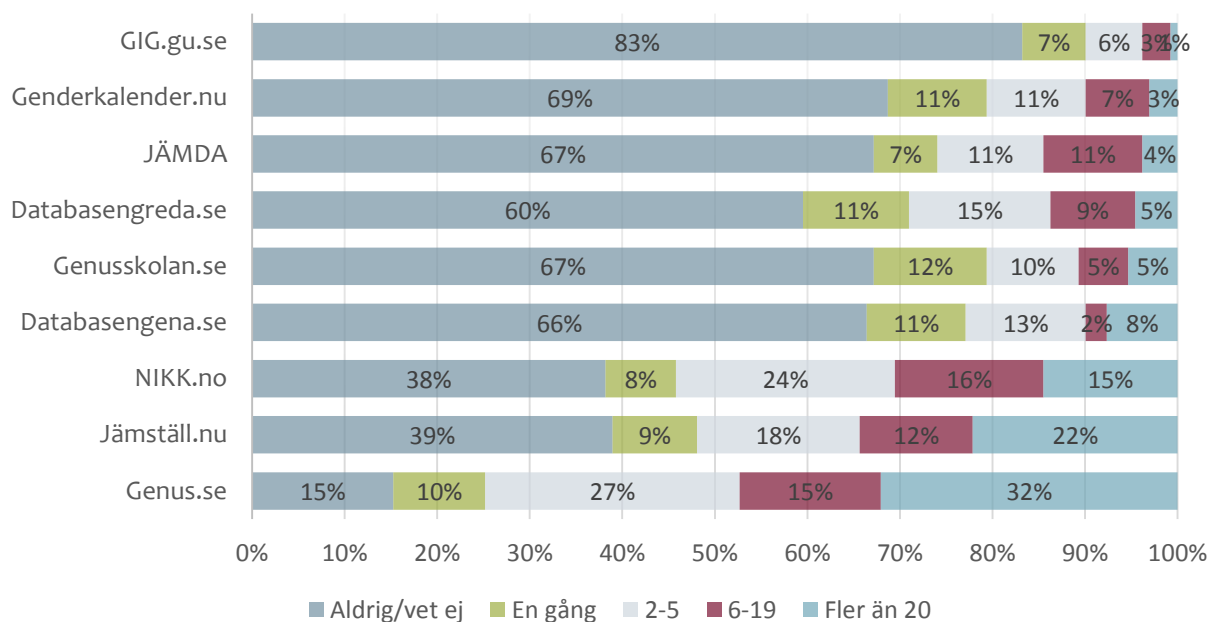
Flera respondenter har angett tidskriften Genus som en annan viktig kommunikationskanal. Flera respondenter är medvetna om att tidskriften lagts ned och beklagat sig över det. Andra har ovetandes om nedläggningen pekat ut den som särskilt viktig. Bland de respondenter som vet om att tidskriften lagts ner som tryckt publikation finns en förståelse för valet att styra kommunikationsarbetet mer mot webbaserade metoder och flera personer tror att pappersbaserade publikationer kan vara dyra i förhållande till antalet nådda läsare. Trots det noterar en av intervjupersonerna, som arbetar vid en myndighet, att hen saknar att kunna använda Genus för att påminna om vikten av genus och jämställdhet i den egna organisationen genom att låta den ligga synlig för läsning. Ingen av intervjupersonerna ställer sig i opposition till beslutet att förmedla Genusperspektiv via webben istället för i pappersform.

5.2.1.2 Föredragna kanaler för kommunikation

Nyhetsbrevet Genus har genomgående i intervjuerna pekats ut som en av de viktigaste informationskällorna från sekretariatet, men valet att använda webben som huvudsaklig kommunikationskanal överensstämmer med respondenternas preferenser. Respondenterna föredrar att sekretariatet använder webben för att nå ut med information. Även om webbportalerna används frekvent verkar respondenterna föredra andra, mer direkta, webbaserade kommunikationskanaler. Flera intervjupersoner förklarar att de vill använda nyhetsbrevet Genus respektive Genuslistan för att få information i frågor som rör genus och jämställdhet. Om något särskilt intressant omnämns i nyhetsbrevet Genus eller Genuslistan läser de vidare på webbportalerna eller söker andra källor. Dessa kanaler kan därmed tolkas som första instans för informationsspridning till många av de frekventa användarna. Ett par intervjupersoner beskriver också att sekretariatets webbportaler är sista instans som de söker sig till om de inte hittar vad de söker i andra fora. I de fall att besökarna behöver ta kontakt med sekretariatets personal har denna kontakt fungerat väl.

Respondenterna i kommunikationsenkäten har fått svara på frågan hur många gånger de har besökt sekretariatets olika portaler. Resultaten presenteras i Figur 13 nedan.

Figur 13. Hur många gånger har du besökt följande av sekretariatets portaler?

Resultaten är vinklade eftersom enkäten har varit publicerad på portalen genus.se. Majoriteten av respondenterna kommer via sekretariatets epostlista Genuslistan. Fördelningen av antal besök per portal nyanserar bilden av hur utbredd användningen av de olika kanalerna är, trots den vinklade respondentgruppen. Som förväntat, både med tanke på respondentgruppens sammansättning och med tanke på besöksstatistiken som presenteras ovan i kapitlen, är portalen genus.se den som används mest. Det gäller både andelen som har besökt sidan och antalet besök. Andelarna som har besökt nikk.no och Jämställ.nu är också höga, mer än hälften av respondenterna. När det gäller antalet besök står portalerna genus.se och jämställ.nu ut genom att engångs- eller fågångsbesökarna är i minoritet bland de som har besökt portalerna. Över en tredjedel av dem som har besökt portalerna har också gjort det fler än 20 gånger. Det indikerar att kontakten ger upprepad nytta. Andelen av besökarna som har gjort många besök är också relativt hög för nikk.no, i jämförelse med övriga portaler.

En majoritet anger att de vill bli kontaktade via Genuslistan. Det resultatet har troligtvis påverkats av att en stor del av respondenterna kommer via just Genuslistan. Därefter är det kärnsekretariatets andra kommunikationskanaler som prioriteras högst: nyhetsbrevet Genus, tidningen Genus och portalen genus.se. Intressant att nämna är att både nyhetsbrevet Genus och tidningen Genus föredras av fler än webbportalen genus.se. Detta är i linje med vad som beskrivs i föregående kapitel om att en viktig funktion hos sekretariatet är att förse med en uppdaterad överblick över fältet. Trots att en majoritet av respondenterna har besökt både

jämställ.nu och nikk.no är det däremot relativt få som prioriterar att få information via dessa. Både sociala medier och konferenser och seminarier föredras av fler respondenter.

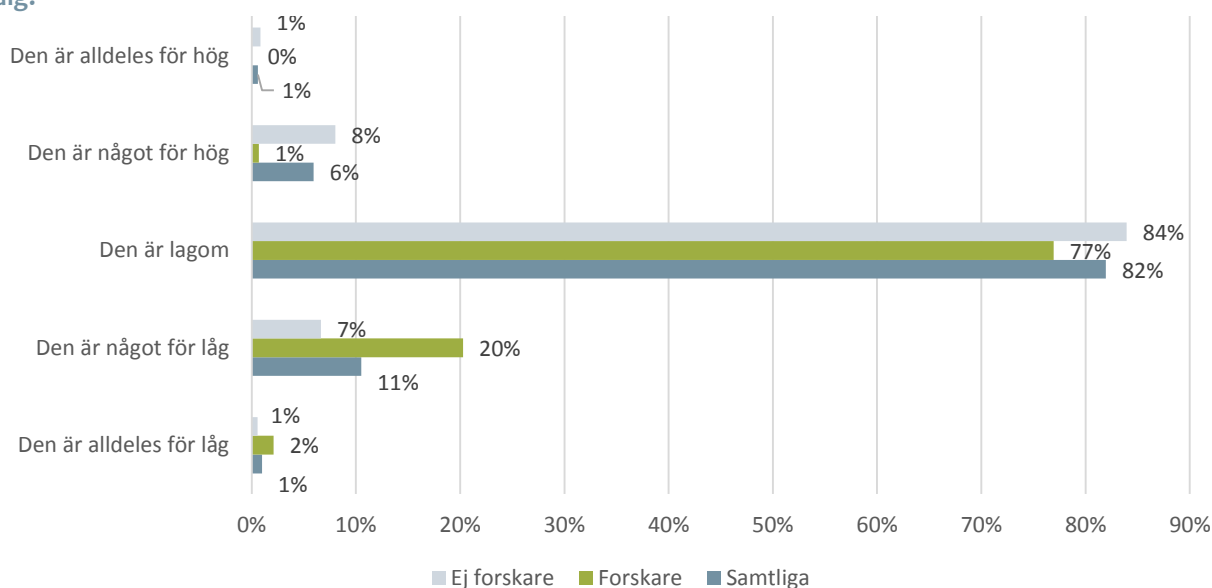
5.2.2 Kommunikationsformer

Resultaten av intervjuerna bekräftar bilden att intervjupersonerna främst söker sig till sekretariatet för att ta del av informationsflöden snarare än för att få djuplodande kunskaper. Majoriteten av intervjupersonerna beskriver att de helst vill ha tillgång till kortfattad information som de kan använda för att söka sig vidare till ursprungskällan än att sekretariatet ska förse dem med djup information. Även om det finns en stor osäkerhet i svaren på kommunikationsenkäten kan vi konstatera att det även gäller för respondenterna i kommunikationsenkäten. Nedan presenteras först hur respondenterna uppfattar nivån på den information som kommuniceras och därefter redogör vi för vilka former för kommunikation som respondenterna föredrar.

5.2.2.1 Nivån på den information som kommuniceras

En fråga i verksamhetsenkäten undersöker åsikter om den akademiska nivån på informationen från sekretariatet. Endast ett fåtal respondenter anser att den akademiska nivån är antingen alldeles för hög eller för låg, medan åtta av tio anser att den är lagom, se Figur 14.

Figur 14. Hur väl passar den akademiska svårighetsgraden på den information som sekretariatet förmedlar dig?

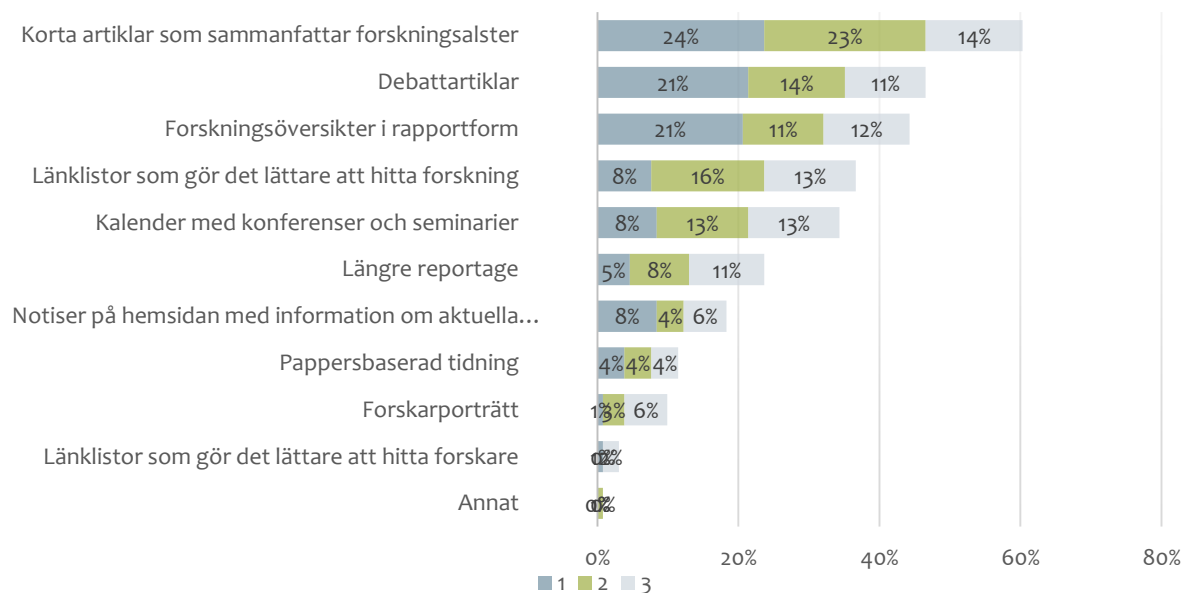
En större andel av respondenterna anser att nivån är något för låg än andelen som anser att den är för hög. Resultaten tyder på att sekretariatet förmedlar information som är lättillgänglig och passande för en bred målgrupp. Uppbrytningen i grupper av respondenter pekar ut en grupp forskare som anser att nivån på informationen är något för låg. Svaren indikerar att en grupp användare ser behov av mer avancerad information från sekretariatet. Sett till intervjustudien förekommer denna typ av resonemang dels hos forskare och hos dels praktiker med mer omfattande teoretiska kunskaper. Dessa grupper beskriver i högre grad än andra att de använder sekretariatet för att få en överblick och praktisk information om fältet.

Deltagare i intervjustudien som arbetar praktiskt med jämställdhet efterfrågar dels mer djup och dels mer bredd i den information som förmedlas. De beskriver sig ibland behöva djupare kunskap för att kunna ha användning av den i sitt arbete, varför flera vänder sig direkt till forskare eller till annat referensmaterial. Det gäller exempelvis jämställ.nu där ett par intervjupersoner anser att informationen ibland är för allmänt hållen för att vara direkt användbar. Detta kan varken styrkas eller ifrågasättas av verksamhetsenkäten eftersom den inte har gått ut till användarna av jämställ.nu eller undersöker användningen av jämställ.nu specifikt. Flera intervjupersoner uttrycker ett behov av ett tydligare intersektionellt perspektiv i den information som förmedlas. Det kan exempelvis utgöras av ett mer omfattande fokus på intersektionell problematik eller på andra maktordningar.

5.2.2.2 Föredragna former för kommunikation

När respondenterna i kommunikationsenkäten tillfrågas om vilka kommunikationsformer de föredrar anger över 40 procent som första-, andra- eller tredjehandsval att de vill ha korta artiklar som sammanfattar forskning, debattartiklar eller forskningsöversikter i rapportform. Resultaten presenteras i Figur 15 nedan. De svarsalternativ som handlar om översikter eller sammanfattning av forskningsalster dominerar över exempelvis forskarporträtt, länklister eller information om var en kan söka forskningsmedel.

Figur 15. Rangordna hur du helst vill (max tre alternativ) att informationen från sekretariatet ska presenteras

Överlag uppskattas de kommunikationsformer som sekretariatet använder. Många intervjupersoner använder sekretariatet för att hålla sig uppdaterade och för att få en översikt inom området. Resultatet indikerar att stora grupper användare prioriterar översikter över kunskap framför information om och kontaktuppgifter till forskare. Samtidigt uppger flera forskare och personer som arbetar inom media att de använder sig av kontaktinformationen från sekretariatet, vilket innebär att även denna information är viktig. Resultaten över kommunikationsformer avspeglas i de kommunikationskanaler som föredras av intervjupersonerna. En stor andel av de regelbundna användarna får information via nyhetsbrevet Genus och epostlistan Genuslistan.

Respondenterna i kommunikationsenkäten har fått besvara en fråga om huruvida de har användning för tematiserad information. Majoriteten, 63 procent, svarar jakande på frågan. I fritextsvar har respondenterna pekat ut följande teman i fallande ordning:

- Utbildning
- Arbetsliv
- Hälsa
- Vård och omsorg
- Offentlig service eller förvaltning.

Totalt rymms 75 procent av fritextsvaren inom dessa områden. Inom utbildning ingår alla svar från förskola till högskola, inklusive de som har nämnt pedagogik eller liknande. Att utbildning är det tema som anges flest gånger kan jämföras med att ett av de vanligaste användningsområdena för information från sekretariatet är inom undervisning. Offentlig service eller förvaltning samlar svar som relaterar till offentlig verksamhet utöver utbildning, vård och omsorg. Där ingår välfärd generellt och speciellt teman inom kommunal sektor som socialt arbete och planering. De mindre frekventa teman som kan utläsas men som ändå nämns av fler än en handfull respondenter är näringsliv eller ekonomisk utveckling, politik, våld och teknik och innovation. Dominansen av teman inom offentlig sektor speglar att cirka en tredjedel av respondenterna har sin huvudsakliga sysselsättning inom kommun, landsting eller annan myndighet.

6. Sekretariatets genomslag

Intervjustudien och enkäterna undersöker genomslaget av sekretariatets verksamhet. Resultaten av dessa undersökningar presenteras i detta kapitel. Kapitlet är uppdelat i två avsnitt. Det första handlar om verksamhetens genomslag till spridning och synliggörande av genusforskning samt dess bidrag till samverkan inom genus och jämställdhet. Den andra delen gäller påverkan på genusforskningens villkor.

6.1 SEKRETARIATETS BIDRAG TILL SPRIDNING OCH SAMVERKAN KRING GENUSFORSKNING

En rad olika aspekter av sekretariatets bidrag till kunskap och samverkan har undersökts främst genom intervjustudien och verksamhetsenkäten. Resultat från de delar av datainsamlingen som rör dessa områden har samlats nedan. Det första avsnittet handlar om genomslaget av sekretariatets spridning av genusforskning. Det följande avsnittet handlar om användningen av information. Det tredje fokuserar på genomslaget av sekretariatet när det gäller bidrag till nätverkande. I det sista avsnittet presenteras resultaten kring att fungera som brygga mellan forskning och jämställdhetsarbete.

6.1.1 Genomslaget för sekretariatets spridning av genusforskning

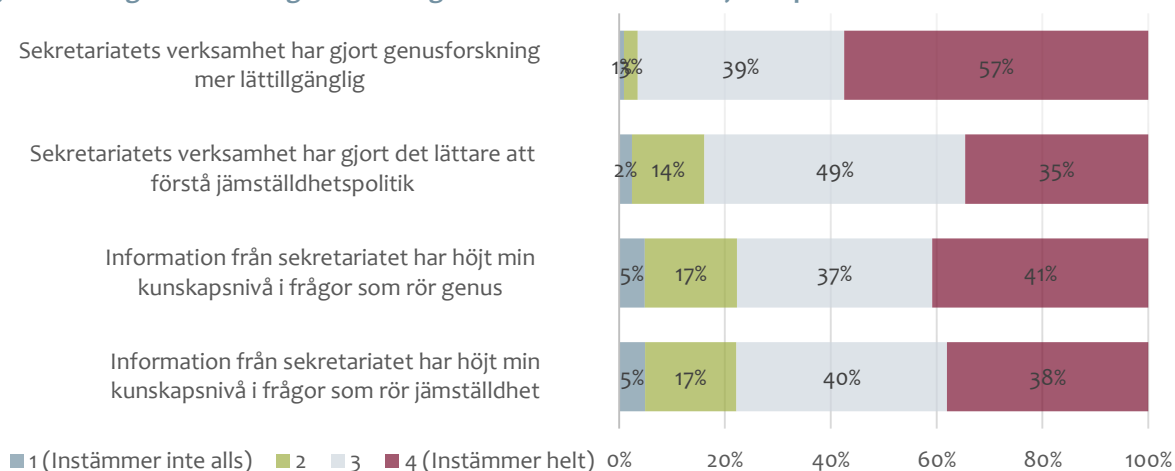
Sekretariatet bidrar till att sprida information och kunskap om genus och jämställdhet i Sverige. Ur ett internationellt perspektiv är bilden mer blandad då genomslaget ur ett nordiskt perspektiv uppfattas vara betydligt större än på utomnordisk nivå.

6.1.1.1 Ökad tillgänglighet och kunskapsnivå

En generell mycket positiv bild av sekretariatets bidrag till att sprida kunskap om genus och jämställdhet framkommer ur intervjustudien. Sekretariatet beskrivs av flera intervjupersoner som en unik resurs. Intervjupersonerna anser också i hög grad att sekretariatet lyckas med sitt uppdrag att sprida just genusforskning. Några intervjupersoner hävdar att det inte finns någon annan motsvarighet till sekretariatet varken när det gäller rollen som kunskapskälla eller som offentlig aktör med liknande uppdrag. Den information som förmedlas anses generellt vara av hög kvalitet. Några intervjupersoner anger speciellt att informationen är lättillgänglig och att kvaliteten har ökat under de senaste åren.

Verksamhetsenkätens respondenter har i hög grad svarat instämmande på positiva påståenden om sekretariatets genomslag vad gäller att synliggöra forskning och höja kunskapen inom genus och jämställdhet, se Figur 16 nedan.

Figur 16. Vänligen ta ställning till i vilken grad du håller med om följande påståenden

Respondenterna ger ett i det närmaste enhälligt stöd för att sekretariatet har gjort genusforskning mer lättillgänglig. De övriga påståendena gäller sekretariatets genomslag på kunskap och förståelse inom kunskapsområdena jämställdhetspolitik, genus och jämställdhet. Respondenterna instämmer i hög grad även i dessa påståenden, om än i något lägre grad än för de två påståenden om den egna kunskapsnivån. Cirka 80 procent av respondenterna instämmer helt eller delvis. Det finns inga statistiskt signifikanta skillnader i fördelning av svar mellan olika respondentgrupper. Forskarna anger i lägre grad att informationen från sekretariatet har höjt deras kunskapsnivå. Särskilt är andelarna forskare som angett att de instämmer helt klart lägre än för andra respondentgrupper.

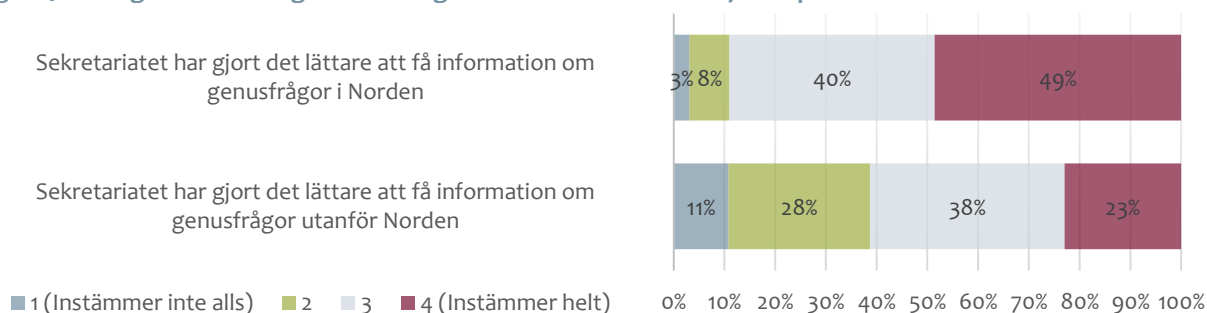
Resultaten av svaren på påståenden i verksamhetsenkäten om sekretariatets genomslag stärks av resultaten för liknande påståenden i kommunikationsenkäten. Nio av tio respondenter anger att de instämmer helt eller i hög grad i påståendet att den information som förmedlas på hemsidan genus.se gör det lättare att förstå genusforskning.

6.1.1.2 Tillgängligheten till information med internationell inriktning

Resultaten av verksamhetsenkäten indikerar att respondenterna främst söker information om forskning i Sverige och Norden, och i lägre grad information ur ett internationellt perspektiv. Det bekräftas under intervjuerna där majoriteten av respondenterna betonar att sekretariatet i första hand ska vara en nationell nod

för genusforskning och i andra hand arbeta på en internationell arena. De två viktigaste arenorna utanför Sverige beskrivs vara Norden, främst genom NIKK, och EU. Resultaten från enkätundersökningarna, som presenteras i Figur 17 nedan, indikerar att sekretariatet lyckas med att förmedla information om genusfrågor i Norden.

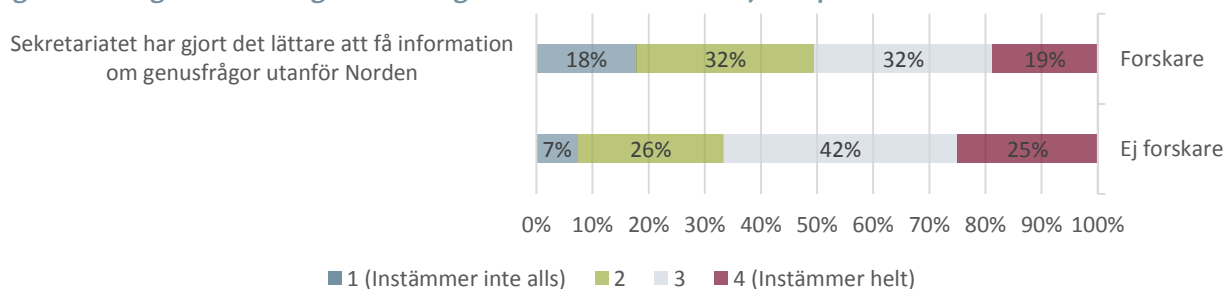
Figur 17. Vänligen ta ställning till i vilken grad du håller med om följande påstående

Respondenterna instämmer i mycket hög grad i påståendet att sekretariatet har gjort det lättare att få information om genusfrågor i Norden. En person i intervjustudien understryker att det är en fördel för genusforskning i Sverige att NIKK är placerat på sekretariatet. Det bidrar till att stärka genusforskningen i Sverige och den svenska genusforskningens ställning i Norden även om det möjligtvis kan uppfattas som ett utslag för centralisering i de andra nordiska länderna.

Verksamhetsenkäten indikerar att genomslaget för information om genusfrågor utanför Norden är betydligt lägre än för information från de nordiska länderna. Bilden av att utomnordisk information inte har så stort genomslag stärks av att en stor andel av respondenterna, 39 procent, har svarat Vet ej på påståendet. Det tyder på att få respondenter har tagit del av utomnordisk information och att genomslaget är lägre än vad diagrammet indikerar. En majoritet av intervjupersonerna anger att sekretariatet i första hand är nationellt och vissa av dem understryker det genom att hänvisa till namnet *Nationella* sekretariatet för genusforskning. Det kan tyda på att stora användargrupper antingen inte känner till eller är intresserade av bevakning av utomnordiska frågor. När

Figur 18. Vänligen ta ställning till i vilken grad du håller med om följande påståenden

det gäller påståendet om information från utanför Norden finns också en signifikant skillnad mellan forskarnas och de övrigas svar, se Figur 18.

Forskarna instämmer i påståendet i lägre grad än övriga. Bland de övriga respondenterna är omdömet mer positivt men osäkerheten mycket stor, hela 43 procent har angett Vet ej. Det tyder på att bidraget till att göra det lättare att få information om genusfrågor utanför Norden kan bli större, speciellt vad gäller forskning utanför Norden.

6.1.2 Användningen av information från sekretariatet

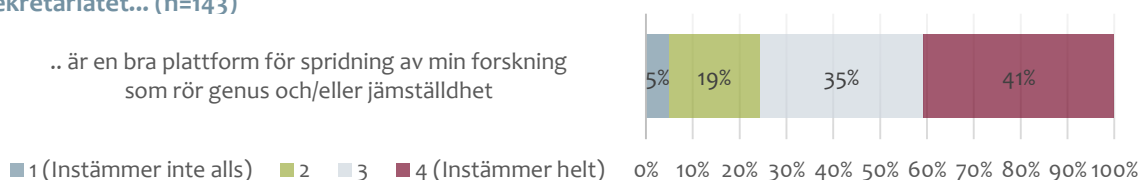
Förklaringen till de positiva resultaten om sekretariatets genomslag kan sökas i att såväl intervjupersonerna som enkätrespondenterna använder sig av information från sekretariatet. Utöver de generella bedömningarna av hur väl sekretariatet lyckas med att förmedla kunskap och forskning beskriver många av intervjupersonerna att de själva eller deras organisationer använder sig av sekretariatets information. Användningen sker dock i varierande grad. De personer som redan har en hög kunskapsnivå, exempelvis forskare och praktiker som är insatta i ämnet, använder sekretariatet för att hålla sig uppdaterade och få en överblick över fältet i större utsträckning än andra. I jämförelse anger övriga intervjupersoner att de använder sekretariatet för att höja sin kunskapsnivå eller för att få underlag i sitt arbete. Detta förhållande kan möjligtvis förklara varför forskare i lägre utsträckning har angett att information från sekretariatet har höjt deras kunskapsnivå.

En lika stor andel respondenter i båda enkäterna har angett att de har kunnat använda sig av den information som sekretariatet förmedlar. Sammantaget gäller detta 90 procent av alla respondenter. Enkäterna bekräftar därmed att stora grupper av respondenter har användning av den information som sekretariatet förmedlar. En sammanställning av en följdfråga i fritextformat förtydligar på vilket sätt respondenterna har kunnat använda sig av informationen. De vanligaste användningsområdena är att få ökad kunskap och inblick i forskning. Forskarna är generellt mer forskningsinriktade och beskriver att de exempelvis letar artiklar eller avhandlingar medan övriga respondenter är mer intresserade av kunskap och information i allmänhet. Detta resultat från enkäterna ligger i linje med vad som har framkommit i intervjustudien. Ett annat vanligt användningsområde är inom undervisning eller utbildning, speciellt bland forskarna där drygt var fjärde forskare som svarat på frågan anger att hen har använt information från sekretariatet i sin undervisning. Bland övriga är motsvarande siffra en av sju. Många använder informationen från sekretariatet för att hitta konferenser, seminarier eller andra möten. Även för detta användningsområde är forskarna överrepresenterade, drygt var fjärde forskare anger ett sådant svar mot en av tio bland övriga. Andra användningsområden som anges av över tio procent av de som har svarat på frågan är stöd till praktiskt arbete med jämställdhet, att hitta information och få kontakt med forskare, som underlag för diskussioner och debatt, för att hänvisa andra till eller föra vidare kunskap från, samt för att hålla sig uppdaterad och få en överblick över fältet.

6.1.2.1 Sekretariatet som spridningsportal för forskare

Sekretariatet har ett betydande genomslag som spridare av information och kunskap om genus och jämställdhet. Därmed borde sekretariatet också vara en plattform för forskare att sprida forskning inom dessa områden. En fråga riktad till forskarna som har svarat på verksamhetsenkäten bekräftar att sekretariatet har potential att fylla denna funktion, se Figur 19 nedan.

Figur 19. Vänligen ta ställning till följande påståenden utifrån dina erfarenheter av sekretariatets arbete: Sekretariatet... (n=143)

Nästan åtta av tio respondenter instämmer helt eller delvis i att sekretariatet är en bra plattform för spridning av deras forskning. Ett exempel från intervjuerna illustrerar hur sekretariatet kan bidra till att sprida genusforskning. En forskare beskriver att hen känner sig trygg med att kunna vända sig till sekretariatet för att få diskutera och få återkoppling i frågor om att kommunicera forskning. Det visar att sekretariatet inte bara kan bidra till att sprida forskning genom sina egna kommunikationskanaler. Genom att fungera som ett bollplank och källa till kompetens på området kan sekretariatet främja spridning också via andra kanaler.

Det positiva resultatet från verksamhetsenkäten försvagas något av att en stor andel, 28 procent, har angett Vet ej som svarsalternativ. Svaren indikerar att det kan finnas en grupp forskare som inte ser sekretariatet som en potentiell plattform att sprida sin forskning, vilket skulle kunna innebära att det finns behov av att ytterligare stärka en sådan funktion hos sekretariatet.

6.1.3 Sekretariatets påverkan på nätverkande inom genus och jämställdhet

Flera intervjupersoner, främst forskare, talar om sekretariatets funktion som nod, nav, ”spindeln i nätet” eller en samlande kraft för genusforskningen i Sverige. Även ett par personer som arbetar vid myndigheter lyfter fram denna roll. De flesta intervjupersonerna uttrycker däremot inte någon specifik uppfattning om detta.

Även om intervjustudien och verksamhetsenkäten indikerar att sekretariatet i högre grad ger en överblick över fältet är den förhärskande uppfattningen hos de intervjupersoner som nämner rollen att främja nätverkande att sekretariatet fyller funktionen på ett bra sätt. Enstaka avvikande röster hävdar att sekretariatet har en alltför nära koppling till Göteborgs universitet, i och med att GIG har förlagts vid sekretariatet, eller beskriver att sekretariatet i lägre grad än tidigare agerar nationellt.

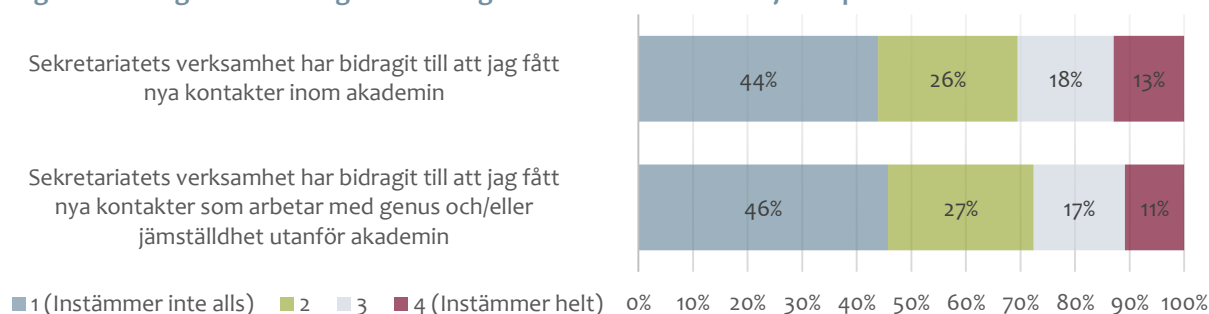
I arbetet att främja samverkan ingår även sekretariatets eget samarbete med andra organisationer. Sekretariatet har ett gediget kontaktnät av nationella, nordiska och internationella aktörer, med vilka de samarbetar. Medarbetarna beskriver att organisationen valt att arbeta i riktning mot informella, snarare än formaliserade samarbeten mellan organisationer. Angreppssättet bekräftas av representanter för samarbetsorganisationer som Oxford Research inkluderat i intervjustudien genom att de snarare refererar till samarbete med en viss medarbetare än med sekretariatet som helhet.

6.1.3.1 Kontakter med andra som arbetar med genus och jämställdhet

Av intervjupersonerna är det främst forskarna som använder sekretariatet för nätverkande. Sekretariatet bidrar därmed för forskare både som kontaktförmedlare och med en överblick över fältet. Förmedlingen av kontakter och möten sker dels genom de databaser som samlar forskare och forskning och dels genom personlig kontakt och fysiska möten på olika arrangemang. Ett par intervjupersoner noterar att funktionen att skapa fysiska forum har aktualiserats genom engagemanget i konferenserna G12 och G14 för genusforskning under 2012 och 2014. Ett fåtal andra intervjupersoner anger att sekretariatet ger liknande bidrag till dem personligen. Personer aktiva inom media/kommunikatörer kan använda sekretariatets resurser för att få kontaktinformation till forskare för att få kommentarer eller specifik information.

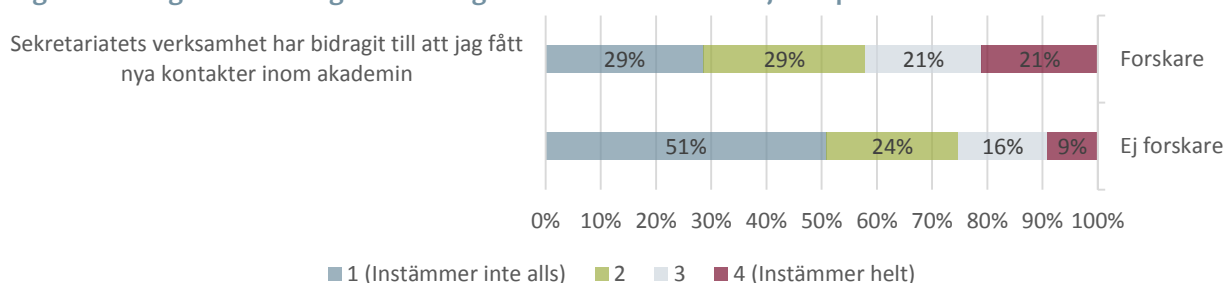
I Figur 20 redovisas hur respondenterna i verksamhetsenkäten ställer sig till påståenden om att sekretariatets verksamhet har bidragit till att de har fått kontakter såväl inom som utanför akademien.

Figur 20. Vänligen ta ställning till i vilken grad du håller med om följande påståenden

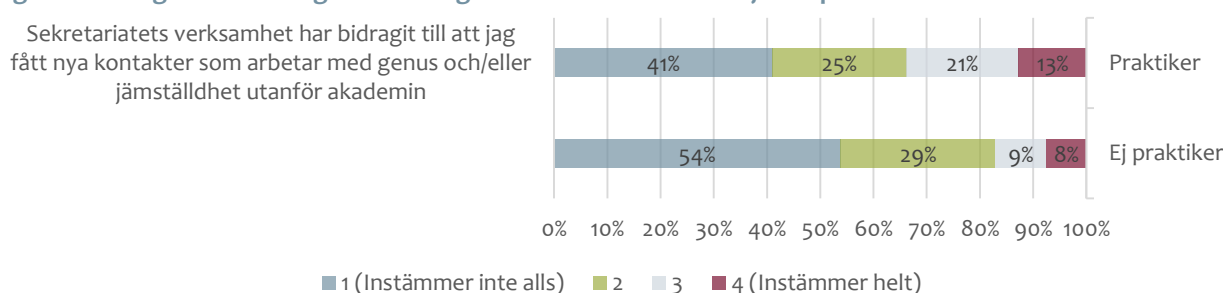
Respondenterna instämmer i ungefär lika låg grad i båda påståenden. Bortfallet är relativt lågt, endast 15 respektive 16 procent har angett Vet ej på påståendena. Det indikerar att en majoritet av respondenterna inte har fått nya kontakter genom sekretariatets förmedling. För påståendet om nya kontakter inom akademien finns en signifikant skillnad mellan forskarna och övriga respondenter. Forskarna anger i högre grad att sekretariatets verksamhet har bidragit till att de har fått kontakter inom akademien, se Figur 21.

Figur 21. Vänligen ta ställning till i vilken grad du håller med om följande påståenden

Skillnaden mellan grupperna ligger i linje med vad som framkommit tidigare i enkäten och i intervjustudien – forskarna använder i högre grad sekretariatet för att hitta evenemang som konferenser eller seminarier samt för att hitta information om och kontaktinformation till forskare. På motsvarande sätt finns en signifikant skillnad mellan praktiker och övriga respondenter när det gäller påståendet om kontakter utanför akademien, se Figur 22.

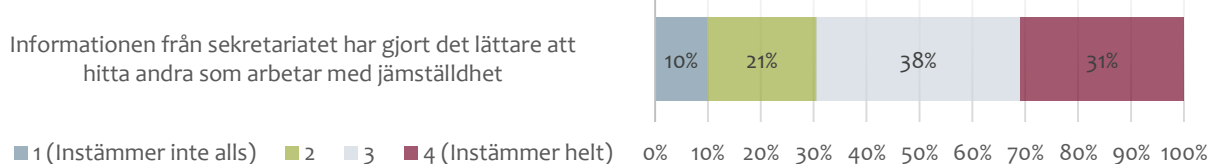
Figur 22. Vänligen ta ställning till i vilken grad du håller med om följande påståenden

Sammantaget visar nedbrytningen av statistiken att genomslaget är något större än vad som framgår av den övergripande bilden. De olika målgrupperna har i högre grad fått nya kontakter inom den sektor som de själva är aktiva inom, forskare inom akademien och praktiker utanför. Av dessa skillnader är det däremot bara den som gäller forskare som också framträder i intervjustudien. Sammantaget indikerar dock resultaten att sekretariatets bidrag till nätverkande inom olika sektorer är större än bidraget till kontakter som överbryggar sektorerna.

Respondenter som har uppgett att de arbetar med praktiskt arbete för att främja jämställdhet har även fått ta ställning till om att information från sekretariatet har gjort det lättare att hitta andra som arbetar med jämställdhet, se Figur 23.

Figur 23. Vänligen ta ställning till följande påståenden om sekretariatets verksamhet: (praktiker, n=313)

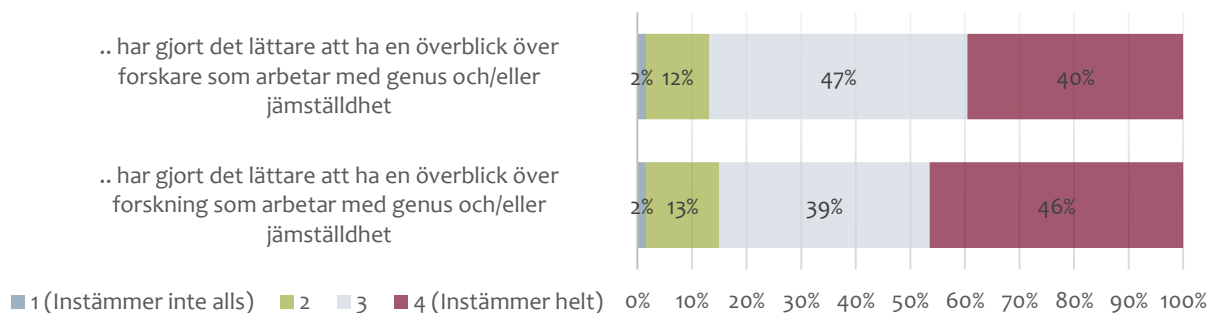

Tillsammans med nedbrytningen av statistiken nyanserar svaren den bild som respondenternas inställning till de allmänna påståendena om kontaktbyggande ger. Andelen som anger Vet ej är hög, 31 procent, men de som har svarat instämmer i påståendet i mycket högre grad än i påståendena om kontaktbyggande. Sammantaget tyder det på att en betydande del av gruppen antingen inte känner till att informationen från sekretariatet kan bidra med detta eller att de anser att det har blivit lättare att hitta andra men inte själva har utvidgat sitt kontaktnät.

6.1.3.2 Överblick över fälten genus och jämställdhet

Resultaten indikerar att endast en minoritet av intervjupersonerna och respondenterna har använt sekretariatet för att knyta nya kontakter. Jämfört med diagrammet direkt ovan, som presenterar resultat för huruvida informationen från sekretariatet har gjort det lättare att hitta andra som arbetar med jämställdhet, illustrerar diagrammet nedan att sekretariatet snarare används för att skaffa en överblick över fältet. Som beskrivs ovan anger forskare och mer teoretiskt bevandrade praktiker i högre grad att de använder informationen från sekretariatet för att skaffa sig en överblick över fältet. Forskarna i verksamhetsenkäten har fått ta ställning till påståenden om att sekretariatet har gjort det lättare att ha en överblick över forskare respektive forskning inom fältet, se Figur 24 nedan.

Figur 24. Vänligen ta ställning till följande påståenden utifrån dina erfarenheter av sekretariatets arbete: Sekretariatet... (n=143)

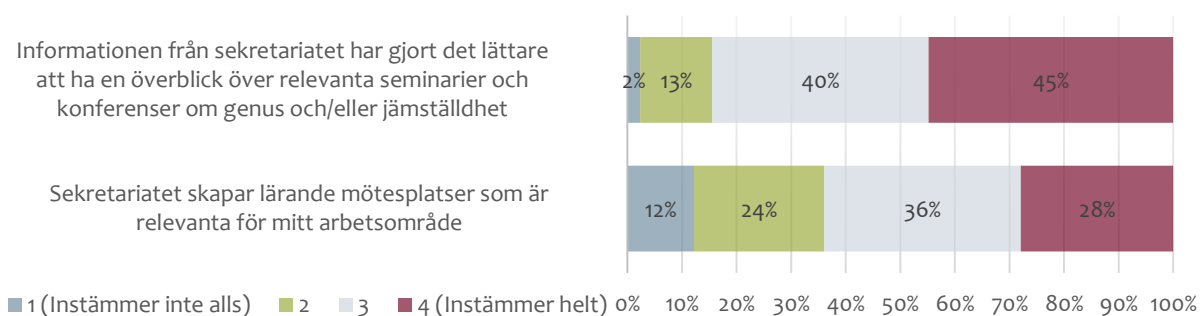

Svarsfrekvensen är hög för dessa påståenden, endast 10 respektive 11 procent har svarat Vet ej på vardera påstående. Nästan hälften av respondenterna instämmer helt i påståendena och totalt instämmer uppemot nio av tio respondenter helt eller delvis. Flera intervjupersoner påpekar dock att spridningen av genusforskning måste fokusera brett på genusforskning inom alla discipliner och inte bara på genusvetenskap, vilket flera uppfattar att den till största del gör nu. Det viktigaste är att få en överblick över forskare som arbetar med genusfrågor och nya avhandlingar på området.

I jämförelse med resultaten i föregående stycke indikerar dessa resultat att sekretariatets aktiviteter och genomslag när det gäller att samla och tillgängliggöra information skiljer sig i omfattning mot att förmedla kontakter eller samarbeten. Respondenternas inställning till påståenden om att sekretariatet bidrar till en bättre överblick över seminarier och konferenser respektive att det skapar mötesplatser följer ett liknande mönster, se Figur 25.

Figur 25. Vänligen ta ställning till i vilken grad du håller med om följande påståenden

Respondenterna instämmer i hög grad i att sekretariatet gör det lättare att ha sådan överblick. Andelen som instämmer helt eller delvis är lägre för påståendet att sekretariatet skapar mötesplatser, även om också den fortfarande utgör en majoritet. Skillnaderna mellan andelar som har svarat Vet ej ger ytterligare indikationer på att sekretariatets bidrag genom att skapa mötesplatser är lägre. Andelen som har angett Vet ej är 32 procent för detta påstående, mot 23 procent för påståendet om en bättre överblick över seminarier och konferenser.

Det finns inga statistiskt signifikanta skillnader mellan olika grupper av respondenter men forskarnas svar är i högre grad instämmande på båda påståendena. Det är rimligt att det finns en skillnad mellan forskare och övriga i detta sammanhang med tanke på hur de olika grupperna har svarat på frågan om användning av information från sekretariatet. I intervjustudien finns delade meningar om hur omfattande sekretariatets bidrag till att skapa mötesplatser är. Dels finns åsikten att sekretariatet i sig redan är en intressant och viktig mötesplats också för praktiker. Jämställ.nu nämns också av ett par personer som en bra kontaktyta. Dels efterlyses fler mötesplatser för forskare och jämställdhetspraktiker. Speciellt lyfts behovet av fysiska mötesplatser för att bygga nödvändiga

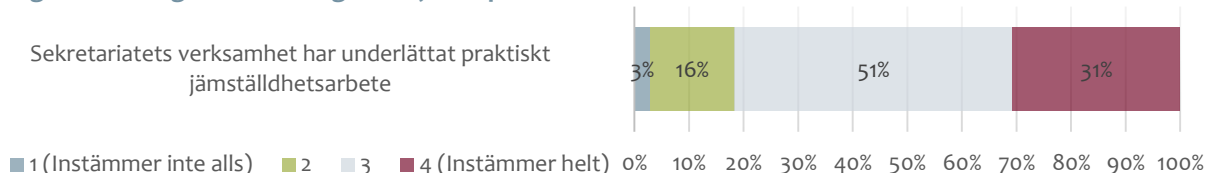
nätverk. Ett annat förslag som lyfts fram är att sekretariatet också kan fungera som resurs för att förmedla kompetens, exempelvis genom förteckningar av konsulter.

6.1.4 Sekretariatet som brygga mellan genusforskning och jämställdhetsarbete

Utvärderingen undersöker inte specifikt sekretariatets uppdrag att ge stöd till praktiskt jämställdhetsarbete, exempelvis genom JiM eller jämställ.nu. Snarare än att vara en utvärdering av detta arbete presenteras här övergripande indikationer på hur sekretariatet fungerar som brygga mellan genusforskning och jämställdhetsarbete med exempel från de specifika uppdragen. I allmänhet är intervjupersonernas bedömningar av sekretariatets bidrag till jämställdhetsarbete positiva. De flesta kommentarerna gäller användning av jämställ.nu och uppdraget JiM. En intervjuperson framhåller att hen bara har hört positiva omdömen från andra myndigheter som har deltagit i JiM och kopplar detta till att sekretariatet har anpassat uppdraget efter varje organisations specifika förutsättningar.

Verksamhetsenkäten ger också tydligt stöd till att sekretariatet fungerar som en brygga mellan genusforskning och jämställdhetsarbete. Respondenterna instämmer i hög grad i påståendet att sekretariatets verksamhet har underlättat praktiskt jämställdhetsarbete, se Figur 26.

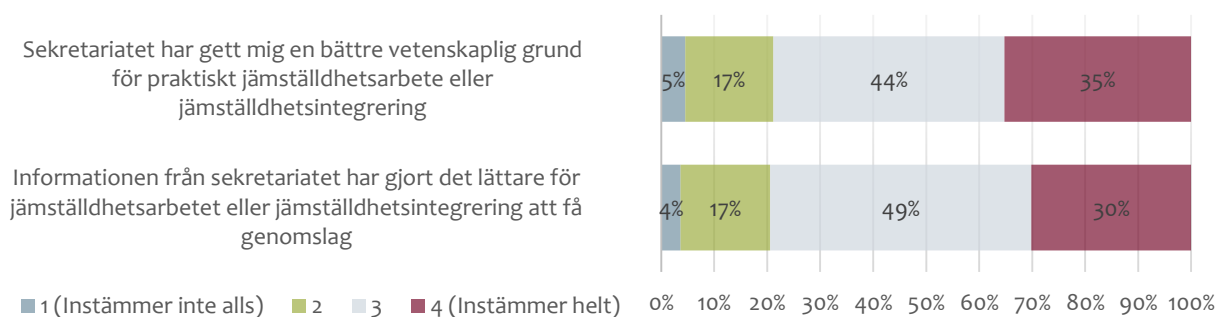
Figur 26. Vänligen ta ställning till följande påståenden om sekretariatets verksamhet

Fördelningen av svaren är tydlig men andelen som har svarat Vet ej är hög, 36 procent. Tillförlitligheten stärks av att de osäkra svaren domineras av respondenter som har angett att de inte arbetar praktiskt med jämställdhet. Resultatet av respondenternas inställning till detta påstående stärks av resultat från kommunikationsenkäten. Majoriteten instämmer helt eller delvis i motsvarande påstående.

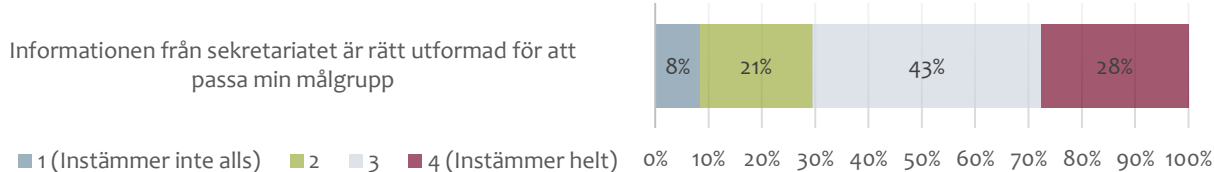
Sekretariatets bidrag till jämställdhetsarbete illustreras av intervjupersonernas beskrivningar om hur sekretariatet används. Som beskrivs i kapitlets första avsnitt och i stycket om sekretariatets bidrag till att höja kunskapsnivåer fungerar sekretariatet som kunskapskälla och som vetenskaplig grund för flera av praktikerna i intervjustudien. De respondenter i verksamhetsenkäten som har angett att de arbetar praktiskt för att främja jämställdhet har fått ta ställning till ytterligare påståenden om sekretariatets bidrag till jämställdhetsarbete, se Figur 27.

Figur 27. Vänligen ta ställning till följande påståenden om sekretariatets verksamhet: (praktiker, n=313)

Andelarna som helt eller delvis instämmer är av liknande storlek som för det övergripande påståendet ovan. Det är en tydlig indikation på att en stor grupp praktiker anser att sekretariatets verksamhet bidrar till jämställdhetsarbete och jämställdhetsintegrering, såväl för enskilda praktiker som för arbetets genomslag i stort. En stor andel av praktikerna i verksamhetsenkäten instämmer i påståendet att informationen från sekretariatet är rätt utformad för att anpassa respondentens målgrupp, se Figur 28 nedan. I detta sammanhang är det möjligt att det finns ytterligare utrymme för förbättringar. Resultatet är inte lika entydigt positivt som på andra frågor i enkäten i och med att nästan var tionde respondent inte instämmer alls och att sammanlagt cirka 30 procent inte instämmer alls eller i låg grad.

Figur 28. Vänligen ta ställning till följande påståenden om sekretariatets verksamhet: (praktiker, n=313)

Intervjustudien nyanserar de positiva omdömena om sekretariatets bidrag till jämställdhetsarbete. Vissa av de intervjupersoner som är mest insatta i att sekretariatets verksamhet identifierar att sekretariatet har genomgått en breddning i och med det ökade stödet till jämställdhetsarbete. Detta problematiseras av ett par personer som, trots att de är nöjda, efterfrågar ytterligare fokus på stöd till jämställdhetsarbete och på att tillgängliggöra

forskning och forskningsbaserade metoder för användning av jämställdhetspraktiker. Till exempel efterfrågas fler mötesplatser och kontaktytor mellan forskare och praktiker och ytterligare ansträngningar för att sprida och möjliggöra tillämpning av forskningsbaserade kunskaper.

Det finns också enstaka åsikter som är mer kritiska mot sekretariatets bidrag till jämställdhetsarbete, med motiveringen att sekretariatet är bättre på att arbeta med forskning än med praktiskt jämställdhetsarbete. Från en forskare finns ett resonemang som i sin tur problematiserar den åsikten. Medan jämställdhetsarbetet behöver få inspel från forskningen för att utvecklas anser forskaren att det är viktigt att en gräns upprätthålls mellan genusforskning och jämställdhetsarbete. Det innebär att sekretariatet behöver gå en balansgång mellan att upprätthålla en gräns mot det operativa arbetet och att försöka kommunicera över den gränsen.

6.2 SEKRETARIATETS PÅVERKAN PÅ GENUSFORSKNINGENS VILLKOR

En av sekretariatets uppgifter är att förbättra villkoren för genusforskning i Sverige. För att bevaka och påverka har sekretariatet spridit information inom ämnen som är relevanta för genusforskningens villkor, bedrivit påverkansarbete direkt riktat till aktörer vars beslut påverkar genusforskningens villkor och skapat forum för genusforskare att mötas.

En av de viktigaste kanalerna för att bevaka, analysera och granska genusforskningens villkor är nyhetsbrevet Genusperspektiv som mellan 2004 och våren 2013 gavs ut i pappersform men som numera finns på genus.se. Genusperspektiv vänder sig till genusforskare, beslutsfattare med ansvar och intresse för forskningspolitik, forskningsfinansiärer och journalister. För att mer konkret påverka de beslut som fattas har sekretariatet genomfört riktade insatser och möten för att hålla sig a jour med och påverka universitet, Veteskapsrådet, Utbildningsdepartementet och EU-kommissionen. En stor del av detta arbete sker i samarbete med andra organisationer. Bland annat anordnade sekretariatet workshops och hearings om genusforskningens villkor efter autonomireformen tillsammans med Sveriges Genusforskarförbund. Under 2011 och 2012 lades särskilt stort fokus på att bidra till införlivandet av ett genusperspektiv i den nya Innovationsstrategin för Sverige och i EU:s ramprogram Horisont 2020. Inför den svenska forsknings- och innovationspropositionen hölls ett seminarium tillsammans på ämnet med Näringsdepartementet, Vinnova och forskare vid Genus och Innovation vid Luleå Tekniska Universitet. Sekretariatet skickade också en skrivelse om jämställdhet och genusperspektiv i akademi och forskning, samt om vikten av att innovation också beaktar social innovation till regeringen. Inför beslutet om Horisont 2020 bidrog sekretariatet genom att förse EU-kommissionen med ett remissvar om vikten av ett genusperspektiv i innovationspolitiken. Dessutom deltog sekretariatet i flera europeiska konferenser på ämnet.

I detta arbete ingår att samla genusforskare inom olika discipliner vid konferenser, såsom den nationella G12-konferensen och ATGENDER:s Spring Conference 2013 där sekretariatet stod som värd. Sekretariatet har även anordnat en doktorandkurs om projektledarskap för genusdoktorander och gett stöd till

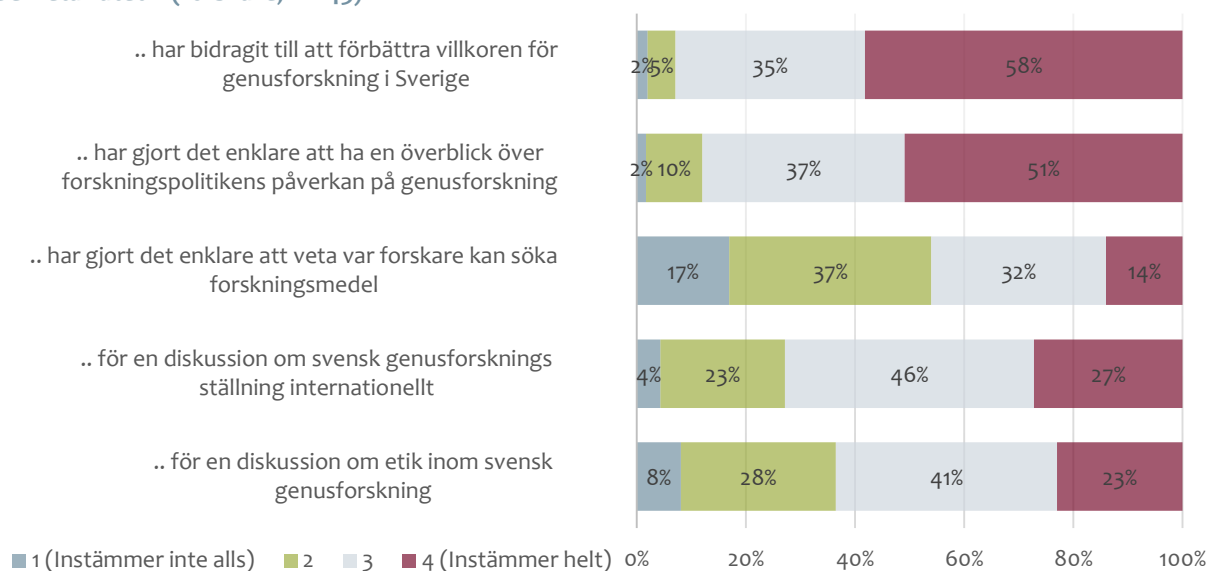
genusforskarsamhället genom att lämna ett årligt bidrag till Tidskrift för genusvetenskap samt genom att ha tagit sig an värdskap för möten mellan forskare.

Endast en minoritet av intervjupersonerna, varav de flesta är forskare, har uttalat sig i ämnet forskningspolitik och påverkan på genusforskningens villkor. Intervjupersonerna lyfter fram några aspekter av påverkan på genusforskningens villkor som de upplever att sekretariatet bidrar till. Vissa har uppfattningen att sekretariatet har fungerat som en samlade kraft för genusforskningen. Sekretariatet kan fungera som en hållpunkt som bidrar till att de frågor som är relevanta för genusforskningen lyfts och inte riskerar att försvinna från agendan i det offentliga samtalet. Den samlade funktionen kan också bidra till att det blir lättare att identifiera riktningar för forskningen.

Medan exempel på forskningspolitisk påverkan tagits upp i ett fåtal intervjuer är *bevakning* av genusforskningens villkor den funktion som beskrivs tydligast. Detta i kontrast mot att exempelvis direkt försöka påverka fördelningen av forskningsmedel. I kontexten av forskningspolitisk påverkan nämner ett par intervjupersoner också att sekretariatet spelar en roll för att sprida forskning till politiker. Det gäller både förmedling av viktiga forskningsresultat till politiker specifikt och att skapa mötesplatser för mobilisering i syfte att påverka politiken.

Slutligen i intervjustudien ges några kommentarer kring internationalisering. Precis som när det gäller spridningen av genusforskningens resultat kan en minoritet av intervjupersonerna relatera till att sekretariatet har en roll på att spela utanför Norden. Det råder enighet om att sekretariatets viktigaste arena för påverkan på genusforskningens villkor är Sverige. Några hävdar att sekretariatet kan spela en viktig och unik roll i att bevaka och sedermera återföra information från den europeiska nivån i frågor som är relevanta för genusforskningens villkor i Sverige till en svensk kontext. Några få hävdar att sekretariatet, med mer resurser, har förutsättning för att påverka EU, både forskningspolitiskt och inom genus och jämställdhet i allmänhet, eller att föra ut den svenska genusforskningen, som är av hög kvalitet, och vara en större internationell mötesplats för genusforskning. Verksamhetsenkäten ger stöd till att sekretariatet har genomslag inom detta område, men inte heller den ger en heltäckande bild av på vilket sätt, se Figur 29 nedan.

Figur 29. Vänligen ta ställning till följande påståenden utifrån dina erfarenheter av sekretariatets arbete. Sekretariatet... (forskare, n=143)

Tydligast stöd får påståendet att sekretariatet har bidragit till att förbättra villkoren för genusforskning. Trots att 31 procent av respondenterna svarar Vet ej på frågan är det en tillräckligt tydlig indikation på att sekretariatets genomslag kan styrkas. Det går också att konstatera att stödet till genusforskningen i första hand består av att sätta den i en forskningspolitisk kontext, vilket också uppmärksammas av intervjupersonerna. En mycket stor andel instämmer också i detta påstående och andelen som har svarat Vet ej är lägre, 19 procent. Däremot är det inte tydligt att sekretariatet har fått genomslag i att sprida information om möjligheter att söka forskningsmedel. Det är ett av få påståenden där en majoritet instämmer i låg grad eller inte alls. Andelen respondenter som inte anser sig kunna svara är också hög, 30 procent har svarat Vet ej. Det är inte heller något som har kommit upp i intervjustudien.

Att stötta genusforskningen kan också bestå i att utveckla den genom att föra en diskussion om frågor som är viktiga för fältet. Två påståenden undersöker genomslaget för denna typ av påverkan. Ett visst genomslag finns när det gäller diskussionen om svensk genusforsknings ställning internationellt. Majoriteten av de respondenter som har tagit ställning instämmer helt eller delvis. När det gäller att föra en diskussion om etik är resultaten inte lika tydliga. Andelen som har svarat Vet ej på detta påstående är också hela 48 procent. Det ger inget stöd till att sekretariatet har genomslag i denna fråga.

7. Slutsatser och rekommendationer

I de föregående kapitlen presenterades resultaten av Oxford Researchs datainsamling. Datainsamlingen har skett genom dokumentstudier, enkätundersökningar och en intervjustudie. I detta kapitel presenteras de slutsatser som dras utifrån det insamlade materialet och de rekommendationer som lämnas utifrån dessa slutsatser. Som utgångspunkt för den diskussion kring resultaten som leder fram till slutsatserna används de tre utvärderingskriterier som presenterades i kapitel 1. Utvärderingskriterierna är:

- **Ändamålsenlighet:** Möjligheten att uppnå mål och i vilken mån de uppfylls
- **Relevans:** Hur väl något (t.ex. mål, organisation eller aktiviteter) stämmer överens med syftet
- **Hållbarhet:** Uthållighet i satsningarnas resultat och effekter

Avsnittet är upplagt tematiskt. Varje avsnitt inleds med de rekommendationer som Oxford Research vill lämna till Göteborgs universitet. Rekommendationerna syftar till att bidra till att utveckla sekretariatets verksamhet. Efter inledande rekommendationer följer underrubriker med diskussion om de slutsatser varpå rekommendationerna grunder sig.

7.1 ÖVERGRIPANDE SLUTSATSER

Av tids- och resursskäl har utvärderingens omfattning avgränsats till sekretariatet som helhet 2009-2013. Utvärderingen inriktas mot att undersöka sekretariatets organisation och samlade aktiviteter bidrag till resultat utifrån de uppdragsformuleringar som formulerats specifikt för Nationella sekretariatet för genusforskning.

Sammantaget kan konstateras att såväl uppdragsgivare som externa aktörer uppfattar att sekretariatet är en välfungerande organisation. Uppdragsgivarna är överlag nöjda med det värde och arbete som sekretariatet genomför. Utöver sitt grunduppdrag har sekretariatet sedan 2008 åtagit sig ett antal externa uppdrag. De externa uppdragen innebär att sekretariatet har växt såväl vad gäller personal som aktiviteter.

Oxford Research har inte möjlighet att utvärdera sekretariatets externa uppdrag var för sig, men kan konstatera att sekretariatet har ett starkt genomslag särskilt när det gäller att synliggöra och sprida genusforskning. Sekretariatet har ett mycket gott anseende hos både enkätrespondenter och intervjupersoner. Särskilt anmärkningsvärd är sekretariatets förmåga att sprida information av hög kvalitet som är både relevant och på en passande nivå för samtliga respondentgrupper, såväl forskare som personer som arbetar praktiskt med jämställdhet.

För att ha förutsättning att fortsätta verka som en god värd för externa uppdrag vill Oxford Research särskilt betona vikten av att säkerställa sekretariatets förutsättningar för långsiktig styrning och ledning. I samband med att ansvaret för sekretariatet knöts närmare universitet försvann några av dess styrningsmekanismer. Uppdragsformuleringens bredd gör en alltför stor mängd verksamheter relevanta för att det ska vara möjligt att arbeta ändamålsenligt i riktning mot hållbara resultat. För att göra det möjligt att utnyttja sekretariatets

växtpotential bör de risker som är förenade med interna kompetensbortfall och bristande styrningsmekanismer adresseras. Oxford Research bedömer att det finns behov av att återupprätta en mekanism liknande den tidigare styrelsen. Vidare bör uppdraget från universitetet omformuleras i linje med den verksamhet som bedrivs vid sekretariatet idag samt för framtida räkning.

7.2 HÖGKVALITATIV VERKSAMHET I LINJE MED UPPDRAGET

Rekommendation 1. Tydliggör sekretariatets identitet och inriktning genom att renodla verksamheten i riktning mot dess styrkor:

- Fokusera på utveckling av verksamhetens styrkor – att **synliggöra genusforskning** och information om jämställdhet. Ta dagens efterfrågan på kunskap i beaktande vad gäller:
  - a. Intersektionell information.
  - b. Tematisk information.
- Förbättra träffsäkerheten i arbetet med att **främja genusforskningens villkor** genom att fatta strategiskt avgränsande beslut om verksamhetens inriktning gällande:
  - a. Målgrupp: Säkerställ träffsäkerheten gentemot politiker, beslutsfattare och forskare.
  - b. Arena för möten: Politiker och beslutsfattare verkar utifrån dagens arbetssätt vara svårare att nå än andra målgrupper. Skapa personliga möten mellan sekretariatet och målgruppen.
  - c. Arbetssätt: För att påverka genusforskningens villkor krävs mer träffsäkra insatser än för att synliggöra forskning eller samverkan. Var mer strategisk i planeringen av insatser och avgränsa insatserna till de områden där de har största möjliga verkan, dvs. Sverige och Norden (se 7.3).

7.2.1 Spridning av information om genusforskning

Resultaten av utvärderingen indikerar att sekretariatet når goda resultat när det gäller att sprida och synliggöra genusforskning. Oxford Research bedömer att den verksamhet som bedrivs i detta avseende är såväl relevant som hållbar. Sekretariatets verksamhet uppfattas förbättra tillgängligheten till information om genusforskning i Sverige och i Norden. Arbetet bedrivs med hjälp av insatser som är ändamålsenliga och relevanta. Sannolikt grundar sig de positiva svaren i enkäterna och intervjustudien i att mottagarna har stor användning av informationen. De övervägande positiva svaren i intervjustudien och i verksamhetsenkäten grundar sig sannolikt också i att de allra flesta respondenter uppfattar att sekretariatet förmedlar information som passar dem. Det indikerar att informationens utformning och svårighetsgrad passar de flesta i respondentgruppen. Det område där målgrupperna genomgående efterfrågar mer information är intersektionalitet, vilket sekretariatet inte anses täcka i tillräckligt hög grad. Ytterligare information efterfrågas också inom vissa teman, såsom utbildning och skola.

Forskare och personer som arbetar praktiskt med jämställdhet, till exempel som konsulter eller i myndighetsvärlden, använder informationen för att hålla sig uppdaterade eller för att få en överblick över fältet. Forskare använder även sekretariatet som en portal för spridning av den egna forskningen. För övriga respondenter är sekretariatet en källa till ökad kunskap om eller underlag till arbete som rör genus och/eller jämställdhet. Oavsett respondentgrupp indikerar resultaten att informationen bidrar till att höja mottagarnas kunskap i frågor som rör genus och jämställdhet. Skillnaden i påverkan på kunskapsnivån mellan forskare och icke-forskare väcker frågor om den information som förmedlas. Förklaringar till skillnaden skulle kunna vara att forskare och icke-forskare söker olika typer av information, vill ha informationen presenterad på olika sätt eller i olika kanaler, eller att forskare upplever att informationen som förmedlas håller en för låg kvalitet eller låg akademisk nivå för att höja deras kunskapsnivå.

Varken ur intervjustudien eller ur kommunikationsenkäten går det att utläsa huruvida det sätt på vilket eller de kanaler i vilka forskare skulle vilja ha informationen presenterad skiljer sig från andra respondentgrupper. En av utvärderingens tydligaste resultat är att en majoritet av forskarna, likväl som en övervägande majoritet av övriga respondenter, uppfattar att sekretariatet förmedlar kunskap av hög kvalitet. Dessutom anser en majoritet av intervjupersonerna och enkätrespondenterna, inklusive forskare, att svårighetsgraden på informationen passar dem. Vad som kan bidra som förklaring till skillnad i påverkan på kunskapsnivå är att en grupp forskare anger att den information som förmedlas håller en något för låg nivå. Informationen som håller en något för låg nivå bidrar sannolikt inte till kunskapshöjning. Intressant att notera är att en bred grupp av respondenter, inklusive medarbetare, forskare och icke-forskare, anser att forskare snarast bör betraktas som sekundära målgrupper eller ett redskap för sekretariatets spridning av forskning än som en primär målgrupp i spridningen av forskning.

Vidare kan det konstateras att forskare är något mer nischade i sin efterfrågan på information än andra respondenter. Forskare vill i något högre utsträckning än övriga få information om genusforskning, främst i Sverige men även internationellt, medan exempelvis personerna som arbetar på myndigheter vill ha mer generella ämneskunskaper. Forskare använder i högre utsträckning än övriga sekretariatet för att söka kontaktinformation till andra aktörer. Oavsett skillnaden mellan forskare och icke-forskare tyder resultaten på att sekretariatet sprider information som passar de flesta respondenter på ett sätt som också passar dem. Oxford Research bedömer därför att det finns utrymme för finslipning av former och inriktning av informationsspridningen men att vissa skillnader i nöjdhet kring informationens utformning och nivå kan accepteras.

7.2.2 Samverkan och nätverkande kring genusforskning och jämställdhet

Samverkan och nätverk är relaterat till både att synliggöra och att främja villkoren för genusforskning. En stor del av sekretariatets arbete, inte minst när det gäller påverkan på genusforskningens villkor, sker i samarbete med andra organisationer. Formerna för sådan samverkan är i hög grad informella men på grund av den interna arbetsorganisationen personbundna (se 2.7).

Sekretariatet beskrivs av flera intervjupersoner som ett nav eller en ”spindel i nätet” för genusforskning. Trots beskrivningen indikerar resultaten från intervjustudien och verksamhetsenkäten att genomslaget vad gäller sekretariatets bidrag till samverkan och nätverkande är lägre än genomslaget för synliggörandet av forskning. Resultaten av utvärderingen indikerar att sekretariatet bidrar till att skapa en överblick över genusforsknings- och jämställdhetsfältet, särskilt över forskning men även över forskare. Däremot är det få respondenter som anger att sekretariatet bidrar till faktiskt nätverkande i form av att de får nya kontakter inom fältet. Istället används information från sekretariatet för kontaktförmedling. Genomslaget verkar vara något högre hos forskare och media än hos andra respondentgrupper.

7.2.3 Villkoren för genusforskning av hög (internationell) klass

Enligt uppdragsformuleringen från universitetet ska arbetet innehålla flera olika delar; skapa mötesplatser och stödjande nätverk för genusforskningen, följa och analysera genusforskningens utveckling och öka kunskapen om genusforskning hos beslutsfattare. Detsamma gäller för den ursprungliga uppdragsformuleringen från regeringen.

Sekretariatets bidrag till att förbättra genusforskningens villkor är betydligt mer svårbedömt än dess bidrag till att synliggöra genusforskning. En anledning till det är att sekretariatet har använt flera verktyg för att åstadkomma påverkan på nationell och internationell nivå. Bredden av insatser – alltifrån ekonomiskt stöd till Tidskriften för genusvetenskap, möten med politiker och skrivning av remissvar, samt konferenser och seminarier – gör det svårt att få en överblick över arbetet. Det är emellertid inte bara Oxford Research som anser insatserna vara svåröverskådliga – även medarbetare vid sekretariatet anser sig ha svårt att överblicka arbetet och tolkar uppdraget på olika sätt. För vissa medarbetare handlar det om att hävda genusforskningens ställning i forskningspolitiken, medan det för andra handlar mer om forskningspolitikens innehåll och jämställdhet inom akademien. En anledning till den stora bredden av tolkningar kan vara att sekretariatet upplevt det som problematiskt att vara träffsäker i sitt arbete för genusforskningens villkor, till exempel när det gäller att få gehör för diskussioner om genusforskningens villkor på politisk nivå.

En viktig skillnad mellan påverkan på genusforskningens villkor och övrig verksamhet är att den förstnämnda troligtvis är relevant för en betydligt mindre grupp respondenter än synliggörandet av genusforskningens resultat. Det tydliggörs av att en betydligt mindre grupp intervjupersoner kan uttala sig därom, jämfört med en majoritet som har åsikter om spridningsarbetet. Eftersom frågan är relevant för en mindre grupp är det av

yttersta vikt att aktiviteterna också är mer träffsäkra. En del av uppdraget handlar om kunskapshöjning för att förmå beslutsfattare att få upp ögonen för genusforskningen och dess villkor. Användningen av sekretariatets webbplats genus.se och de, om än få, intervjuer som genomförts med beslutsfattare som är intresserade av genusforskning, indikerar att denna målgrupp är den som sekretariatet har svårast att nå. Politikerna i intervjustudien anger att få i deras omgivning känner till eller tar del av information från sekretariatet.

När det gäller att skapa mötesplatser är forskare något mer positiva än övriga respondenter. Forskare som deltagit i intervjustudien eller som varit respondenter i enkäterna anger att sekretariatet bidrar till att förbättra genusforskningens villkor, till exempel genom att agera stöd i forum där genusforskningen ifrågasätts. Forskarna verkar ha en mer positiv bild av sekretariatets positiva påverkan på genusforskningens villkor än politikerna själva. Flera av forskarna hänvisar till att det *fortfarande* finns ett behov av stöd till genusforskning, och att det motiverar sekretariatets existens.

Svårigheterna att träffa rätt i detta arbete indikerar att det finns anledning för sekretariatet att vara mer strategisk i sitt val av aktiviteter och målgrupp. Ett första steg i detta arbete skulle vara att definiera, och möjligen smalna av, uppdraget att förbättra genusforskningens villkor och tydliggöra mer specifikt vem som ingår i målgruppen.

7.3 ARENOR FÖR SEKRETARIATETS VERKSAMHET

Rekommendation 2. Avgränsa verksamheten till geografiska arenor där sekretariatet har möjlighet att göra avtryck och där sekretariatets närvaro är som mest relevant för dess målgrupper:

- De två mest relevanta arenorna för allt arbete som sekretariatet bedriver är Sverige och Norden.
- Vad gäller verksamhet med inriktning utanför Norden bör den avgränsas till EU. I huvudsak bör aktiviteterna avgränsas till att sekretariatet följer, och analyserar utvecklingen för att sedan ”rapportera hem” för att förse målgrupper i Norden med information. Använd de väletablerade existerande nätverk som sekretariatet deltar i, såsom ATGENDER och EIGE, för påverkan på EU-nivå.

Formellt sett ingår att förbättra villkoren för genusforskning av hög internationell klass och att underlätta svensk genusforsknings internationalisering i sekretariatets uppdrag. Som indikerades ovan bidrar sekretariatet till att göra information om genusfrågor inom och utanför Sverige mer tillgänglig. Framförallt är det i en svensk och nordisk kontext som sekretariatets verksamhet verkar ha verkan. Inom dessa arenor är verksamheten såväl relevant som ändamålsenlig och hållbar. I detta sammanhang betonar såväl medarbetare som samarbetspartners vikten av att nyttja nätverk, till exempel det nordiska NING-nätverket, där sekretariatet är en mycket uppskattad aktör. När det istället gäller påverkan på tillgången till information om genusfrågor utanför Norden är resultaten

från verksamhetsenkäten mindre tydliga. En stor andel av respondenterna, och särskilt forskarna, anger Vet ej på om sekretariatet gjort information om genusfrågor utanför Norden mer tillgänglig. Trots att de resultat som genereras är positiva tyder benägenheten att svara Vet ej på att respondenterna har svårt att uttala sig om sekretariatets genomslag i denna fråga. Anledningar till det kan vara många, såsom att de själva inte söker sådan information, att de inte har kunnat urskilja påverkan av sekretariatet i sådan mån att de kan ta ställning eller att de inte uppfattar att det är sekretariatets uppdrag. Respondenterna är emellertid inte ensamma om att ifrågasätta internationaliseringens betydelse då ifrågasättanden om internationaliseringens roll och innebörd för verksamheten återfinns även som ett tydligt inslag hos medarbetarna.

Trots otydligheterna i såväl enkätsvar som i medarbetarnas uppfattning av internationaliseringens innebörd kan vi urskilja en klar majoritet av intervjupersonerna som anser att sekretariatets viktigaste arenor är Sverige och Norden. Det gäller särskilt för spridning av genusforskning. Ett av de uppdrag som ligger i linje med internationaliseringsuppdraget är den lokala satsningen GIG, med sin inriktning mot att främja samverkan mellan svenska och utländska forskare inom genusområdet. Trots att GIG har internationella inslag ligger dess huvudfokus lokalt, mot Göteborgs universitet. Flera intervjupersoner betonar att sekretariatet inte får tumma på sitt nationella uppdrag till förmån för lokal påverkan. Närheten till universitetet förväntas användas för att stärka sekretariatets vetenskapliga grund, inte för lokal förankring. Ändå indikerar statistiken för genus.se att lokal media och regionala offentliga organisationer står för en relativt stor andel av besöken, vilket tyder på att sekretariatet har en lokal förankring.

De flesta intervjupersoner och enkätrespondenter kan uttala sig om sekretariatets nationella och i viss mån den nordiska verksamheten. Färre har erfarenhet av det internationellt inriktade arbetet. När det gäller utomnordisk aktivitet återfinns ett fåtal, men tydliga, röster. Den vanligast förekommande åsikten är att sekretariatet bör fokusera på att bevaka och återrapportera frågor som påverkar genusforskningens villkor i Sverige från EU-nivån till Sverige. En majoritet av forskarna som besvarat verksamhetsenkäten menar att sekretariatet även för en diskussion om svensk genusforsknings ställning internationellt. En anledning att lyda rådet om återrapportering är att det, som flera intervjupersoner påpekar, krävs alltför stora ekonomiska och personalmässiga resurser att påverka i relevanta sammanhang på EU-nivå på ett sätt som har möjlighet att påverka genusforskningens villkor. Det skulle alltså vara svårt att nå en ändamålsenlig verksamhet med hållbara resultat inom detta område, även om det i sig är rimligt att anta att de aktiviteter som genomförs är relevanta. Därför bör sekretariatet också i detta sammanhang i största möjliga mån utnyttja sina befintliga nätverk på EU-nivå, såsom ATGENDER och EIGE, i sina eventuella försök att påverka politiska processer på EU-nivå. Ett par aktörer i sekretariatets EU-baserade nätverk betonar också att sekretariatets främsta påverkan på EU-nivå kan komma av att bidra till nätverken genom att samla svensk genusforskning.

7.4 FOKUSFÖRSKJUTNING FRÅN GENUS TILL GENUS OCH JÄMSTÄLLDHET

Rekommendation 3. Formulera om det övergripande uppdraget (se rekommendation 4) avseende den del av verksamheten som rör jämställdhet:

- Arbetet för att sprida information om jämställdhet är uppskattat och bör fortgå. Grunden för sekretariatets informations-spridande arbete är forskning varför fokus inom jämställdhetsområdet bör ligga på relevant forskning.
- Inled dialog med aktörer som förmedlat kritik om jämställdhetsarbetet för att avgöra hur och i vilken mån kritiken bör tas i beaktande i sekretariatets framtida arbete.

Oxford Research tar sikte på att utvärdera sekretariatet som helhet och inte enskilda uppdrag, och ställer sig frågan i vilken mån som sekretariatets verksamhet med hjälp av enskilda externa uppdrag har förändrats mellan 2009 och 2013. Även om sekretariatet hade kunnat arbeta med de frågor som faller inom ramen för de externa uppdragen, även om dessa inte funnits, innebär tilldelningen av de externa uppdragen att uppgifterna per definition faller inom ramen för vad sekretariatet förväntas uträtta. Med sin internationella karaktär kan GIG och NIKK:s anses ligga inom ramen för uppdraget.

Sekretariatets arbete med jämställdhetsintegrering tog fart i och med Jämi-uppdraget 2008-2010. Innan dess hade sekretariatet inte i någon vidare utsträckning arbetat med jämställdhetsfrågor. Eftersom jämställdhet inte omnämns i universitetets uppdragsformulering går det att ifrågasätta om det faller inom ramen för sekretariatets uppdrag. Samtidigt nämndes spridning av jämställdhetsforskning, men inte praktiskt jämställdhetsarbete, i propositionen som förelåg regeringens beslut att inrätta sekretariatet.

Trots att det går att ifrågasätta jämställdhetsintegreringsuppdragen Jämi, JiM och jämställ.nus inpassning i sekretariatets uppdrag uppskattar de flesta intervjupersoner och respondenter i enkäterna sekretariatets jämställdhetsarbete. I detta avseende är det intressant att påpeka att denna positiva bild framkommer trots att utvärderingen sannolikt inte når en majoritet av användarna av den jämställdhetsinriktade verksamheten. På så sätt är den verksamhet som bedrivs hållbar – den når beständiga resultat hos mottagarna – samtidigt som det kan ifrågasättas om den är relevant. De positiva svar som genererats inom ramen för utvärderingen gäller emellertid jämställdhet i allmänhet och inte jämställdhetsintegrering i synnerhet.

Trots positiva resultat ifrågasätter såväl uppdragsgivare och medarbetare som forskare och personer som arbetar praktiskt med jämställdhet huruvida det egentligen ryms i sekretariatets uppdrag att arbeta med jämställdhet. Dessutom finns en grupp intervjupersoner som ifrågasätter arbetet med jämställdhet, vilket sekretariatet bör ta i beaktande. För flera forskare är det viktigt att särskilja genusforskningen från praktiskt

jämställdhetsarbete. Sannolikt härstammar dessa argument från en historiskt sett komplicerad relation mellan jämställdhetsarbete och genusforskning. Men även om genusforskningen historiskt sökt distansera sig från jämställdhetsarbetet för att inte verka politiserad³⁰ hävdar vissa forskare att aktivismen för jämställdhet³¹ i det närmaste är en del av eller ofrånkomligen förekommer i samklang med genusforskningen. Utifrån det sista argumentet kan spridning av genusforskning för att underlätta praktiskt jämställdhetsarbete tolkas utgöra en del av uppdraget. Även om praktiskt arbete för jämställdhet kan tolkas falla inom ramen för uppdraget råder en relativt stor enighet om att jämställdhetsintegrering inte faller inom uppdragsformuleringen. För att fortsätta arbeta med det skulle det därför behöva skrivas in i uppdragsformuleringen. Innan sekretariatet fick som externt uppdrag att driva Jämi, år 2008, hade jämställdhetsintegrering inte ingått i verksamheten. De omfattande jämställdhetsintegreringsuppdrag som sedermera har tillkommit innebär en tydlig förskjutning av sekretariatets verksamhet. För det första innebär det en breddning av verksamheten utöver kärnsekretariatets initiala verksamhet till att möjliggöra nya projektbaserade uppdrag. För det andra innebär det en förskjutning av verksamhetens inriktning från att vara strikt inriktad mot frågor som rör genus till att även inkludera frågor som rör jämställdhet och jämställdhetsintegrering.

---

³⁰ Jordansson, B (2005) *Jämställdhet och Genusforskning: Kartläggning av kunskapsutbytet mellan praktik och forskning*, i SOU 2005:66. Forskarrapporter till Jämställdhetspolitiska utredningen. Fritzes: Stockholm.

³¹ Se till exempel Brown, W. (2008) *Att vinna framtiden åter: Texter om makt och frihet i senmoderniteten*, Stockholm: Atlas

7.5 BRED(A) UPPDRAGSFOMULERING(AR) GER OTYDLIGA RAMAR

Rekommendation 4. Formulera om uppdraget från universitetet för att skapa tydligare ramar för verksamheten:

- Omformulera uppdragsformuleringen från universitetet så att den med utgångspunkt i de befintliga uppdragsformuleringarna passar bättre för den verksamhet som sekretariatet avser bedriva. Med fördel kan de hos medarbetare och externa aktörer vedertagna begreppen *främjandeuppdraget* och *spridningsuppdraget* användas.
- Säkerställ flexibilitet i uppdragsformuleringen och fastställ sekretariatets möjlighet att ta externa uppdrag.
- Använd uppdragsformuleringen för att med integritet avväga vilka uppdrag som passar in i sekretariatets uppdragsformulering, långsiktiga mål och arenor.
- Undvik terminologi som lämnar stort utrymme för tolkning, såsom *synliggöra*, *sprida* eller *förbättra*, i det fall att uppdragsformuleringen inte operationaliseras i tydliga mål, indikatorer och aktiviteter. Fastställ tydliga definitioner av avgörande begrepp för sekretariatets verksamhet (exempelvis genus, jämställdhet och internationalisering).
- Definiera vilka som är sekretariatets primära och sekundära målgrupper för respektive uppdrag.

Rekommendation 5. Operationalisera uppdragsformuleringen med ett system för uppföljning baserat på tydliga verksamhetsmål:

- Utarbeta med grund i uppdragsformuleringen tydliga mål för sekretariatets långsiktiga effekter (3-5 år) och kortsiktiga resultat (1 år).
- Utarbeta ett uppföljningssystem som kan användas såväl på sekretariatet som helhet som på de enskilda uppdragen och kombinera det med de styrmedel som föreslås i rekommendation 6.
- Sätt upp tydliga (kvantitativa och kvalitativa) indikatorer för att mäta måluppfyllelsen på kort respektive lång sikt. Indikatorerna används för rapportering i de årliga verksamhetsberättelserna för respektive uppdrag och som underlag i verksamhetsplanering.
- Formulera aktiviteter, baserade på mål och indikatorer, med tydlig inriktning mot respektive relevant målgrupp.

I samband med att ansvaret att hålla ett sekretariat förlades på Göteborgs universitet 2009 godkände rektor en ny uppdragsformulering för sekretariatet. Den lägger dels en grund för kärnsekretariatets verksamhet och sätter dels en ram för verksamheten och de externa uppdragen. Även om sekretariatets uppdragsformuleringar tillkommit vid olika tidpunkter sedan inrättandet liknar de i huvudsak varandra.

Uppdragsgivare hänvisar huvudsakligen till den uppdragsformuleringen som ingick i förordningen i sin tolkning av sekretariatets uppdrag. Medarbetare talar på ett mer generellt plan om uppdraget som tudelat; spridningsuppdraget och främjandeuppdraget. Det föregående förefaller uppfattas som särdeles omfattande eller viktigt. Det överensstämmer med den tolkning av uppdraget som finns hos deltagarna i intervjustudien. De betonar först och främst spridning av genusforskning. Därutöver nämns att sekretariatet ska vara en nod för genusforskning och i några fall att de ska bidra till att förbättra genusforskningens villkor.

Oavsett vilken eller vilka av uppdragsformuleringarna som används vittnar sätten på vilka uppdragen specificeras om att uppdraget har en stor bredd. Även den terminologi som används i uppdragsformuleringen bidrar till en bredd i uppdraget. I uppdragsformuleringen från universitetet används begrepp som synliggöra, förbättra, underlätta, sprida och främja. De begrepp som används är av sådan art att de indikerar sikte på en relativt lång tidshorisont av effekter på genusforskningen. Synliggörande, förbättring eller underlättande kan knappast förväntas ske i en handvändning. Dessutom innehåller den inga skrivningar om möjligheten att ta externa uppdrag.

Samtidigt går det inte att i absoluta termer bedöma aktiviteternas ändamålsenlighet eftersom sekretariatet inte har operationaliserat uppdragsformuleringen i tydliga mål att förhålla sin verksamhet till över tid. Det gör att det inte går att hävda att sekretariatets aktiviteter inte är relevanta i förhållande till uppdragen, men inte heller att de täcker in hela sitt uppdrag. Uppdraget är så brett formulerat att det lämnar stort utrymme för tolkning gällande såväl spridningens och främjandets omfattning, subjekt, samt geografiska och tematiska inriktning. Även om det råder en relativt samstämmig tolkning av sekretariatets uppdrag är uppdragsformuleringarna av sådan art att de sätter upp någon tydlig ram för verksamhetens inriktning. Oxford Research bedömer att det i alltför hög utsträckning saknas stringenta samband mellan de breda uppdragsformuleringarna, de aktiviteter som sekretariatet genomför och tydligt uppsatta utfallsmål för verksamheten, på basis av vilka enskilda aktiviteter skulle kunna bedömas. De breda uppdragsformuleringarna påverkar möjligheten för verksamheten att på längre sikt vara såväl hållbar som relevant och ändamålsenlig. För närvarande gör bredden i formuleringarna att få verksamheter kan bedömas vara irrelevanta, eftersom en så stor bredd av uppdrag passar in.

7.6 BEHOV AV UTVECKLADE STYRNINGS- OCH LEDNINGSFUNKTIONER

Rekommendation 6. Utveckla styrmedel för strategisk planering av verksamhetens inriktning och ekonomi:

- Tillsätt en styrelse med inriktning mot verksamhetens strategiska planering, budgetering, användning av anslagna medel samt organisering och kompetensförsörjning i tillägg till det insynsråd som planeras. Lägg inte ansvaret på men begär stöd från universitetet för att säkerställa tillgången till styrmedel.
- Tillsätt ett insynsråd med fokus på verksamhetens inriktning. Säkerställ att kompetenser inkluderas som kan bidra till utveckling särskilt vad gäller genusforskningens relation till jämställdhet(sforskning), intersektionalitet och internationalisering.
- Använd det uppföljningssystem som presenterades i rekommendation 5 vid verksamhetsplanering för att knyta samman kort- och långsiktig planering samt externa uppdrag med det övergripande uppdraget.

Rekommendation 7. Ta fram en modell för resultatstyrning utifrån tydligt formulerade mål:

- Använd en styrelse som stöd för ekonomistyrning. Styrelsen bör bidra med att ta fram framåtsyftande budgetunderlag eller motsvarande dokument där framtida förväntade intäkter och kostnader kan utgöra ett verktyg för utvecklingen av sekretariatet.
- Ett tydligt framåtsyftande budgetunderlag där hänsyn tas till sambandet mellan intäkter, rörliga och fasta kostnader samt volym och med en övergripande plan med förhoppningar och förväntningar inför det kommande året eller åren som underlättar för ledningens möjlighet att sätta mål för verksamheten samt kunna mäta, följa upp och återrapportera prestationerna.

7.6.1 Stort ansvar för styrning vilar på ledning

När uppdraget att hålla ett sekretariat för genusforskning knöts närmare universitetet innebar det en förskjutning av ansvaret för verksamheten från regeringen till universitetet. Oxford Research har ingen anledning att ifrågasätta placeringen av sekretariatet vid Göteborgs universitet under förutsättning att placeringen är förenad med att de förutsättningar som verksamheten behöver för långsiktig planering är uppfyllda. Närheten till universitetet förväntas bidra med en vetenskaplig förankring till verksamheten, vilket bidrar med legitimitet för sekretariatet att sprida forskning. Den analys av sekretariatets förutsättningar för styrning och ledning som ges nedan gäller enbart för den del av verksamheten som faller direkt under universitetets ansvar att hålla ett nationellt sekretariat för genusforskning.

I samband med att ansvaret för sekretariatet förflyttades till universitetet ersattes även den styrelse som tidigare styrde sekretariatet med ett insynsråd, som senare kom att läggas ner. Därutöver tillkom en ny uppdragsformulering, som författades av sekretariatet. Den av rektor godkända uppdragsformuleringen innehåller inte lika tydliga skrivelser som förordningen om hur sekretariatet ska styras och ledas. Trots att sekretariatet knöts närmare universitetet innebar det för sekretariatets del färre krav om styrning och ledning. Sekretariatet har kommit att bli en relativt självständig enhet vid universitet. Styrelsen hade till uppgift att besluta om planering, budgetering och användning av de medel som anslås för sekretariatets verksamhet eller ställdes till sekretariatets förfogande. Sedan universitetet fick ansvaret för sekretariatet och insynsrådet lagts ner ligger ansvaret för styrning (inklusive strategisk planering av verksamhetens inriktning och ekonomistyrning) på sekretariatet själva, med huvudansvar hos föreståndaren. Sekretariatet har stort utrymme att forma och styra verksamheten, vilket sker genom föreståndarens dialog med andra aktörer. Inget av de fora som idag ger inspel till styrning har som specifikt syfte till att bidra till styrning av sekretariatet, utan gör nedslag i verksamheten utifrån sina respektive roller eller agendor. De är dessutom till stor del baserade på föreståndarens goda relation med universitet och dess ledning. Den personbundna styrningen saknar långsiktighet på så sätt att de riskerar att raderas om antingen föreståndaren eller universitets ledning byts ut. Oxford Researchs bedömning är att avsaknaden av styrningsmekanismer inte är hållbar i längden då strategisk verksamhetsplanering och ekonomistyrning behövs för att sekretariatet ska kunna bedriva verksamheten på ett ändamålsenligt sätt.

Även om sekretariatet i sig inte är något projekt eller program har verksamheten flera inslag som gör det möjligt att applicera teori om styrning av stora program och projekt på verksamheten.³² Dels agerar sekretariatet värd för flera projekt och andra tidsbegränsade uppdrag. Dels kan sekretariatets verksamhet i sig liknas vid ett projekt genom sin (delvis) tidsbegränsade finansiering från externa ägare, interna ledning och styrning från flera uppdragsgivare som inte är direkt kopplade till verksamheten. Andersen³³ skiljer på ägarskap och styrning och påpekar att en sammanhållande funktion för styrning är särskilt viktig i verksamheter med många intressenter.

Utifrån Andersens synvinkel riskerar avsaknaden av en långsiktig styrningsfunktion att lägga alltför stort ansvar för en stringent verksamhet på verksamhetens ledning. För sekretariatets del skedde denna ansvarsförskjutning i samband med att ansvaret för sekretariatet överfördes till universitetet. Universitetet har till ansvar att hålla ett sekretariat, men har inte för avsikt att styra dess verksamhet. Andersen betonar vikten av ett aktivt ägarskap som en förutsättning för långsiktig hållbarhet i projektbaserad verksamhet. Ett aktivt ägarskap kopplar samman den projektbaserade organisationen med basorganisationen och lägger grunden för styrning. Eftersom det i sekretariatets fall inte finns någon aktiv ägare kan konstateras att ett alltför stort ansvar för verksamhetens styrning läggs på dess ledning.

---

³² Jmfr. Brulin, G. & Svensson, L. (2012) *Managing Sustainable Development Programmes – A Learning Approach to Change*. Gower Publishing Limited.

³³ Andersen, E. (2008) *Rethinking Project Management: An Organizational Perspective*. London: Prentice Hall.

7.6.2 Behov av bättre verktyg för (ekonomi)styrning

För närvarande saknas tydliga styrningsmekanismer för sekretariatet inom de områden som styrelsen tidigare ansvarade för. I egenskap av ansvarig för att hålla sekretariatet bör Göteborgs universitet agera aktiv ägare till sekretariatet. Det innebär inte att universitetet behöver vara direkt involverad i styrningen av sekretariatet men att universitetet bör bidra till att säkerställa uppfyllnad av sekretariatets förutsättningar för långsiktighet i verksamheten. En sådan förutsättning är att förse sekretariatet med verktyg för styrning och utveckling.

Oxford Research har vetskap om att nytt insynsråd (så kallat expertråd) ska instiftas. Insynsrådets ledamöter kommer enligt planen i första hand att ha kompetenser med koppling till genusforskningen. För att säkerställa att sekretariatet har tillgång till alla nödvändiga kompetenser för sitt styrningsarbete bedömer Oxford Research att styrningsfunktionerna även bör omfatta de kompetenser som är förenliga med den tidigare, av regeringen tillsatta, styrelsens uppdrag. En alternativ organisering för styrningen är att två separata organ upprättas; ett med inriktning mot verksamhetens strategiska inriktning inom området genusforskning och ett med inriktning mot verksamhetens strategiska planering, budgetering, användning av anslagna medel samt organisering och kompetensförsörjning. Det förstnämnda bör inkludera kompetenser som representerar genusforskningens bredd och sekretariatets verksamhetsområden och arenor. Det sistnämnda bör förutom sekretariatets ledning innehålla personer med kompetens inom ekonomistyrning och styrning av offentliga organisationer.

Det redovisningssystem som används av sekretariatet idag bidrar till en reaktiv ekonomistyrning. Det vill säga att det är uppföljningsbudgetar som används som dokumentation och inte resultatbudgetar som ett proaktivt stöd för att kunna hantera, stödja och planera i syfte att sätta eller nå sekretariatets uppdrag och mål. Det gör det inte heller möjligt för Oxford Research att bedöma relevansen eller ändamålsenligheten i den ekonomiska planeringen. När årsresultaten för sekretariatet studeras syns att kostnadssidan i förhållande till intäkterna skulle kunna belastas ytterligare. Det bör finnas utrymme att ta fram en modell för hur sekretariatet ska prioritera styrning av medelsanvändning och ansökan av medelsanslag. Ett proaktivt förhållningssätt istället för att en ledning i efterhand vid budgetuppföljning räknar ut att de faktiska kostnaderna hamnar under medeltillgången, vilket ingenting säger om huruvida medarbetarna i verksamheten arbetar effektivt eller produktivt under innevarande år.³⁴

Ekonomistyrningsverket anser att verksamheter som finansieras med statliga medel i första hand bör återrapportera verksamhetsresultat i form av genomförda prestationer, vilket i sekretariatets fall skulle kunna vara exempel på utförda uppdrag, tjänster, aktiviteter och så vidare. Robert S. Kaplan och Marvin Bower vid Harvard Business School menar att statligt finansierade verksamheter måste mäta framgång genom hur de når upp till och tillfredsställer sina ägare och intressenters behov. Verksamheterna måste fastställa konkreta och mätbara mål för sina uppdrag och för att nå sina målgrupper. För att mätningar från en verksamhets processer ska kunna användas effektivt i ett styr- och förbättringsarbete krävs kunskap om hur denna variation kan

---

³⁴ Robert S. K. (1999), *Balanced Scorecard for Public Sector Organizations*; Harvard Business School, Report Volume 1, Number 2.

åskådliggöras, analyseras och hanteras. Variation mellan individer och organisationer måste förstås för att verksamheter och processer i de offentliga systemen skall kunna utvecklas och förbättras.³⁵

7.7 SÄKRA KOMPETENSFÖRSÖRJNING OCH SYSTEM FÖR KOMPETENSÖVERFÖRING

Rekommendation 8. Säkra kompetensförsörjning och ett förbättrat system för kompetensöverföring med hjälp av säkra anställningar och vidareutveckling av befintlig ansvarsstruktur:

- Våga tillsvidareanställa personal – det finns ett ekonomiskt utrymme som kan tas tillvara särskilt med förbättrad ekonomisk planering. Uppdragen är visserligen tidsbegränsade men är tillsammans med grunduppdraget långsiktigt nog för att planera för en långsiktig verksamhet.
- Skapa ett system för kompetensöverföring baserat på hängrännor istället för dagens stuprör i verksamheten. Det görs genom säkerställande av nödvändiga förutsättningar, såsom att medarbetare känner säkerhet, känner sig behövda och värdefulla, har tydliga ramar för sina uppdrag, och att det finns ett tydligt ledarskap, och via forum för möten yrkeskategorier och projekt emellan. Målet bör vara att det i teorin för samtliga medarbetare ska finnas annan tillsvidareanställd personal som kan täcka upp vid oförutsedda arbetstoppar eller frånvaro.
- Formalisera samarbeten med andra organisationer till att bli samarbeten mellan organisationer snarare än samarbeten mellan personer.

Som indikerades ovan utgör uppdragsformuleringarna otydliga ramar för sekretariatets verksamhet. Uppdragsformuleringarna lägger grunden för sekretariatets interna organisation och kompetensförsörjning på flera sätt. Dels på så sätt att det krävs olika typer av kompetenser vid sekretariatet beroende på vilket uppdrag som ska genomföras. Dels genom att uppdragsformulering sätter upp ramarna för vad personalen förväntas generera för resultat och effekter på lång sikt. Trots otydliga ramar och bristfälliga (ekonomi)styrningsfunktioner har sekretariatet lyckats etablera en välfungerande verksamhet som växt avsevärt under de senaste åren. Sekretariatets medarbetare är eniga om att de har kompetenta kollegor och att sekretariatet i huvudsak har rätt kompetenser för att genomföra uppdragen. Dessutom är medarbetarna eniga om att sekretariatet är en välfungerande arbetsplats. De frågor som diskuteras nedan bör snarare betraktas som

³⁵ Elg, M Professor Linköpings Universitet (2013), Mätningar för bättre styrning – att synliggöra och hantera variation för styrning och förbättring av offentlig verksamhet

risker än som akuta problem för sekretariatets verksamhet. Dessa risker uppkommer till följd av det faktum att det saknas tydliga uppdragsformuleringar och finns behov av förbättrade system för styrning.

Trots att medarbetarna hävdar att ledningen har löst akuta personalbrister när sådana uppkommit understryker flera av dem att sekretariatet ibland varit beroende av ”personalens goda vilja” för att arbeta igenom arbetstoppar. Ett par medarbetare beskriver personalen som ambitiös och en medarbetare använder uttrycket ”sky is the limit” för att illustrera att det alltid finns möjlighet att genomföra mer genom att lägga ner mer tid på uppdragen. Att medarbetarna beskriver varandra som ambitiösa kan betraktas som en styrka men riskerar att, utan ramar och tydliga målsättningar för verksamheten som helhet, riskera att orsaka personalpolitiska problem³⁶ för sekretariatet på längre sikt.

Ansvarsstrukturen inom sekretariatet uppfattas avsevärt ha förbättrats genom indelning i enheter med verksamhetsansvariga. Trots det hävdar medarbetarna att arbetet i uppdragen sker isolerat. Avsikten att skapa synergier mellan uppdragen verkar minskas av att det saknas system för kompetensöverföring. Utan funktioner för kompetensöverföring riskerar kompetenserna hos medarbetare förbli lika isolerade som uppdragen. Att medarbetare känner säkerhet i organisationen, känner sig behövda och värdefulla, har tydliga ramar för sina uppdrag, att det finns ett tydligt ledarskap och gemensamma visioner ser ut att gynna kompetensöverföring.³⁷ Därför bedömer Oxford Research att sekretariatet behöver se över systemet för kompetensöverföring.

I de fall att extra personal kallats in eller att arbetsbördan omfördelats för att lösa arbetstoppar har så i första hand skett genom kortsiktiga anställningar. Personalpolitiken förklaras av korta, snabbstartade projekt. Även om projekten är tillsynes korta löper de flesta av dem under flera års tid. Sekretariatets ekonomiska situation indikerar att det finns utrymme för satsningar på en mer långsiktig personalpolitik. Om erfarenheter och kompetens förblir isolerade hos enskilda medarbetare, snarare än hos organisationen som helhet, är risken att sekretariatet tappar värdefull kompetens om enskilda medarbetare byter anställning eller av andra anledningar inte finns tillgängliga. För att lösa detta kan sekretariatet skapa en ansvarsstruktur och rutiner som snarare bygger på hängrännor än på stuprör. Sekretariatet kan också stärka ”vi-känslan” genom att fokusera på sin verksamhet som helhet, snarare än på enskilda uppdrag. I dagslägen framställs flera medarbetare som ”anställda för uppdrag X eller Y”. Genom att säkerställa en långsiktig personalpolitik som bygger på ekonomisk planering och tillsvidareanställningar som minimerar incitamenten för personalen att söka sig vidare på grund av osäkra anställningar skulle en mer stabil verksamhet skapas. En sådan stabilitet skulle göra sekretariatet till en än säkrare bärare av externa uppdrag.

---

³⁶ Se Reineholm, C. (2012) Psychosocial Work Conditions and Aspects of Health. Doktorsavhandling, Linköpings universitet, HELIX Vinn Excellence Centre.

³⁷ Jonsson, A. (2012) Kunskapsöverföring & Knowledge Management. Liber: Malmö.

7.8 VÄGVAL FÖR KOMMUNIKATIONSARBETET

Rekommendation 9. Stärk det goda kommunikationsarbetet genom bättre webb och förmedling av sekretariatet som avsändare:

- Tydliggör kommunikationen genom att minska eller samla antalet webbplatser knutna till sekretariatets grunduppdrag – med de externa uppdragen finns tillräckligt många portaler ändå.
- Förbättra genus.se med avseende på:
  - Skapa en användbar och användarvänlig sökfunktion som inte leder till gu.se. Sökfunktionen bör utgöra den enklaste kanalen för att förmedla den överblick av ett fält eller en viss aktör som många i målgrupperna eftersöker.
  - Förbättra menysystemet för att undvika att användare vänder sig till Google, med risk att nå daterad information, istället för direkt till sekretariatet.
- Formulera primära och sekundära målgrupper för respektive uppdrag och använd som underlag för planering av kommunikationsarbetet. På så sätt bör synergier mellan uppdragen kunna skapas.

7.8.1 Sekretariatet som avsändare av information

En fråga som väckts under arbetets gång är huruvida det är nödvändigt att mottagarna av information vet att det är sekretariatet som står avsändare eller inte. Å ena sidan råder det enighet bland intervjupersonerna om att sekretariatet är en relativt okänd organisation, förutom för en ”invid skara” av genus- och jämställdhetsintresserade. Få av de som ingår i intervjustudien har en god överblick över sekretariatets verksamhet som helhet. Det gäller till viss del även internt, där arbetet med uppdragen relativt isolerat. Den information som förmedlas via de enskilda uppdragen är riktad mot avsedda användare. I den mån dessa tillhör den ”invid skaran” är det inte nödvändigt att förmedla att sekretariatet står bakom informationen.

Å andra sidan är det tydligt att sekretariatet är en erkänd organisation, med mycket gott anseende, inom ramen för den grupp människor som söker sig till den. Sekretariatet uppnår mycket goda resultat vad gäller att förbättra tillgången till genusforskning. Därtill skulle en klar majoritet av respondenterna i verksamhetsenkäten rekommendera andra att söka sig till sekretariatet. Och det gäller oavsett respondentgrupp.

Det faktum att sekretariatet är en relativt okänd, men tydligt erkänd, organisation inom sitt fält anser Oxford Research att det finns utrymme att utveckla sekretariatets varumärke genom att tydliggöra att de står som avsändare för den information som förmedlas. Genom att vara tydlig med vem den gemensamma avsändaren för all information är skulle sekretariatet skapa en mer helhetlig bild av sin verksamhet och en möjlighet att surfa på en, om än liten, våg av mycket gott anseende.

7.8.2 Webben som verktyg att nå målgrupper

Oxford Research har inte haft möjlighet att spänna över alla sekretariatets kommunikationskanaler för att samla data till utvärderingen utan har fokuserat på kärnsekretariatets egna kommunikationskanaler, såsom genus.se, Genuslistan och nyhetsbrevet Genus. Det hindrar oss till stor utsträckning från att dra slutsatser om övriga kommunikationskanaler som sekretariatet använder, till exempel jämställ.nu och nikk.no. Dessutom har vår kommunikationsenkät en låg svarsfrekvens, vilket gör resultaten osäkra.

Såväl kommunikationsenkäten och intervjustudien som de förändringar i kommunikationsarbetet som skett det senaste året visar emellertid att webben är en allt viktigare portal för sekretariatets kommunikationsarbete. Genus.se får allt fler besökare och sekretariatet har valt att styra tidigare papperspublikationer dit. Även om vi inte, på grund av kommunikationsenkätens låga svarsfrekvens, kan avgöra hur olika typer av besökare använder genus.se kan vi via webbstatistiken konstatera att det finns tydliga mönster i besöksstatistiken. Besökarna på genus.se överensstämmer i stor utsträckning med bildernas som målas upp av sekretariatets målgrupper; beslutsfattare och politiker; ”den intresserade allmänheten”; genusforskare inom olika discipliner; jämställdhetsaktivister; media; personer som arbetar praktiskt med jämställdhet; studenter; samt tjänstemän och myndigheter. Resultaten från statistiken överensstämmer också med resultaten från kommunikationsenkäten, även om det inte utifrån besöksstatistiken går att urskilja precis samma grupper av besökare.

Både webbstatistiken och enkäterna anger att besökarna främst kommer från universitet och högskolor och därefter från offentliga aktörer. De enda två målgrupper som sekretariatet enligt intervjupersoner uppmanas fundera kring sin relation till är forskare och beslutsfattare. Några menar att genusforskarna inte utgör en primär målgrupp för spridning och påverkan utan en sekundär målgrupp att agera kunskapsbank för spridning. Andra hävdar att genusforskare är en viktig primär målgrupp som ska förses med information.

7.8.3 Valet av kommunikationskanaler och kommunikationsformer

De flesta intervjupersonerna är nöjda med kommunikationskanalerna och kommunikationsformerna såsom de är utformade idag, men några påtalar att antalet portaler som hör till sekretariatet, utöver genus.se, är förvirrande många. Särskilt nämns genuskolan, databaserna och kalenderfunktionerna som röriga, varför det kan vara lägligt att se över möjligheten att samla eller tydligare föra samman dessa funktioner på genus.se. Den information som olika målgrupper söker hos sekretariatet har inte förändrats sedan 2009. De förändringar i behov som förekommer kan istället härledas till förändringar hos enskilda respondenter, till exempel förändringar i den egna kunskapsnivån över tid. Detta gäller särskilt för forskare och i lägre grad för andra respondenter vars behov av kunskap om genus eller jämställdhet har ökat.

Även om kommunikationsenkätens resultat är osäkra indikerar den stora andelen positiva svar på frågor om sidans estetiska utformning, lättillgänglighet i informationen och navigationsmöjligheter. Trots dessa positiva svar påtalas flera inkonsekvenser på genus.se, särskilt vad gäller sök- och menyfunktionerna, vilka riskerar att skada sekretariatet på längre sikt. Det faktum att flera intervjupersoner använder Google istället för sidans egen sökfunktion, något som uppges leda till daterad information, är ohållbart om sekretariatet vill att sidan ska utgöra organisationens främsta kommunikationskanal. Att genus.se fungerar väl är också avgörande för att avhjälpa den förvirring som råder kring mängden övriga portaler som sekretariatet har.

Särskilt avgörande är det att genus.se fungerar väl sedan de omtyckta publikationerna Genus och Genusperspektiv förflyttats till webben. Flera intervjupersoner saknar tidningen Genus men har förståelse för valet att publicera den på webben och saknar den inte specifikt i pappersform.

Utvärderingens resultat indikerar att genus.se i stor utsträckning används som ett första lager av information. Utifrån korta artiklar, ett uppdaterat informationsflöde och kortare sammanställningar i form av exempelvis sammanfattningar av forskningsalster, debattartiklar eller forskningsöversikter söker användaren sig vidare för djupare information. För att genus.se ska fungera som samlingsplats för den information som användarna söker är det av yttersta vikt att sidan görs välfungerande. Ett avgörande steg i detta arbete är att få till en fungerande sökfunktion som möjliggör att det går att söka information ur sekretariatets gömmor, till exempel utifrån sekretariatets tidigare teman eller utifrån namnet på en viss forskare för att få tillgång till såväl kontaktuppgifter som länkar till egna alster och sekretariatets artiklar där forskarens namn förekommer.

Figurförteckning

Figur 1. Tillvägagångssätt för utvärderingen.....	11
Figur 2. Sekretariatet och dess uppdragsgivare.....	24
Figur 3. Rangordna vilka (max 3) av följande alternativ du vill veta mer om genom Nationella sekretariatet för genusforskning	35
Figur 4. Har ditt behov av information från sekretariatet förändrats sedan 2009?	36
Figur 5. Vänligen ta ställning till i vilken grad du håller med om följande påståenden.....	38
Figur 6. Skulle du rekommendera andra att vända sig till sekretariatet i frågor som rör genus och/eller jämställdhet?	39
Figur 7. Ordmoln över de mest förekommande orden i beskrivningarna av sekretariatet.....	40
Figur 8. Antal besökare på respektive hemsida per kvartal 2009-2013	44
Figur 9. Andel unika besökare per kvartal 2009-2013	45
Figur 10. Andel besökare som lämnar respektive hemsida efter endast en sidvisning per kvartal 2009-2013.....	45
Figur 11. Vänligen ta ställning till följande påståenden om sekretariatets verksamhet.....	48
Figur 12. Vad är ditt intryck av hemsidan genus.se?	49
Figur 13. Hur många gånger har du besökt följande av sekretariatets portaler?	51
Figur 14. Hur väl passar den akademiska svårighetsgraden på den information som sekretariatet förmedlar dig?	53
Figur 15. Rangordna hur du helst vill (max tre alternativ) att informationen från sekretariatet ska presenteras	54
Figur 16. Vänligen ta ställning till i vilken grad du håller med om följande påståenden	57
Figur 17. Vänligen ta ställning till i vilken grad du håller med om följande påstående.....	58
Figur 18. Vänligen ta ställning till i vilken grad du håller med om följande påståenden	58
Figur 19. Vänligen ta ställning till följande påståenden utifrån dina erfarenheter av sekretariatets arbete: Sekretariatet... (n=143).....	60
Figur 20. Vänligen ta ställning till i vilken grad du håller med om följande påståenden	61
Figur 21. Vänligen ta ställning till i vilken grad du håller med om följande påståenden	62
Figur 22. Vänligen ta ställning till i vilken grad du håller med om följande påståenden.....	62
Figur 23. Vänligen ta ställning till följande påståenden om sekretariatets verksamhet: (praktiker, n=313)	63
Figur 24. Vänligen ta ställning till följande påståenden utifrån dina erfarenheter av sekretariatets arbete: Sekretariatet... (n=143).....	63
Figur 25. Vänligen ta ställning till i vilken grad du håller med om följande påståenden.....	64
Figur 26. Vänligen ta ställning till följande påståenden om sekretariatets verksamhet	65
Figur 27. Vänligen ta ställning till följande påståenden om sekretariatets verksamhet: (praktiker, n=313)	66
Figur 28. Vänligen ta ställning till följande påståenden om sekretariatets verksamhet: (praktiker, n=313)	66

Figur 29. Vänligen ta ställning till följande påståenden utifrån dina erfarenheter av sekretariatets arbete. Sekretariatet... (forskare, n=143)..... 69

DANMARK

Oxford Research A/S
Falkoner Allé 20
2000 Frederiksberg
Danmark
Tel: (+45) 3369 1369
office@oxfordresearch.dk

NORGE

Oxford Research AS
Østre Strandgate 1
4610 Kristiansand
Norge
Tel: (+47) 4000 5793
post@oxford.no

SVERIGE

Oxford Research AB
Box 7578
103 93 Stockholm
Sverige
Tel: (+46) 08 240 700
office@oxfordresearch.se

FINLAND

Oxford Research Oy
Helsinki:
Fredrikinkatu 61a, 6krs.
00100 Helsinki, Suomi
www.oxfordresearch.fi
office@oxfordresearch.fi

Oxford Research Oy
Kotka:
Heikinkatu 7
48100 Kotka, Suomi
www.oxfordresearch.fi
office@oxfordresearch.fi